

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

SANCTIES VOOR INBREUKEN OP HET VERKEERSRECHT

De regels betreffende het wegverkeer behoren tot het strafrecht. Het zijn dus geen loutere aanbevelingen of raadgevingen, maar regels die uitgevaardigd en gesanctionneerd worden door de overheid.

Het is bijzonder strafrecht in afzonderlijke wetten en besluiten en verordeningen geformuleerd, waarop de regels van het algemeen strafrecht (boek I van het S.W.B.) en van de strafrechtspleging van toepassing zijn, behoudens speciale afwijkingen door de speciale wetten zelf voorzien. Sommige regels blijven dus wel eigen aan het wegverkeer.

De sancties voor inbreuken op het verkeersrecht worden inzonderheid bepaald door art. 2 van de organieke wet van 1-8-1899, zoals deze werd gewijzigd door de wet van 15-4-1958. In het artikel 7 van laatstgenoemde wet wordt bepaald dat de Koning de datum bepaalt waarop de onderscheiden bepalingen van die wet in werking treden. Zulks geschiedde bij K.B. van 10-6-1959.

I. — De Hoofdstaffen

Afdeling I. — Overtredingen op de reglementen en verordeningen, genomen in uitvoering van de wet van 1-8-1899.

Zijn hier inzonderheid bedoeld de overtredingen op het algemeen verkeersreglement van 8-4-1954 en het K.B. van 31-12-1953 op de identificatie van de voertuigen en van hun eigenaars. Ook de aanvullende plaatselijke reglementen en verordeningen, doch niet de verordeningen van openbare veiligheid, genomen in uitvoering van art. 78 van de gemeentewet, noch de verordeningen door de burgemeester genomen in uitvoering van art. 94 van zelfde gemeentewet.

Er zijn voorzien gevangenisstraf en geldboete of één van die straffen alleen. Ingevolge de wet van 5-3-1952 worden de geldboeten vermeerderd met 190 opdecimen, ttz. met 20 vermenigvuldigd.

1. *Algemene regel : gevangenisstraf van 1 d. tot 1 maand en/of een geldboete van 10 tot 500 frank.*

Art. 2-1, al. 1 W. 1-8-1899 : « Overtreding van de verordeningen, uitgevaardigd op grond van deze wet,

wordt gestraft met gevangenisstraf van één dag tot één maand, en met een geldboete van 10 frank tot 500 frank, of met één van die straffen alleen ».

Voordien bedroeg de gevangenisstraf 1 d. tot 8 d. en/of een geldboete van 5 tot 200 fr. De huidige verhoging der straffen was voordien reeds ingevoerd door de wet van 27-5-1957 (1).

2. Verdubbeling der straffen.

De hogervermelde straffen worden verdubbeld ingeval van :

A. Herhaling binnen het jaar.

Art. 2-1, al. 3 W. 1-8-1899 : « De straffen worden verdubbeld : 1° Bij herhaling binnen het jaar te rekenen van de dag waarop een vorig in kracht van gewijsde gegaan vonnis van veroordeling werd uitgesproken ».

Door de wet van 15-4-1958 werd hieraan geen wijziging gebracht; alleen werd de redactie verbeterd (2).

Voor de herhaling is niet vereist dat de nieuwe inbreuk dezelfde zou zijn als de vroegere; het volstaat dat een vroeger vonnis veroordeeld heeft op grond van gelijk welke inbreuk op de verkeerspolitie.

B. Misdrijf bij nacht.

Art. 2-1, al. 3 : « De straffen worden verdubbeld : 2° zo het misdrijf bij nacht werd gepleegd ».

Hier ook werd door de wet van 15-4-1958 geen wijziging aan deze beschikking gebracht (3).

Begrip « Nacht »

Betreffende het begrip « nacht » bestond er meningsverschil in de rechtsleer en de rechtspraak. Sommigen beweerden dat zulks zou betekenen de tijd, die verloopt tussen zonsopgang en zonsondergang, zoals dit officieel door het weerkundig instituut wordt opgegeven (4). Door de doctrine werd deze interpretatie lang en eenparig verkondigd wijl men beweerde dat zulks de enig wettelijke betekenis kon zijn, zolang de wetgever zelf niet uitdrukkelijk anders had voorgeschreven. Een dergelijke opvatting is nochtans vatbaar voor ernstige kritiek. De officiële zonsondergang en zonsopgang verschillen immers ten eerste van de begrip-

pen, die men zich vormt over het invallen van de avond en het aanbreken van de dag. Het Hof van Cassatie heeft echter bij arrest van 22-7-1950 ⁽⁵⁾ een definitieve oplossing aan het vraagstuk gegeven tegen de klassieke opvatting in: De woorden «bij nacht» betekenen geenszins de tijd, die verloopt tussen het ondergaan en het opstaan van de zon, doch de tijd die volgt op de werkelijke deemstering van de avond en die gaat tot de werkelijke deemstering 's morgens, tzt. de tijd van volledige duisternis.

Het verkeersreglement legt ook de verlichting op van de weggebruikers, voertuigen, ladingen en dieren «zodra het, tussen het vallen van de avond en het aanbreken van de dag of tengevolge van de weersgesteldheid, niet meer mogelijk is duidelijk te zien van op een afstand van 200 meter» (art. 42). Dit ogenblik wordt «uilenvlucht» genoemd en is uit het oogpunt van de zichtbaarheid verreweg het gevaarlijkste ogenblik van de dag. Hier dringt zich niet de vraag op te weten wat men eigenlijk moet verstaan onder de termen «aanbreken van de dag» en «vallen van de avond», vermits de wet zelve de nadere omschrijving heeft gegeven. Het zijn atmosferische omstandigheden (normaal invallen van de duisternis, mist, hevige regen, onweder, enz...) die slechte zichtbaarheid tot gevolg hebben. Deze laatste omstandigheden zijn de enige criteria geworden inzake de verplichte verlichting en de wet bepaalt daarenboven op numerieke wijze welke slechte zichtbaarheid de toepassing van de verplichte verlichting medebrengt, namelijk de onmogelijkheid duidelijk te zien tot op een afstand van 200 meter (100 meter, wanneer de voertuigen stilstaan). Alleen kan er nog twijfel bestaan nopens het feit te weten wat precies onder «duidelijk zien» wordt bedoeld. Welnu, het gaat om een duidelijk zien zonder meer, zonder dat er gezegd wordt wat duidelijk moet gezien worden, een voertuig of een voorwerp. Zulks blijft een loutere feitenkwestie overgelaten aan het soeverein oordeel van de rechter ten gronde en wanneer uiteenlopende appreciatie-elementen werkelijk aanvaardbaar blijken, bestaat er twijfel, die de overtreder ten goede moet komen ⁽⁶⁾. Het maanlicht zou dus theoretisch van de verplichting tot verlichting kunnen ontslaan ⁽⁷⁾.

Deze duidelijke omschrijving betekent een aanzienlijke verbetering, door het nieuw verkeersreglement van 8-4-1954 tot stand gebracht. De oude wegcode van 1934 legde enkel het verplicht gebruik van de lichten op «tussen het vallen van de avond en het aanbreken van de dag en bij hevige mist» zonder enige andere precisering, hetgeen dan ook begrijpelijkerwijze aanleiding gegeven had tot meningsverschillen bij de interpretatie.

Onder «vallen van de avond» werd nochtans meestal verstaan, naar de gebruikelijke betekenis van het woord, het ogenblik waarop het daglicht vermindert, vooraleer het volkomen duister is geworden ⁽⁸⁾. Het ogenblik dus dat de duisternis intreedt, hetgeen gewoonlijk het geval is enige tijd na zonsondergang, zonder dat er rekening mocht gehouden worden met het officieel uur van zonsondergang ⁽⁹⁾, zodat het begrip zich niet identificeerde met de «civiele duisternis» ⁽¹⁰⁾. Dit alles bleef een feitenkwestie, overgelaten aan het soeverein oordeel van de rechter ten gronde, vermits dit gedeelte van de dag noodzakelijkerwijze moest verschillen van plaats tot plaats en naargelang de weersgesteldheid ⁽¹¹⁾. Als zodanig werd aangezien het ogenblik dat men buiten, met de rug naar de zon gekeerd, een gewone druk niet meer kon lezen ⁽¹²⁾ ofwel dat het zodanig duister geworden was dat men van op afstand de zaken niet meer kon onderscheiden ⁽¹³⁾ ofwel dat een voertuig ophield gemakkelijk

zichtbaar te zijn op een afstand van minstens 150 meter ⁽¹⁴⁾. Dit laatste criterium werd wel algemeen aangezien als zijnde de bedoeling van de wetgever en de vraag te weten of de zichtbaarheid al dan niet over een dergelijke afstand bestond, bleef een feitenkwestie overgelaten aan het oordeel van de rechter ten gronde ⁽¹⁵⁾.

Omgekeerd werd dan aangezien als het «aanbreken van de dag» het ogenblik dat de klaarte voldoende was om een gewone tekst te kunnen lezen, of om een voertuig gemakkelijk te kunnen onderscheiden, of om dit gemakkelijk te kunnen zien op een afstand van ongeveer 150 meter. Ook hier was het ogenblik dat de zon aan de horizon verscheen zonder het minste belang. Te weten of er «hevige mist» was, werd ook aanzien als een loutere feitenkwestie, overgelaten aan het soeverein oordeel van de rechter ten gronde; de ondervinding scheen er op te wijzen dat zulks het geval was wanneer de mist zodanig was dat men een rechtstaand persoon niet meer kon zien van op een afstand van 20 meter.

De tijd dat het niet meer mogelijk is duidelijk te zien tot op een afstand van 100 of 200 meter (voorheen de tijd tussen het vallen van de avond en het aanbreken van de dag) is dus niet noodzakelijkerwijze de nachtelijke tijd voorzien in art. 2, 1, al. 3 van de wet van 1-8-1899. Een inbreuk op art. 42 van de wegcode is niet noodzakelijk een overtreding 's nachts begaan in de zin van de wet van 1-8-1899, al kan deze verzwarende omstandigheid wel aanwezig zijn ⁽¹⁶⁾.

Een akkoord tussen partijen of getuigen dat de duisternis was ingevallen is niet voldoende ⁽¹⁷⁾; het is de rechter, die moet uitmaken of de avond ingevallen was ⁽¹⁸⁾.

De verzwarende omstandigheid van het begaan van het misdrijf bij nacht wordt zelden door de Parketten weerhouden en dan alleen nog om feiten te karakteriseren. Waarom voorziet de wetgever deze verzwarende omstandigheid, wanneer de feiten bij nacht werden begaan en bijvoorbeeld niet ingeval van verkeersongeval? Daar ligt ongetwijfeld een illogisme.

3. Vermindering der straffen.

De vermindering der straffen is mogelijk wegens het bestaan van verzachtende omstandigheden.

Art. 2-1, al. 2: «Ingeval van verzachtende omstandigheden kan de geldboete verminderd worden, zonder dat ze echter minder dan één frank mag bedragen».

De wet van 15-4-1958 heeft aan deze beschikking geen wijziging gebracht.

* * *

Afdeling 2. — Overtreding van de artikelen 418 tot 420 S.W.

Er kan ook toepassing zijn van de artikelen 418 tot 420 van het Strafwetboek.

Het gebeurt immers vaak dat een inbreuk op de wegcode samengaat met een ongeval, dat lichamelijke verwondingen of de dood heeft veroorzaakt. Het is dikwijls deze overtreding, die het gebrek aan vooruitzicht of voorzorg uitmaakt, bvb. het niet eerbiedigen van een omgekeerd driehoeksteken ⁽¹⁹⁾. Dan worden de beide misdrijven samengevoegd, is de correctionele rechter bevoegd en wordt er wegens eendaadse samenloop slechts één straf uitgesproken, namelijk de zwaarste, tzt. deze van de artikelen 418 tot 420.

Nochtans onderstelt het misdrijf van onvrijwillige doding of van onvrijwillige slagen of verwondingen, ter gelegenheid van een verkeersongeval gepleegd, niet noodzakelijkerwijze een inbreuk op de wegcode. De

rechter ten gronde mag veroordelen hoofdens inbreuk op de artikelen 418 tot 420 van het S.W.B. en tevens vrijspreken voor de betichting van inbreuk op de wegcode, zonder dat zulks een tegenstrijdigheid uitmaakt (20). Hetzelfde geldt voor het O.M. in zijn inbetichtingstelling. Het is immers goed mogelijk dat men geen enkel bepaald artikel van de wegcode overtreden heeft, doch wel door gelijk welk gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, de dood heeft teweeggebracht of kwetsuren heeft veroorzaakt. M.a.w. er bestaan, buiten de wettelijke verkeersvoorschriften, algemene voorschriften van voorzichtigheid, door de wet gesanctionneerd. Zulks zal bvb. het geval kunnen zijn ingeval van verstrooidheid of misbruik van recht; zo werd er ook gevonnen dat het feit van aan een onervaren geleider het sturen van een autovoertuig toe te laten door de rechter kan worden beschouwd als een gebrek aan vooruitzicht of voorzorg (21).

Het kan ook gebeuren dat naar aanleiding van een ongeval de ene weggebruiker veroordeeld wordt op grond van de artikelen 418 en 420 S.W.B., ofschoon daarentegen het slachtoffer wel een inbreuk heeft gepleegd.

Dit alles blijft een loutere feitenkwestie, afhangende van de omstandigheden en overgelaten aan het souverain oordeel van de rechter ten gronde.

Wanneer een gecontraventionaliseerd misdrijf, van verwondingen door onvoorzichtigheid en een inbreuk tegen de wegcode één enkel feit uitmaken, moet alleen de zwaarste straf worden uitgesproken, namelijk deze die de inbreuk tegen de wegcode strafbaar stelt (22).

* * *

Afdeling 3. — Dronkenschap achter het stuur.

1. Begrip «Dronkenschap».

A. Medico - psychiatrisch.

De dronkenschap is een toestand van ernstige intoxicatie door lagere alcoholen, zeer in het bijzonder aethanol (23).

Er bestaat geen enkele voldoeninggevende medico-psychiatrische bepaling omtrent de staat van dronkenschap. Er zouden drie stadia te onderscheiden zijn, als volgt omschreven door Lambercier en Martin du Pan :

a) staat van onevenwichtigheid, lichte dronkenschap

«Deze wordt gekenmerkt door een opgewondenheid » vergezeld van hartkloppingen, door een versnelling » van de ademhaling en door een vermeerderde bloed- » toevoer naar de lichaamsoppervlakte, welke een » gevoel van warmte en zaligheid medebrengt. De » betrokkene is ondoordacht, geestig, gelukkig en zoekt » gezelschap om zich te verstrooien. Hij spreekt gemak- » kelijk, maakt grappen, maakt woordspelingen en » neigt naar de herhaling. De aangetaste persoon wordt » zelfzeker, wordt ondernemend en poogt dikwijls » ondoordachte handelingen te stellen. Zijn kritische » zin vermindert, zijn oordeel is niet meer helder, » hij lukt er niet meer in zich rekenschap te geven » van de toestand waarin hij zich bevindt, en indien » zijn reacties sneller zijn in het begin, worden ze » spoedig minder juist.»

Farmacologisch onderzoek heeft aangetoond dat alcohol nooit stimulerend werkt maar dempend, waardoor voornamelijk de gespannen mens na alcoholgebruik een gevoel van welbehagen ondervindt. Alcohol schakelt het eerst de hogere centra van het centrale zenuwstelsel uit : hierdoor tilt men het leven minder zwaar, wordt men ongedwongener, maar tevens

minder accuraat in zijn beweringen. Bovendien onderschat men mogelijke gevaren (24).

«Daarenboven verflauwt iemands aandacht, zijn » denkvermogen vermindert, evenals zijn observatie- » vermogen en handigheid. Bij zekere personen zal het » welbehagen (euphorie) plaats kunnen maken voor » een onredelijke woedeuitbarsting, welke tot vecht- » partijen leidt.»

b) eigenlijke staat van dronkenschap.

«Physiologisch kenmerkt deze zich door een uitge- » sproken verwijding der oogpupillen, soms vergezeld » van nystagmus (oogbeving) en van dubbel zicht, en » door een dysarthie (spreken met dubbele tong) en » van een dissymetrie van de bewegingen (alaxie). De » persoon heeft een gevoel van draaiingen, hij verliest » de controle over zijn bewegingen, zijn gang is wagge- » lend, zijn handen onhandig, zijn benen schijnen zwaar. » Psychisch kenmerkt de dronkenschap zich door een » vermindering van denkvermogen. De persoon slaap- » wandelt, zijn reacties zijn traag en onjuist, zijn » oplettendheid, zijn oordeel en begrip verliezen hun » juistheid; zijn wil verzwakt, hij is niet meer bekwaam » zich te gedragen als een normaal mens; doch niet- » tegenstaande dit alles kan hij zich toch ongeveer » oriënteren.»

c) de coma.

«Het subject valt in een van langs om grotere slaap » en reageert niet meer op uitwendige tekens. Eindelijk » zijn de pupillen uitgezet, zijn reflexen onbestaande en » zijn gevoeligheid tot nul herleid.»

Deze drie stadia van de uitgesproken vergiftiging door alcohol, zijn niet duidelijk afgescheiden de een van de andere, en kunnen zelfs tegelijkertijd bestaan bij de evolutie naar het fataal stadium. De gewoonte te drinken en het weerstandsvermogen aan alcohol kunnen enigermate deze algemene gegevens wijzigen. Derobert en Duchene zeggen daarover het volgende : «Het verdragen is de hoeveelheid uitgedrukt vergift » gesteld tegenover het lichaamsgewicht, van aard om » bij het individu een bepaalde pathologische toestand » te scheppen. De gewoonte is de progressieve verho- » ging van deze hoeveelheid, onder invloed van her- » haalde vergiftigingen.»

Wanneer er chronisch drankmisbruik bestaat, spreekt men van alcoholisme : een alcoholist is niet in staat maat te houden en verliest op een moment de controle over zijn drinken en zijn zelfcontrole.

Dit alcoholisme kan verder ontaarden in :

a) *Delirium tremens* : psychose (zielsziekte) voortkomend van lang voortgezet alcoholgebruik. Zij treedt plotseling in en wordt gekenmerkt door beven en verwardheid, waarbij de lijder in gedachten vaak bezig is met zijn werk en meestal gekweld wordt door hallucinaties meest in de vorm van schimmen (muizen), soms ook meer angstaanjagende beelden als (drank-) duiveltjes. Vaak sterk zweten. Op vragen wordt meestal nog correct antwoord gegeven. Duur hoogstens enkele dagen : de aanval eindigt met in slaap-vallen. Bij voortgezet alcoholgebruik dreigen hernieuwde aanvallen, die tenslotte in chronische alcoholpsychosen kunnen overgaan (25).

b) *Syndroom van Kosakow* : geestesstoornis, gekenmerkt door inprentingsstoornissen, desoriëntatie en confabulatie (elke vorm van fantaisie). De oorzaak is in de eerste plaats gelegen in chronisch alcoholisme en in dit geval gecombineerd met neuritiden (zenuwontsteking) (26).

c) *Dipsomanie* : aanvalsgewijze optredende toestanden van ontstemming, overgaande in aandrang tot buitensporig drankmisbruik, waarbij niet de normale dronkenschap optreedt. De duur varieert enige dagen tot enige maanden. Buiten de aanvallen bestaat matig of geen alcoholgebruik. Dipsomanie is te rekenen onder de groep der uitzonderingsgevallen; verband met de epilepsie is minstens dubieus, wel zijn lijders doorgaans onevenwichtige personen met licht psychopatische trekken (27).

Bij doorgezet alcoholisme kunnen er zich ook ernstige gezichts- en gehoorstoornissen voordoen.

B. Juridisch.

Om onder toepassing te vallen van de strafwet, moet het gaan om een staat van dronkenschap van een zekere zwaarwichtigheid.

Sinds het van kracht worden van de B.W. van 14-11-1939 waren herhaaldelijk meningsverschillen gerezen tussen de rechtbanken nopens de aldaar in aanmerking genomen en strafbaar gestelde «dronkenschap». Veelal nam men als criterium het uitmaken van gevaar voor zichzelf en voor anderen.

In een stevig gemotiveerd arrest van 11-1-1954 heeft het Hof van Cassatie een einde gesteld aan de bestaande controversen. Een dronken persoon is diegene die zich derwijze onder de invloed van de drank bevindt dat hij niet meer de voortdurende controle heeft over zijn daden zonder dat hij noodzakelijkerwijze het bewustzijn ervan verloren heeft. Het verlies van elk begrip van voorzichtigheid is voldoende. De eenvoudige ontarding van de snelheid en de nauwkeurigheid van de reacties en reflexen, een zekere vermindering van opmerkingsgave en verantwoordelijkheidszin, brengen in de zin van art. 10 van de wegcode het verbod mede een voertuig op de openbare weg te besturen, maar verrechtvaardigen op zichzelf nog niet de toepassing van de sancties voorzien bij de artikelen 3 en 10 van de B.W. van 14-11-1939 (28).

Deze limitatieve interpretatie van het Hof van Cassatie is in overeenstemming te brengen met het inzicht van de wetgever, die bij de bespreking tijdens de voorbereidende werkzaamheden van de besluitwet, verklaarde dat onder toepassing van deze zou vallen, ieder persoon die zich ontegensprekelijk in staat van dronkenschap zou bevinden.

Een arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 14-7-1949 was voordien strenger geweest met te verklaren dat door het voeren van een voertuig in staat van dronkenschap tot een inbreuk te maken, de wetgever zowel de overtreder als de weggebruiker had willen beschermen voor de gevaren, die voor hen voortvloeien niet uit de alcoholisme-coma, maar uit de gevaarlijke toestand van diegene die, zonder smoor-dronken te zijn, en zelfs zonder elk begrip en oordeel verloren te hebben, nochtans niet meer over de volledige beheersing zijner daden noch over de nauwkeurigheid en de snelheid zijner reflexen beschikt (29) (30).

• • •

2. Beteugeling van de dronkenschap in het algemeen.

De Besluitwet van 14-11-1939 beteugelt de «openbare dronkenschap» in het algemeen, wanneer deze in een openbare plaats gepleegd wordt en in dit geval alleen (31).

Begrip «Openbare plaats».

Voor de toepassing van deze besluitwet moet men onder «openbare plaats» verstaan, elke voor het publiek toegankelijke ruimte, o.m. de openbare weg,

dranksluiterijen, hotels, herbergen, spijshuizen, verkavelingen, magazijnen, kramen, schepen, treinen, trams, stations, werkhuizen of werven. Worden evenzo als voor het publiek toegankelijke plaatsen aanzien de plaatsen, waar de leden van een vereniging of van een groepering vergaderen, uitsluitend of voornamelijk om er sterke of gegiste dranken te verbruiken of om aan hazardspel te doen (art. 14 B.W. 14-11-1939). De opsomming van de voor het publiek toegankelijke plaatsen in art. 14, al. 1 van de B.W. van 14-11-1939, werd overgenomen van art. 1 van de wet van 29-8-1919 op het regime van de alcohol.

De wettelijke opsomming van wat als openbare plaats aanzien wordt, is slechts limitatief; de rechtspraak heeft er ook nog andere aangenomen, namelijk een militair kamp (32), een troepenkamer en een cantien (33), troepencantien en W.C. (34), berijdbare wegen in de kazernen of kampen (35), lokalen aan de militairen voorbehouden toch tevens toegankelijk voor hun familie (36).

Dronkenschap in een voertuig.

Hier stelt zich ook de vraag van de dronkenschap van de inzittenden van een voertuig, dat op de openbare weg geïmmobiliseerd staat. Bevindt deze persoon zich in een openbare plaats? Zekere rechtspraak antwoordde hierop negatief, wijl deze inzittenden niet in contact zijn met het publiek. Het Hof van Cassatie heeft echter de tegenovergestelde opvatting gehuldigd in zijn arrest van 27-4-1953 (37). Een private auto op de openbare weg moet wel als een openbare plaats worden beschouwd, zodat een inzittende onder de toepassing kan vallen van art. 1 van de B.W. van 14-11-1939; er wordt in dit artikel geen onderscheid gemaakt tussen personen, die van de openbare weg gebruik maken hetzij als voetgangers hetzij als inzittenden van een open of een gesloten voertuig, temeer daar de dronkenschap achter het stuur, ttz. wanneer het voertuig in beweging is, een verzwarende omstandigheid uitmaakt.

Vaststelling van de dronkenschap.

Om strafbaar te zijn moet de persoon in kwestie ook in staat van dronkenschap «bevonden» zijn, ttz. in die staat weerhouden zijn (38).

Er valt echter op te merken dat, indien de belanghebbende niet «bevonden» werd, ander beschikkingen van toepassing kunnen zijn, zo bvb. de verzwarende omstandigheid van het wanbedrijf van onvrijwillige slagen of verwondingen, en waarbij het bewijs van de dronkenschap naderhand kan geleverd worden ook door de bekentenis van de betichte, of door getuigen, zelfs indien de vaststellingen niet ter plaatse door de bevoegde personen konden gedaan worden.

Sancties.

De sancties voor deze eenvoudige dronkenschap, ttz. zonder de kwalificatie van het besturen van een voertuig, zijn de volgende :

- 1) Voor de 1e maal : een geldboete van 15 tot 25 fr.;
- 2) Ingeval van herhaling binnen het jaar : een geldboete van 26 tot 50 fr.;
- 3) Ingeval van nieuwe herhaling binnen het jaar (dubbele herhaling) : gevangenisstraf van 8 d. tot 1 m. en een geldboete van 50 tot 500 fr.

De straffen worden als volgt verhoogd, in geval van de verzwarende omstandigheid van het verrichten van een bezigheid, die voorzichtigheid of bijzondere voorzorgen vereist (gekwalficeerde dronkenschap) :

1) Voor de 1e maal: gevangenisstraf van 8 d. tot 1 m. en/of een geldboete van 25 tot 100 frank (39);

2) Ingeval van herhaling binnen het jaar: worden de straffen verdubbeld;

3) Ingeval van nieuwe herhaling binnen het jaar (dubbele herhaling): worden de straffen verdriedubbeld en de gevangenisstraf moet steeds uitgesproken worden.

De herhaling moet blijken uit een vonnis (40).

Het besturen van een voertuig of het geleiden van een rijder wordt niet meer als zodanig aangezien als het verrichten van een bezigheid, die voorzichtigheid of bijzondere voorzorgen vereist, daar het nu afzonderlijk wordt gesanctioneerd door de wet van 1-8-1899, zoals zij werd gewijzigd door de wet van 15-4-1958.

Gaat het hier alleen om een activiteit die zich ontplooit in een openbare plaats? Zulks hangt af van de vraag te weten of dit een afzonderlijk misdrijf uitmaakt ofwel een verzwarende omstandigheid van de eenvoudige dronkenschap.

De vroegere rechtspraak inzake dronkenschap achter het stuur die op dit stuk niet meer van toepassing is doch wel kan blijven gelden voor de bijzondere activiteiten, die niet in het sturen van een voertuig bestaan, kan nog worden geraadpleegd voor wat de gevolgen van de herhaling aangaat. Indien de thesis moet worden aangenomen dat het slechts gaat om één enkel misdrijf met verzwarende omstandigheid (en niet om twee afzonderlijke misdrijven), dan kan het enkel gaan om een activiteit, die zich in een openbare plaats ontplooit. Was de wetgever wel goed geïnspireerd met deze gevaarlijke activiteit niet te beteugelen, wanneer deze zich voordoet in een private plaats?

Bijkomende straffen.

Betreffende de bijkomende straffen (ontzetting uit zekere rechten), beveiligingsmaatregelen (voorlopige hechtenis, bewarende opsluiting), verbeurdverklaring, cfr. infra nrs...

Andere misdrijven inzake openbare dronkenschap.

De BW. van 14-11-1939 beteugelt ook het schenken van dronkenmakende dranken aan personen, onder de 16 jaar of aan personen, die kennelijk dronken zijn, het doen drinken van iemand totdat hij kennelijk dronken is of tot dronkenschap brengen, het voorstellen of het aanvaarden van een uitdaging tot drinken. Art. 4 tot 9 voorzien de straffen, art. 12 de publiciteitsmaatregelen, art. 10 de ontzettingen en art. 13 de toepasselijkheid van de regels der mededaderschap en der medeplichtigheid. Deze beschikking doet de inbreuk niet afhangen noch van het begaan in een bepaalde plaats, noch van een klaarblijkelijk gevolg dat er zou uit voortgevloeid zijn, noch van een bepaalde hoedanigheid van de dader (41). De verbruiker moet niet effectieve en klaarblijkelijke tekenen van dronkenschap vertonen, doch het is voldoende dat de herbergier moet veronderstellen dat zulks weldra het geval zal zijn wegens de reeds verbruikte hoeveelheid drank (42). Hij die alcohol schenkt aan een dronken persoon en die weet dat deze weggebruiker een voertuig moet besturen, is in geval van ongeval, medeplichtig aan onvrijwillige verwondingen (Luik, 9-11-1957, JCAL, 1957/58, bl. 97).

Dezelfde BW. reglementeert ook de verkoop van dranken in sommige huizen (art. 11), de regels betreffende mededaderschap en medeplichtigheid zijn van toepassing (art. 13). Het eerste alinea van deze beschikking werd niet opgeheven door de wet van 21-8-1948, die de officiële reglementering van de

prostitutie heeft afgeschaft (43). Het verbod, door dit artikel opgelegd, is niet afhankelijk van de voorwaarde dat het ontuchthuis wettelijk gedoogd wordt (43). Het bewijs dat het om een ontuchthuis gaat, drukt op het O.M. (44). Verder wijst het de bevoegde personen aan, gelast met de uitvoering van het besluit (art. 15 en 16), regelt het de ontvankelijkheid van de vordering tot betaling van dronkenmakende dranken (art. 17) en neemt het een publiciteitsmaatregel tot bekendmaking van het besluit (art. 18).

* * *

3. Beteugeling van de dronkenschap achter het stuur:

A. Alcoholgehalte van 1,5 gr. ‰.

Onder de oude wetgeving was niemand verplicht om een bloedstaal te laten nemen, evenmin als een urinestaal (dit laatste enkel als bijkomende maatregel) (45). Zulks was enkel mogelijk mits de uitdrukkelijke toestemming van de belanghebbende. Immers, op grond van de wet van 20-4-1874, art. 25, kan het lijfonderzoek, buiten het geval van betrapting op heterdaad, enkel bevolen worden door de Raadkamer, de Kamer van Inbeschuldigingstelling of door de Rechtbank of door het Hof, dat van de zaak moet kennis nemen. De beschuldigde mag zich op zijn kosten door een geneesheer laten bijstaan. De meeste juristen gaan akkoord om te zeggen dat deze tekst algemeen is, en niet alleen toepasselijk is op de lijfonderzoeken, die het schaamtegevoel kunnen kwetsen, doch op ieder lijfonderzoek, inclusief het nemen van een bloedstaal. Hogervermelde instanties konden dus wel het nemen van een bloedstaal bevelen, doch zulks was louter theoretisch, gelet op de te vervullen formaliteiten en waarbij het dan praktisch te laat werd om doeltreffend te zijn. De O.R. kan zich ook geen algemene toelating door de Raadkamer laten afleveren om tot de nuttig geoordeelde bevindingen over te gaan, in geval van noodzakelijkheid.

Het nemen van een bloedstaal kon nochtans in het belang zijn van de verdachte. Immers, kan iemand die tevoren twee tot drie glazen bier gedronken heeft, na een ongeval alle uiterlijke kentekenen van dronkenschap vertonen: waggelende gang, wartaal, naar alcohol riekende adem, wegens de schok-toestand waarin hij verkeert, wegens de opgewondenheid en de zenuwachtigheid na een ongeval (46).

Wanneer er een bloedonderzoek was gebeurd met de toestemming van de verdachte, dan steunden de rechtbanken zich in de eerste plaats daarop, omdat het als tamelijk objectief mag worden beschouwd. Een dosis van 1,5 ‰ gr. (of de inhoud van 2 gr. ‰ in de urine) werd algemeen aangezien als zijnde vatbaar om bij de autobestuurder een gevaarlijke toestand van intoxicatie te scheppen. De rechtbanken eisten nochtans dat de besluiten getrokken uit het alcoholgehalte in het bloed zouden bevestigd worden door uiterlijke symptomen blijkens het onderzoek, dat deze bevinding moest gestaafd worden door een minimum van uiterlijke kentekenen (47) en dat wanneer uit een bloedanalyse de beklagde bleek in zijn bloed 2,05 gr. alcohol per liter te hebben, dit nog geen absoluut bewijs was van dronkenschap. Zo ook oordeelde het Krijgshof dat een dosis van 1,92 ‰ in het bloed niet beslissend kon zijn en geen absolute waarde kon worden toegekend aan deze expertisuitslagen, die slechts een van de elementen zijn van het bewijs (48). Het klinisch onderzoek zal dikwijls bepalend zijn, tzt. het medisch onderzoek van de reacties, de verschijning en de gedragingen.

Zekere rechtbanken namen enkel een klaarblijkelijke

dronken toestand in aanmerking, vastgesteld door de verbalisanten, getuigen of de geneesheer, zelfs wanneer uit een scheikundig genomen bloedstaal bleek dat er 1,5‰ gr. en zelfs 2‰ gr. alcohol in het bloed aanwezig was (⁴⁹).

De dosis alcohol, die nodig is om een abnormale toestand te verwekken, is immers oneindig verschillend volgens het gestel en de levenswijze van eenieder (⁵⁰). Ook verandert de toestand van beneveling, reeds zeer moeilijk te bepalen op het ogenblik dat zij intreedt, totdat ze vermeerderd en een einde neemt. Zij is anders op het ogenblik waarop de voerder het stuur nam en dat waarop hij het ongeval heeft veroorzaakt (⁵¹). Met een middelmatige dosis alcohol in het bloed bestaat er verschil in de gedragingen van de personen, doch vanaf 2 gram gedraagt eenieder zich praktisch op dezelfde wijze. Wanneer de dosis van 2,5 gr. bereikt is, zijn er nochtans uitzonderingen van enkele per duizend en het is van deze uitzonderlijke toestand dat de betichte moet genieten, indien geen andere uiterlijke kenmerken de besluiten, uit het algemeen alcoholgehalte getrokken, komen bevestigen (⁵²).

Wanneer er geen bloedonderzoek was geweest, oordeelde de rechter nochtans ook souverain in feite over de bewijswaarde zowel van een klinisch onderzoek als van de verklaringen van de getuigen (⁵³). Het bewijs van de dronkenschap achter het stuur was aan geen enkele bijzondere regel onderworpen en moest namelijk niet voortvloeien uit een bloedonderzoek.

Dit alles was natuurlijk van aard om veelal dronken bestuurders aan de macht van het gerecht te doen ontsnappen. Zelfs indien zij zich leenden tot een bloedonderzoek, moest dit door een klinisch onderzoek worden gestaafd, zoniet gingen zij vrij uit, al was er wel een zwaar vermoeden aanwezig dat zij zich bij een grote dosis alcohol in het bloed werkelijk in dronken toestand bevonden op het ogenblik van de feiten.

In deze lacune heeft de wet van 15-4-1958, houdende wijziging van de organieke wet van 1-8-1899, voorzien. Zij trad enkel in werking op 20-6-1959, ingevolge het K.B. van 10-6-1959.

a) *Verplicht bloedstaal.*

1. *Verplichting tot onderwerping aan het bloedstaal.*

Op het nemen van een bloedstaal buiten de toestemming van de belanghebbende, werd voordien reeds herhaaldelijk aangedrongen (⁵⁴).

Bij verkeersongeval, — en dan alleen — kunnen de verbalisanten eisen van de vermoedelijke dader of van het slachtoffer een bloedstaal te laten nemen wanneer er indicieën zijn van dronkenschap achter het stuur; eenvoudige dronkenschap (bij het slachtoffer) of van alcoholgehalte in het bloed van minstens 1,5‰ gr.

Art. 4bis van de wet van 1-8-1899, ingevoerd door art. 4 van de wet van 15-4-1958 luidt als volgt: « De Procureur der Konings, de officieren van gerechtelijke politie, hulpofficieren van die magistratuur, het personeel van het rijkswachtkorps, alsmede de ambtenaren en beampten van de plaatselijke politie kunnen bij een verkeersongeval wanneer in hoofde van de vermoedelijke dader van het ongeval of van het slachtoffer indicieën van overtreding van art. 12-3, eerste lid, van art. 2-4 of van het eerste artikel van de besluitwet van 14-11-1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap voorhanden zijn, een geneesheer opvorderen om op deze persoon een bloedproef te verrichten ».

Bij weigering, zonder wettige redenen, wordt de belanghebbende vermoed in fout te zijn; immers, zal hij

alsdan dezelfde straf oplopen en hij zal uit het recht worden ontzet om een voertuig te besturen precies alsof hij effectief 1,5 gr. ‰ alcohol in het bloed had.

Art. 4bis van de wet van 1-8-1899, ingevoerd door art. 4 van de wet van 15-4-1958, luidt: « Hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef te laten verrichten wordt gestraft met de in artikelen 2-3, en 2-7, 2, 2° bepaalde straffen ».

De toevlucht tot dwangmiddelen is dus volstrekt uitgesloten. Ingeval de persoon op wie de bloedproef moet worden toegepast, zich niet aan het ingrijpen van de opgevorderde geneesheer onderwerpt, wordt het feit vastgesteld in een door de opvorderende overheid opge maakt proces-verbaal (art. 1, al. 3 K.B. 10-6-1959).

2. *Verplichting tot gevolggeving door geneesheer.*

De geneesheer is verplicht gehoor te geven aan de vordering volgens art. 22 K.B. 31-5-1885 en art. 43, 44 en 49 van Wetboek van Strafvordering.

Art. 1, al. 2 en 3 van het K.B. van 10-6-1959 bepaalt evenwel: « Op straffe van de sancties bepaald in artikel 10 van de wet van 1 juni 1849, over de herziening der tarieven van gerechtskosten in strafzaken, mag de geneesheer die, krachtens artikel 44bis van het Wetboek van strafvordering of krachtens artikel 4bis van de wet van 1 augustus 1899, wordt opgevorderd om een bloedproef te verrichten, zich daarvan slechts onthouden wanneer zijn bevindingen een formele contra-indicatie tegen deze maatregel opleveren of wanneer hij de redenen welke degene op wie de bloedproef moet worden verricht, aanvoert om zich eraan te onttrekken, als gegrond erkent.

De geneesheer die in een van beide eventualiteiten van oordeel is dat hij de bloedproef niet moet verrichten, vermeldt in een dadelijk op te maken verslag waarom hij zich onthoudt. Dit verslag wordt aan de opvorderende overheid overhandigd. Het mag onder gesloten omslag worden overhandigd als de geneesheer niet werd opgevorderd door een magistratuur of als het niet rechtstreeks aan de opvorderende magistratuur kan worden overhandigd. Het verslag of de omslag, die het verslag bevat, wordt terstond bij het proces-verbaal gevoegd ».

3. *Bijstand door persoonlijke geneesheer.*

Het art. 4ter van de organieke wet van 1-8-1899 bepaalt: « §§ 3 en 4 van artikel 44bis van het Wetboek van Strafvordering zijn van toepassing op de in het vorige artikel bedoelde bloedproef ».

En art. 44bis, § 3 luidt als volgt: « Zo het optreden van de opgevorderde geneesheer er geen vertraging door ondervindt, kan de persoon op wie de bloedproef wordt verricht, op eigen kosten, een geneesheer naar keuze bij de bloedproef doen aanwezig zijn ». Wanneer de persoon van wie het bloed wordt afgenomen wordt bijgestaan door een geneesheer naar zijn keuze, kan deze laatste in het proces-verbaal de opmerkingen doen optekenen die hij meent te moeten maken (art. 5 K.B. 10-6-1959).

4. *Techniek van het nemen van een bloedstaal.*

De Koning treft de verdere voorzieningen tot het organiseren van de bloedproef. Hij regelt onder meer de wijze waarop het bloedstaal wordt genomen (art. 44bis, § 4 van het Wetboek van Strafvordering, van toepassing ingevolge art. 4ter van de organieke wet van 1-8-1899: §§ 3 en 4 van art. 44bis van het Wetboek van Strafvordering zijn van toepassing op de in het vorig artikel bedoelde bloedproef).

Art. 3 van het K.B. van 10-6-1959 bepaalt :

« Het bloed wordt rechtstreeks aan de ader afgenomen. De opvorderende overheid overhandigt daartoe aan de geneesheer een venule, waarbij een ontsmettingsmiddel in een waterachtige oplossing is gevoegd.

De geneesheer gaat te werk met al de gebruikelijke aseptievoor zorgen.

Het bloedstaal moet ten minste vijf ml (vijf cm³) bedragen. De venule van vijftien ml (vijftien cm³) inhoud, moet natrium fluoride bevatten. Zij is voorzien van een identificatienummer.

De Minister van Volksgezondheid en van het Gezin bepaalt de andere voorwaarden, waaraan de venule en de ontsmettingsstof moeten voldoen »;

Art. 14 van hetzelfde K.B. bepaalt : « Tot het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van het ministerieel besluit voorzien bij art. 3, mag de bloedproef eveneens verricht worden met behulp van de thans in gebruik zijnde venulen ».

Het huidige bloedstaal bevat van 5 tot 10 cc. bloed.

De verbalisant behoort het de aandacht te vestigen van de geneesheer op de bijzondere techniek van het bloedafnemen, opdat deze in de beste voorwaarden zou worden verricht : alcoholen, ether, alsook alle preparaten die deze producten bevatten, moeten ten stelligste worden geweerd voor de ontsmettingen van de instrumenten.

Het afgetapte bloed moet, bij voorkeur, in een venule worden opgenomen of met behulp van een spuitje en van een flesje, dat door de warmte gesteriliseerd werd en volmaakt droog is. Venulen kunnen verkregen worden bij de apothekers.

Indien het bloedstaal niet door middel van een venule zou genomen zijn, moet er voor gezorgd worden dat het flesje zuiver en droog weze en geen alcoholische of etherische vochten bevat heeft. Het p.v. moet vermelden dat deze voorzorgsmaatregelen genomen werden en welke verklaring de dokter dienaangaande aflegde.

De Belgo-Pharma N.V., Louisalaan 143 te Brussel, stelt een venule volgens Kohler ter beschikking (inhoud 8 cc.; prijs 28 fr. in 1955). Deze is steriel. De huid wordt door middel van een oplossing sublimaat, bij de venule gevoegd, ontsmet. Het gebruik van organische ontsmettingsmiddelen, zoals alcohol en ether, worden derhalve uitgesloten. Het vraagstuk der soldeerling van naald in glas wordt opgelost; het luchtledige der venule wordt systematisch door een fysische methode gecontroleerd. De venule is verpakt in een blikken huls en houten kistje; Zij is dan ook goed beschermd voor de verzending van het bloedstaal naar het laboratorium voor analyse.

De voorafgaande ontsmetting van de huid op de plaats waar de punctie zal geschieden, moet zo mogelijk worden gedaan met een oplossing waarin noch alcohol noch ether voorkomt. Indien een vloeibaar ontsmettingsmiddel in alcoholische oplossing toch wordt gebruikt (iodium, mercurochrome, enz...), zal de punctie maar mogen verricht worden nadat een tijd verlopen is, die voldoende is om de volledige verdamping van het toegepast ontsmettingsvocht toe te laten. Het plaatsen tegen de naald op het ogenblik van de punctie van een met alcohol of ether doortrokken dot, moet worden uitgesloten.

Op te merken :

1) De gemeentebesturen mogen niet aan de geneesheer de terugbetaling vragen van de hem ter hand gestelde venules, daar deze niet gerechtigd is zulks in rekening te brengen op zijn ereloonnota (art. 41 van de schaal der deskundigen). De gemeenteoverheid mag

echter een staat van onkosten indienen, die zal moeten begroot worden als gerechtskosten in strafzaken. De uitbetaling dient te geschieden door de griffie zoals inzake dringende gerechtskosten op vertoon van het terzake opgesteld proces-verbaal (55).

2) De geneesheer zal worden verzocht een attest op te maken, dat de dag en uur van de punctie, evenals de gevolgde methode (aard van het ontsmettingsmiddel, enz...) zal opgeven. Dit attest zal bij het p.v. gevoegd worden.

5. Bewaring van het bloedstaal.

De Koning treft verder de voorzieningen tot het organiseren van de bloedproef. Hij regelt onder meer de wijze waarop het bloedstaal wordt bewaard (art. 44bis Wetb. van Strafv., van toepassing gemaakt door art. 4ter van de organieke wet van 1-8-1899).

Art. 4 K.B. 10-6-1959 : « Nadat de bloedafneming is verricht, wordt het lichaam van de venule onmiddellijk voorzien van een etiket met de naam en de voornamen van de persoon van wie het bloed afgenomen werd, alsook de datum en het nummer van het proces-verbaal. Dit etiket mag niet op het identificatienummer van de venule geplakt worden ».

Art. 6 K.B. 10-6-1959 : « De opgevorderde geneesheer overhandigt het afgenomen bloedstaal aan de opvorderende overheid, die het onmiddellijk langs de vlugste weg naar het erkend laboratorium zendt, dat de rechterlijke overheid zal hebben aangewezen om voor de bewaring ervan te zorgen of als zulke aanwijzing niet is geschied, naar de griffie van het bevoegd gerecht ».

De bevoegde rechtsmacht is de correctionele rechtbank of de politierechtbank, al naargelang de aard van het misdrijf.

Ingeval de P.K. van het gebied geen laboratorium aangeduid heeft voor de ontleding van de bloedstalen, zal men zich dadelijk telefonisch in verbinding stellen met de P.K., de O.R. of de A.O.M. bij de Politie-rechtbank. Deze zal dan het laboratorium aanwijzen en een opdracht tot onderzoek van het bloedstaal overmaken aan de deskundige. De politiebeambte zal het bloedstaal zorgvuldig inpakken en naargelang de afstand zal hij het per drager of per aangetekende postzending aan het aangeduid laboratorium overmaken te zamen met één exemplaar van de door de geneesheer ingevulde vragenlijst. De tweede vragenlijst wordt bij het op te stellen p.v. gevoegd.

Art. 7 K.B. 10-6-1959 : « De rechterlijke overheid vordert een in een erkend laboratorium optredend deskundige op om het bloed te ontleden.

Werd het bloedstaal ter griffie neergelegd, dan wordt dit staal terzelfdertijd als de vordering overgemaakt.

De deskundige verricht de analyse zo spoedig als de omstandigheden het mogelijk maken en legt zijn verslag over binnen zeven dagen na het ontvangen van de vordering. Wat van het staal overblijft, wordt in het laboratorium, waaraan de deskundige verbonden is, bewaard gedurende ten minste drie maanden, te rekenen vanaf de bloedafneming ».

Paragraaf 2 van art. 44bis van het Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de deskundige die aangezocht wordt om de analyse te verrichten.

De deskundige moet zich dus houden aan het bepaalde in het tweede lid van art. 44 van het Strafwetboek, nl. dat hij vóór de Procureur des Konings de eed moet afleggen, zijn verslag uit te brengen en zijn advies te geven in eer en geweten.

6. Erkende Laboratoria.

Het bloedstaal wordt ontleed in een van de door de Koning daartoe erkende laboratoria.

De Koning treft verdere voorzieningen tot het organiseren van de bloedproef. Hij regelt ook de erkenning van de laboratoria (art. 44bis, § Wtb. Strafv. van toepassing verklaard door art. 4ter van de organieke wet van 1-8-1899).

Art. 11 K.B. 10-6-1959: «De erkenning van de laboratoria, bepaald in art. 44bis van het Wetboek van Strafvordering en in art. 4ter van de wet van 1 augustus 1899 geschiedt door Ons onder de voorwaarden, bepaald in art. 12, op het advies van de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep in welks tot het besluit gekomen dat 90 % van de weggebruikers rechtsgebied het laboratorium is gevestigd.

De aanvragen tot erkenning dienen schriftelijk aan de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin gericht te worden ».

Art. 12 K.B. 10-6-1959: «De erkenning bedoeld in artikel 11, kan enkel geschieden indien de verzoeker bewijst:

1° dat de bewaring van het afgenomen bloed verzekerd is en dat de analyse ervan verricht wordt door een persoon van onbesproken gedrag, die de gewenste waarborgen biedt inzake bevoegdheid en ervaring; deze blijken, ter ener zijde, uit het bezit van een diploma van apotheker, doctor in de geneeskunde, doctor of licentiaat in de scheikundige wetenschappen, of licentiaat in de biochemische wetenschappen en, ter andere zijde, uit het bewijs dat hij gedurende ten minste vijf jaren de praktijk van biologische analyses heeft uitgeoefend;

2° dat het laboratorium beschikt over de installaties, de apparatuur, het materieel en de nodige produkten om de bewaring van de bloedstalen te verzekeren en om het alcoholgehalte ervan te bepalen;

3° dat in het laboratorium een dienst voor het in ontvangst nemen van de bloedstalen georganiseerd is ».

Art. 13 K.B. 10-6-1959: «Elk laboratorium dat erkend werd om de analyses te verrichten is te allen tijde onderworpen aan de inspectie van de diensten, die onder het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin ressorteren.

De erkenning kan door Ons geschorst of ingetrokken worden indien aan de gezamenlijke voorwaarden, vermeld in de voorgaande artikelen, niet meer voldaan is of indien de inspectie, bepaald in het vorig lid, verhinderd wordt ».

Art. 15 K.B. 10-6-1959: «Gedurende hetzelfde tijdperk (art. 14: tot het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van het ministerieel besluit voorzien bij art. 3), worden de laboratoria die, vóór de inwerkingtreding van dit besluit, door de rechterlijke overheid belast waren met het ontleden van het bloed om het alcoholgehalte te bepalen, geacht daartoe erkend te zijn. Gedurende dit tijdperk mogen zij, bij afwijking van art. 8, dit werk verrichten overeenkomstig de gevolgde methode en met behulp van de tot op dat ogenblik gebruikte apparatuur ».

7. Ontleden van het bloedstaal.

De Koning treft de verdere voorzieningen tot het organiseren van de bloedproef. Hij regelt onder meer de wijze waarop het bloedstaal wordt ontleed (art. 44bis, § 4 Wtb. Strafv., van toepassing verklaard door art. 4ter van de organieke wet van 1-8-1899).

Art. 8 K.B. 10-6-1959: «Het bloed wordt ontleed

volgens de in bijlage II van dit besluit beschreven methode en met behulp van een toestel, ingericht zoals in die bijlage is gezegd ».

Tot het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van het ministerieel besluit voorzien bij art. 3 mogen de laboratoria evenwel, bij afwijking van art. 8, dit werk verrichten overeenkomstig de gevolgde methode en met behulp van de tot op dat ogenblik gebruikte apparatuur (art. 15, in fine K.B. 10-6-1959).

8. Overleggen van het verslag.

Het verslag moet worden overgelegd binnen de 7 dagen na het ontvangen van de vordering (art. 7, al. 3).

De deskundige maakt het rechtstreeks over aan de magistraat, die de opdracht tot onderzoek uitgevaardigd heeft.

9. Kennisgeving aan de betrokken persoon.

Art. 9 K.B. 10-6-1959: «De ambtenaar van het openbaar ministerie of onderzoeksrechter geeft zo vlug mogelijk en uiterlijk binnen dertig dagen, te rekenen van het verstrijken van de termijn van zeven dagen, bepaald in artikel 7, lid 2, kennis van de uitslagen van de analyse aan de persoon van wie het bloed werd afgenomen. De kennisgeving geschiedt bij ter post aangetekende brief. Zij wordt geacht te zijn geschied de dag na die, waarop de brief op de post werd afgegeven, zon- en feestdagen daarin niet begrepen. Ze kan ook mondeling geschieden door de magistraat of door de officier van gerechtelijke politie; in dit geval wordt van deze kennisgeving proces-verbaal opgemaakt.

De betrokkene wordt terzelfdertijd gewaarschuwd dat hij, indien hij een tweede analyse meent te moeten laten verrichten, van dit recht moet gebruik maken binnen vijftien dagen, te rekenen van de dag der kennisgeving ».

10. Tegenanalyse door de betrokken persoon.

De persoon op wie de bloedproef is toegepast, kan op eigen kosten een tweede analyse laten verrichten, hetzij in het laboratorium waar de eerste heeft plaats gehad, hetzij in een ander door de Koning erkend laboratorium. In het eerste geval, kan hij op de tweede analyse toezicht laten houden door een door hem gekozen technisch raadsman (art. 44, § 4 Wtb. Strafv., van toepassing verklaard door art. 4 van organieke wet van 1-8-1899).

Art. 10 K.B. 10-6-1959: «De betrokkene die een tweede analyse wil laten verrichten, moet daartoe, bij ter post aangetekende brief, een aanvraag zenden aan het door hem gekozen erkend laboratorium of aan een in zulk laboratorium optredend deskundige. Terzelfdertijd zendt hij, bij aangetekende brief, een afschrift van die aanvraag aan de magistraat, die de in art. 9 bepaalde kennisgeving heeft gedaan. De aanvraag en de toezending worden geacht ten aanzien van het laboratorium of van de gekozen deskundige te zijn gedaan de dag waarop de afgifte ter post heeft plaats gehad, de zon- en feestdagen daarin niet begrepen.

In de aanvraag moeten worden vermeld: naam en voornamen van de verzoeker, het laboratorium waar de eerste analyse verricht werd en, indien de aanvraag gezonden wordt aan hetzelfde laboratorium of aan een aldaar optredend deskundige, de eventueel door de

betrokkene gekozen technische raadsman om op de tweede analyse toezicht te houden.

De analyse moet worden verricht overeenkomstig de in artikel 8 bepaalde regels. De uitslagen ervan worden aan de betrokkene overhandigd vooraleer een termijn van vijftien dagen, te rekenen van het ontvangen der aanvraag, is verstreken, en de rechterlijke overheid wordt terzelfdertijd door het laboratorium van deze mededeling in kennis gesteld.

Indien de betrokkene de analyse wil laten verrichten in een ander laboratorium dan dat waar de eerste analyse plaats had, maakt dit laatste, op het hem daartoe gedaan verzoek, het bloedstaal zo spoedig mogelijk aan het gekozen laboratorium over. De in artikel 7 voorgescreven bewaring van wat van het staal overblijft, is in dit geval opgedragen aan het laboratorium waar de nieuwe analyse verricht wordt ».

11. Nemen van een urinestaal.

Onder de oude wetgeving kon het nemen van een urinestaal overwogen worden als bijkomende maatregel, in geval de onderzochte persoon weigerde zich te lenen tot het nemen van een bloedstaal, en zich niet verzette tegen het nemen van een urinestaal.

Het nemen van een dergelijk staal heeft echter nu alle betekenis verloren, gezien de bestuurder thans kan verplicht worden tot het laten nemen van een bloedstaal.

b) Bestrafing van aanwezigheid van 1,5 gr. ‰ alcohol in het bloed.

Het eenvoudig feit van een dosis van 1,5 gr. ‰ alcohol in het bloed te hebben, terwijl men in een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt, is op zichzelf reeds strafbaar.

Art. 2-3 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958 luidt : « Met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand, en met geldboete van 26 fr. tot 100 fr., of met één van die straffen alleen, wordt gestraft, al wie op een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt na alcoholische dranken in zodanige hoeveelheid te hebben gebruikt, dat het alcoholgehalte in zijn bloed op het ogenblik dat hij bestuurt of geleidt, ten minste 1,5 gram per duizend bedraagt ».

Na proefondervindelijk onderzoek in tienduizenden gevallen in alle landen van de wereld, is men immers zowel over de bewijswaarde van het klinisch onderzoek niet meer over voldoende en nauwkeurige reflexen beschikken om te sturen, eens dat zij 1,5 gr. ‰ alcohol — gemiddeld 6 borrels genever — in het bloed hebben (56). In België werd een dosis van 1,5 gr. ‰ door de rechtspraak (of de inhoud van 2 gr. ‰ in de urine) in het algemeen aangezien als zijnde vatbaar om bij de autobestuurders een gevaarlijke toestand te scheppen.

1 liter bier van 4 graden geeft ongeveer 0,76 gr. zuivere alcohol per duizend in het bloed van een persoon met een gewicht van 70 kgr.; een halve liter wijn van 10 % geeft voor dezelfde persoon 0,95 gr. alcohol per duizend; een kwart liter port van 18 gr. geeft voor dezelfde persoon 0,85 gr. zuivere alcohol per duizend; 100 cc. likeur van 40° geven voor dezelfde persoon 0,76 zuivere alcohol per duizend.

Wanneer men een glas port (40 gr.) van 20°, zes glazen bier (360 gr.) van 10° en twee glazen likeur (60 gr.) van 40° drinkt, neemt men in het geheel 68 gram alcohol in welke een alcoholchemie van 1,29 gr. zuivere alcohol per duizend gram bloed tweewegbrengt.

Men mag aannemen dat in de loop van een maaltijd dit gehalte met 10 tot 20 % zal verminderen ten

opzichte van het hoogste punt dat de kurve van de alcoholchemie bereikt heeft, wat 1,16 tot 1,03 gr. zuivere alcohol per duizend geeft na een maaltijd. Er dient ook rekening gehouden te worden met het feit dat, indien de maaltijd meer dan één uur duurt, de alcohol weggewerkt wordt naar rato van 0,15 gr. per uur, zodat de alcoholchemie in die omstandigheden moeilijk meer dan 1 gr. zal bedragen.

Een maaltijd die gepaard gaat met het drinken van vurige wijn heeft dan pas een alcoholchemie van 1,5 gr. tot gevolg als het gebruik van alcoholische dranken waarlijk de normen van de welvoegelijkheid overschreden heeft en dat gehalte kan dan ook geen verrassing zijn voor iemand die zo overdreven veel heeft gedronken.

Deze innovatie van de wet van 15-4-1958 betekent ongetwijfeld een snediger wapen om chauffeurs, die onder de invloed van de drank verkeren en een dreigend gevaar betekenen voor het leven en het goed van de medeburgers, van onze wegen te weren.

« Niemand heeft het recht om voor derden een » risico te scheppen dat door geen enkel maatschappelijk belang gewettigd is ». (Memorie van toelichting, bl. 6).

Weliswaar is er een zeker gevaar verbonden aan de toekenning van zulk een verregaand recht als het bevelen van een bloedproef aan een ambtenaar als een gewoon politieofficier, recht waarmede de Belgische wetgever steeds zo omzichtig is omgesprongen (cfr. de lijfswang).

Niets belet echter dat de bestuurders zwaarder zullen worden gestraft, indien tevens uit een klinisch onderzoek is gebleken dat zij zich werkelijk in staat van dronkenschap bevinden, doch het eenvoudig feit van een bepaalde dosis alcohol in het bloed te hebben wordt tegenwoordig ipso facto gestraft, ongeacht of de persoon in kwestie effectief dronken is of niet.

Dit systeem bestond reeds in Noorwegen, Denemarken en Zweden, alwaar men nochtans bij de beoordeling van de grens van de dronkenschap veel strenger is en het feit voor een autobestuurder een rijtuig te besturen, wanneer het alcoholgehalte in zijn bloed 0,50 gr. ‰ of 0,60 gr. ‰ bereikt, reeds strafbaar is.

Voor de toepassing is het vereist dat het feit is gebeurd in een openbare plaats en dat het gaat om het besturen van een voertuig of het geleiden van een rijder, en dus niet wanneer het bijvoorbeeld gaat om het geleiden van een trek- of lastdier of van vee.

Er is strafbaarheid zelfs indien er geen welkdanige overtreding op het verkeersreglement of op het strafwetboek (art. 418-420) werd gepleegd, dus alleen om in een dergelijke toestand een voertuig te hebben bestuurd zelfs op een andere openbare plaats dan op de openbare weg.

Eendaadse samenloop.

Er kan eendaadse samenloop aanwezig zijn met :

1° dronkenschap achter het stuur; waarbij slechts één straf zal worden toegepast, nl. de zwaarste tzt. deze van de dronkenschap.

2° artikel 10 van de wegcode, indien het zich voordoet op de openbare weg (begrip dat enger is dan openbare plaats), in welk geval ook enkel de zwaarste straf zal worden toegepast, nl. deze voorzien bij art. 2-3.

c) Voortgezette overtreding.

Art. 2-3, al. 2, wet van 1-8-1899, gew. door de wet van 15-4-1958 : « Met dezelfde straffen worden gestraft, al wie op een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt, minder dan twee uren nadat hij

door een in artikel 4bis bedoelde ambtenaar of beambte verzocht was zich ervan te onthouden wegens vertoonde tekenen van intoxicatie door alcohol, en zonder wettige reden geweigerd heeft een bloedproef te laten verrichten».

* * *

B. Dronkenschap achter het stuur.

Wanneer het nu blijkt dat de belanghebbende zich in werkelijke staat van dronkenschap bevindt terwijl hij in een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt (zgn. gekwalificeerde dronkenschap), zal hij een zwaardere straf ondergaan.

Art. 2-4 van de wet van 1-8-1899, gew. door de wet van 15-4-1958 luidt: « Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden, en met geldboete van 100 frank tot 500 frank, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft al wie in staat van dronkenschap op een openbare plaats een voertuig bestuurt of een rijder geleidt ».

Dit artikel zal van toepassing zijn zowel ter gelegenheid van een ongeval, als bij het zich eenvoudig bevinden achter het stuur van een voertuig of bij het eenvoudig geleiden van een rijder in een openbare plaats. Hoe stomdronken een chauffeur ook achter het stuur van zijn wagen zit, zal hij niet kunnen vervolgd worden wanneer hij zich niet in een openbare plaats bevindt.

Er zal ook geen strafbaarheid zijn bij het geleiden van een trek- of lastdier of van vee, in welk geval er alleen toepassing zal kunnen gemaakt worden van de BW. van 14-11-1939 op de eenvoudige dronkenschap indien het feit zich voordoet in een openbare plaats, behoudens zulks eventueel zou kunnen beschouwd worden als het verrichten van een bezigheid, die voorzichtigheid of bijzondere voorzorgen vereist teneinde gevaar te vermijden voor zichzelf of voor anderen, in welk geval er strafverzwaring zal zijn. Er kan alsdan evenwel toepassing worden gemaakt van art. 10 van de wegcode.

Voor de strafbaarheid is echter vereist dat de belanghebbende duidelijke symptomen vertoont van dronkenschap, zoals omschreven in het Cassatiearrest van 18-1-1954 inzake de toepasselijkheid van de BW. van 14-11-1939 op de eenvoudige dronkenschap.

Deze toestand zal niet anders kunnen blijken dan uit een verricht klinisch onderzoek. Een genomen bloedstaal, hoe hoog het alcoholgehalte moge zijn, zal op zichzelf nog niet definiërend kunnen zijn. Zulks blijkt nu duidelijk uit de wet, die de dronkenschap achter het stuur en het feit van een zekere dosis alcohol in het bloed te hebben, afzonderlijk strafbaar heeft gesteld.

Het alcoholgehalte in het bloed moet dus gestaafd worden door een minimum van uiterlijke kentekenen (57). Een grote dosis alcohol in het bloed — zelfs 2,05 gr. ‰ of 1,92 gr. ‰ — zal nog geen absoluut bewijs zijn van dronkenschap (58). Het klinisch onderzoek, ttz. medisch onderzoek nopens de reacties, de verschijning en de gedragingen zal bepalend zijn alsook de vaststellingen door de verbalisanten en de getuigen (59).

Het p.v. moet dus zorgvuldig alle vaststellingen vermelden betreffende de uitwendige tekens van alcoholische intoxicatie. De dosis alcohol, die nodig is om een abnormale toestand te verwekken is immers oneindig verschillend volgens het gestel en de levenswijze van eenieder (60).

De rechter oordeelt hierover souverain in feite,

zowel over de bewijswaarde van het klinisch onderzoek als over de verklaringen der getuigen (61).

Men kan niet aannemen dat alleen een wetenschappelijk bewijs de toestand van dronkenschap kan vaststellen; niets belet inderdaad dat de rechter zich een overtuiging vorme van de wijziging in de vermogens van de bestuurder, tegen wie de ontzetting wegens dronkenschap wordt gevorderd, zowel door getuigenissen als door alle middelen van aard om de vermindering van zijn bekwaamheid tot sturen te bewijzen.

Het gerechtelijk deskundig verslag besluitende tot de tegenwoordigheid in het bloed van het lijk van het slachtoffer van 2,9 gr. ‰ alcohol, verhouding dusdanig dat de motorrijder zijn evenwicht niet zou kunnen behouden, hoeft niet in aanmerking te worden genomen wanneer andere elementen de dronkenschap van het slachtoffer uitsluiten.

Verband tussen het alcoholgehalte in het bloed en de symptomen van dronkenschap.

Tussen 0 en 0,5 gr. ‰ is de uitwerking van de alcohol bijna nul uitgenomen bij uiterst gevoelige mensen.

Tussen 0,5 en 1 gr. ‰ vertonen het merendeel van de personen geen duidelijke klinische symptomen.

Tussen 1 en 1,5 ‰ vertonen het merendeel van de vergiftigde personen kleine tekenen van dronkenschap welke reeds merkbaar zijn aan een goed waarnemer.

Tussen 1,5 gr. en 2 gr. ‰ is de verhouding 82,5 %.

Tussen 2 en 2,5 gr. ‰ zullen alle waarnemers de dronkenschap bestatigen bij 92,5 % van de subjecten.

Boven de 2,5 gr. ‰ overtreft het gemiddelde 95 % en de symptomen zijn gewoonlijk duidelijk.

De hoeveelheid alcohol in het bloed welke de dood kan veroorzaken begint met 4 gr. ‰, de dosis boven de 6 ‰ komt bij de mens niet voor.

De dosis bij dewelke men het meest ongevallen vaststelt ligt tussen 1,4 gr. en 2 gr. ‰, doch bijzonderlijk van 1,6 gr. tot 1,8 gr. ‰.

De gewoonte, de wijzigingen in de hoeveelheid alcohol welke men kan verdragen, komen voort uit individuele en voorbijgaande factoren (invloed van pharmaceutische producten, vermoeidheid, temperatuur, enz...) doch spelen slechts een rol bij zwakke hoeveelheden alcohol; bij hoeveelheden van 1,6 tot 2 gr. ‰ in het bloed, komen ze bijna niet meer in rekening omdat de meeste bestuurders reeds door de alcohol vergiftigd zijn bij zulke hoeveelheden.

Eendaadse samenloop met andere misdrijven.

Wanneer ter gelegenheid van een ongeval een bloedstaal werd genomen, dat een dosis van 1,5 gr. ‰ alcohol in het bloed aantoonde, dan zal de belanghebbende uit dien hoofde worden vervolgd. Blijkt het daarenboven dat hij in staat van dronkenschap was in de stricte zin van het woord, dan zal hij ook uit dien hoofde worden vervolgd. Alsdan is er eendaadse samenloop aanwezig, in welk geval slechts één straf wordt toegepast, nl. de zwaarste, ttz. deze van de dronkenschap achter het stuur. Blijkt het daarentegen dat er geen dronkenschap aanwezig is, dan zal de belanghebbende alleen veroordeeld worden wegens de aanwezigheid in zijn bloed van de verboden dosis alcohol. Dit laatste misdrijf brengt dus niet noodzakelijkerwijze een eendaadse samenloop teweeg met de dronkenschap achter het stuur.

Omgekeerd, kan het ook gebeuren dat er geen bloedstaal werd genomen, bvb. wanneer er zich geen

verkeersongeval heeft voorgedaan. In dit geval kan alleen het misdrijf van dronkenschap achter het stuur nog steeds zijn toepassing vinden.

Indien de dronken chauffeur zich beweegt op de openbare weg (begrip dat enger is dan dit van de openbare plaats), dan zal hij daarenboven steeds in overtreding zijn met het art. 10 van de wegcode om nl. niet in staat te zijn geweest te sturen, in welk geval er slechts één straf zal worden opgelegd, nl. de zwaarste tzt. deze van de wet van 1-8-1899 (62). Een overtreding van de wet op de beteugeling van de dronkenschap kan gepaard gaan met overtreding van art. 10, al. 3 van de wegcode (corr. Aarlen, 19-5-1958, J.T., 551).

Meerdaadse samenloop met andere misdrijven.

De dronkenschap is strafbaar naast welkdanige overtreding op het wegverkeer of op de strafwet (bvb. art. 418-420 S.W.B.).

Dus ook zelfs indien geen enkele overtreding werd gepleegd op de wegcode of op de strafwet, dus enkel en alleen wegens én het feit in dronken toestand een auto te hebben bestuurd (63) én zelfs wanneer het voertuig zich op een andere plaats beweegt dan op de openbare weg. De dronkenschap is alleen niet strafbaar wanneer zij zich niet voordoet in een van de openbare plaatsen voorzien bij art. 14 van de BW. van 14-11-1939 (64).

Wanneer de dronken bestuurder zich in een andere openbare plaats beweegt dan op de openbare weg, dan kan bij ongeval dit misdrijf samengaan met dit van de onvrijwillige slagen of verwondingen (art. 418 tot 420 S.W.B.), doch alsdan zijn er twee inbreuken te weerhouden en dienen er twee afzonderlijke straffen te worden opgelegd.

Vaststelling van de dronkenschap achter het stuur.

De verbalisant zal alle aanwijzingen van dronkenschap opsporen en aantekenen. Hij zal steeds aandachtig nagaan en in zijn p.v. beschrijven het uitzicht, de wijze om zich uit te drukken, gang, houding, zekerheid van handgebaren, geschrift, of hij weet waar hij zich bevindt en hoe laat het is, of hij naar de drank riekt, kortom over de houding en de gedragingen van de betrokken weggebruiker. Deze verhoren over het gebruik van zijn tijd, over drankverbruik, laatste eetmaal, enz... (zo mogelijk de werkelijkheid van zijn verklaringen nagaan).

Hij zal tevens zorgen voor het invullen van de vragenlijst, waarvan onderstaand het model is weergegeven. Daarin moet ook de geneesheer zijn vaststellingen doen. Deze vragenlijst wordt door de politie aan de geneesheer overhandigd, in het dubbel.

Politie

..... Afdeling
..... Wijk

Bijlage aan het p.v.nr.....dd.....

Verslag van het klinisch onderzoek tot vaststelling van de toestand waarin de voertuigbestuurders zich bevinden.

A. Gedeelte in te vullen door de politieofficier.

1. Naam, voornamen, plaats en datum van geboorte, adres van de onderzochte persoon.
2. Naam en adres van de opgevorderde geneesheer.
3. Naam van de vorderende politieofficier.

4. Plaats en datum waarop het onderzoek is overgegaan.

5. Naam van de aanwezige personen.

B. Gedeelte in te vullen door de opgevorderde geneesheer.

1. Welk is het uitzicht van de onderzochte persoon? (slaperig, gespannen trekken, congestie van het gelaat en van de bindvlieszen der ogen, het zweten, mondschuim, hik, braking, wanorde van de klederen, sporen van braking op de klederen, enz.)

2. Welk is zijn houding? (luidruchtig, overprikelbaar, opgewonden, aanmatigend, stompzinig, babbelsiek, wankelend, vadsig, enz.)

3. Weet hij waar hij zich bevindt en hoe laat het is?

4. a) Hoe is het gesteld met het geheugen van de betrokkene, namelijk wat betreft de door hem gestelde daden in de loop van de jongste uren?

b) Beschrijvingsvermogen: betrokkene zal worden verzocht over het ongeval nauwkeurigheden te verschaffen of nog een prent van een dagblad of een geïllustreerd blad, dat men hem toont, te beschrijven.

c) Proef van rekenkunde (bvb. 12x14).

5. Wijze om zich uit te drukken (moeilijk, betrokkene snorrt, articuleert slecht, stottert of brabbelt, de mond is papperig). Hij wordt verzocht moeilijke dagblad te lezen, enz.

6. Gang: betrokkene loopt zigzagwijze, sleept met de voeten, gaat met uitschrijvende benen of vertoont opvallende tekenen van ataxie (hem op een lijn laten gaan).

7. Zekerheid van de handgebaren: proef van de stand der vingers, een voorwerp op de plankenvloer opnemen.

8. Geschrift: de onderzochte persoon zal worden verzocht zijn naam, zijn leeftijd, zijn betrekking, zijn woonplaats, enz. te beschrijven.

9. Pols (regelmatigheid, snelheid). Oogappel: afmeting, reactie tegen het licht, gevoeligheid voor pijn, graad van ongevoeligheid).

10. Riekt de onderzochte persoon naar de drank?

11. Andere opmerkingen (erin begrepen de antwoorden door de betrokkenen gegeven nopens de hoeveelheid van de door hem verbruikte dranken in de loop van de jongste 24 uur).

C. Andere conclusies.

1. Strekken de bestanddelen er toe te doen geloven dat de betrokkene in geen normale toestand verkeert?

2. Vloeien de opgenomen verschijnselen uit het verbruik van alcohol voort?

3. Is men gerechtigd te verzekeren dat de onderzochte persoon in dronken toestand verkeert?

De politieofficier, De geneesheer,

* * *

In het arrondissement Gent wordt een ander formulier gebruikt, dat korter is en dienvolgens doelmatiger. (65).

Hieronder vinden wij een ander formulier, dat gebruikt wordt te Namen:

Stad Namen
Politie

Staat van dronkenschap

P.v. nr..... van..... getekend..... ten laste van..... uit hoofde van.....

Klinisch onderzoek.

Naam en voornamen van verdachte.....

Plaats en datum van geboorte.....

Aangehouden op teuur.

Klinisch onderzoek gedaan deom.....uur.

Uiterlijke staat (slaperigheid, zware oogleden, aangezichtsbleekte of -congestie, blindvliesontsteking, zweten, hik, spuwen, ethylgeur van de adem, enz.):

Algemene toestand (lusteloosheid, stompzinnigheid, spraatzucht, opgejaagdheid, welgedaanheid, lui druchtigheid, prikkelbaarheid, vechtlustig):

Gang (waggelend, wankelend, in zig-zag, slepen met de voeten, vallend, enz.):

Kledij (wanorde, sporen van spuwen, enz.):.....

Ataxie - Proef van Romberg (onhandigheid der bewegingen, onjuistheid van de handelingen, verzet van de vingers, een voorwerp oprapen, op een rechte lijn gaan, enz.):.....

Spraak (verlegen, aarzelend, hakkend spreken, enz.):

Voorlezen:

Schrift:

Herinnering:

Oriëntatievermogen (in tijd en ruimte):

Pols:

Reactie van de pupillen:

Gevoeligheid en reflex:

Besluiten:

1). Zijn de vastgestelde symptomen aan drankverbruik te wijten?

2). Is de belanghebbende in staat van dronkenschap?

3). Is hij in staat van een voertuig te besturen?

Namen, de.....

De politieofficier,

De geneesheer,

N.B. Een bloedstaal - urinestaal - werd genomen geweigerd, de omuur, door Dr.....

Het staal werd ter ontleding afgegeven aan Mr..... Apotheker, de omuur.

* * *

Bij K.B. van 10.6.1959 werd een officieel model van formulier voorgeschreven.

Art. 2 K.B. 10.4.1959: «Wanneer de bloedafneming bevolen wordt krachtens artikel 4bis van de wet van 1 augustus 1899, vullen de opvorderende overheid en de opgevorderde geneesheer een formulier in waarvan het model bijlage I bij dit besluit uitmaakt».

Bijlage I. — Formulier in te vullen bij het afnemen van bloed voor het bepalen van het alcoholgehalte.

A. In te vullen door de verbalisant.

1) Naam en hoedanigheid van de verbalisant.

2) Nummer en datum van het proces-verbaal.

3) Identiteit van de onderzochte persoon.

4) Naam en adres van de opgevorderde geneesheer.

5) Uur van het ongeval.

6) Uur waarop de bloedafneming werd verricht.

7) Alcoholische dranken welke betrokkene verklaart gebruikt te hebben in de loop van de laatste vier en twintig uren. Aard, hoeveelheid en tijdstippen.

N.B. Vooral het tijdstip van het laatste gebruik moet in het bijzonder vermeld worden. Daarenboven dient de plaats te worden opgegeven.

8) Nummer van de venule.

De verbalisant,

B. In te vullen door de geneesheer.

De bloedafneming dient te geschieden door middel van één aan de geneesheer te bezorgen venule. De huid moet worden ontsmet met het bij de venule gevoegde produkt. Er dient ten minste 5 cm³ bloed te worden afgenomen. Na de bloedafneming moet de venule behoorlijk geschud worden.

Naar luid van artikel 10 van de wet van 1 Juli 1849, worden de geneesheren die, daartoe in staat zijnde in de gevallen door de wet op de tarief in strafzaken bepaald, weigeren of nalaten de bezoeken, de dienst of het werk te verrichten, waartoe zij wettelijk werden opgevorderd, gestraft met een geldboete van vijftig tot vijfhonderd frank.

In geval van herhaling wordt altijd het maximum van de geldboete uitgesproken.

a) Is de gang van betrokkene vast?

b) Ruikt zijn adem naar alcohol?

c) Is zijn spraak normaal?

d) Vertoont betrokkene symptomen van hersenschudding?

e) Heeft hij gebraakt?

f) Geeft betrokkene te kennen dat hij lijdt aan enige kwaal?

g) Andere geneeskundige bevindingen:

De geneesheer,

C. Sturen onder invloed van de drank.

Het gaat hier om het geval van een bestuurder, die niet zo bepaald dronken is in de zin van het arrest van 18.1.1954, doch eerder in een lichte toestand van euphorie verkeert, die een tijdelijke lichamelijke ongeschiktheid tot het besturen van een voertuig met zich mede brengt.

Het is het geval waar de belanghebbende geen klaarblijkelijke tekenen van dronkenschap vertoont, doch blijkens een genomen bloedstaal b.v.b. onder de invloed van de drank blijkt te zijn en dus niet meer in staat is om, zonder gevaar voor zichzelf of voor anderen, een voertuig te besturen.

De meeste verkeersongevallen, toe te schrijven aan de alcohol-intoxicatie van een der betrokken chauffeurs, geschieden met een alcoholgehalte in het bloed van 1,6 gr. ‰ (66).

De ondervinding heeft geleerd dat in talrijke gevallen, de autobestuurders de reflexen, nodig voor het normaal besturen van een voertuig, verliezen vanaf het ogenblik dat zij zich onder de invloed bevinden van een lichte alcoholische intoxicatie, die overeenstemt met 1 gr. ‰ in het bloed. Zulks beantwoordt ongeveer aan de opgevolgde absorptie van 5 glazen bier aan 6°. Het Krijgshof oordeelde inzake Renier (27.11.1953) dat 2 gr. ‰ in het bloed voldoende is om de toepassing van de artikelen 1 en 3 van de B.W. van 14.11.1939 te wettigen, en 1,5 gr. ‰ voor de toepassing van artikel 10 van de wegcode.

Wanneer een bestuurder in deze mindere staat van dronkenschap op de openbare weg stuurt, is deze toestand van dronkenschap niet als zodanig strafbaar, maar hij valt nog steeds onder de toepassing van art. 10, al. 3 van de wegcode, omdat hij ongeschikt blijft om een voertuig te besturen of een dier te geleiden (67).

De ontzetting om een voertuig te besturen kan echter niet uitgesproken worden en hoofdens het feit om in dronken toestand te hebben gestuurd kan hem qualitate qua geen hoofdstraf worden opgelegd. Wel kunnen hem andere hoofdstraffen worden opgelegd

wegens overtreding van één of meer andere artikelen van de wegcode of van de strafwet (bvb. art. 418 tot 420 SWB).

Het artikel 10, al. 4 kan echter ook van toepassing zijn op de geleider van rij-, trek-, lastdieren en van vee. Het kan ook bij eendaadse samenloop samengaan met art. 2-3 van de wet van 1.8.1899 en met art. 2-4 van dezelfde wet. Artikel 10 van de wegcode kan dus weerhouden worden naast welkdanige overtreding op de wegcode of op de strafwet, zelfs indien geen enkele overtreding werd gepleegd, wegens het feit alleen onder de invloed van de drank een voertuig te hebben bestuurd. Een essentieel bestanddeel voor de overtreding blijft nochtans dat het voertuig zich op de openbare weg beweegt (begrip dat enger is dan dit van openbare plaats).

D. Herhaling.

Art. 2-5 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: «Indien iemand, die bij toepassing van artikel 2-3 (vastgesteld alcoholgehalte van min. 1,5 gr. ‰ of voortgezette overtreding na weigering tot het laten nemen van een bloedstaal) of artikel 2-4 is veroordeeld, binnen de drie jaar, een van deze bepalingen opnieuw overtreedt, zijn de straffen:

1° Bij overtreding van art. 2-3, gevangenisstraf van één maand tot drie maanden en geldboete van 100 frank tot 500 frank of één van die straffen alleen;

2° Bij overtreding van art. 2-4 (dronkenschap achter het stuur) gevangenisstraf van één maand tot zes maanden, en geldboete van 200 frank tot 1.000 frank, of één van die straffen alleen.

Ingeval van nieuwe herhaling binnen drie jaar, te rekenen van de tweede veroordeling, kunnen de hierboven bepaalde gevangenisstraffen en geldboeten worden verdubbeld».

Het sturen met een bepaalde dosis alcohol in het bloed en het sturen in staat van dronkenschap worden dus op gelijke voet geplaatst voor wat de herhaling betreft. Alleen zal bij een nieuwe veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur of bij een veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur na een eerste veroordeling op het overschreden alcoholgehalte, de straf zwaarder zijn.

In de vroegere stand der wetgeving werd, na een eerste veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur (8 d. - Im. en-of 26-100 fr.), ingeval van herhaling binnen het jaar de straf verdubbeld en ingeval van nieuwe herhaling binnen het jaar verdriedubbeld. In dit laatste geval moest de gevangenisstraf steeds uitgesproken worden (art. 3 van B.W. 14.11.1939).

Thans worden de verjaringstermijnen opgevoerd tot 3 jaar. De straf voor de eerste veroordeling werd opgevoerd, doch de verdubbeling en verdriedubbeling ingeval van herhaling bleef behouden, inzake dronkenschap achter het stuur.

De gevangenisstraf is echter niet meer verplichtend uit te spreken.

De herhaling moet blijken uit een vonnis (68).

Een veroordeling op grond van artikel 10 van de wegcode speelt echter geen rol inzake de herhaling bij vervolging wegens dronkenschap achter het stuur of overschrijden van het minimum alcoholgehalte in het bloed.

Wegens het feit dat de dronkenschap achter het stuur niet meer beteugeld wordt door de besluitwet van 1939, maar door de wet van 1.8.1899 (gewijzigd door de wet van 15.4.1958), valt het niet meer

te betwijfelen dat het sturen van een voertuig in staat van dronkenschap een afzonderlijk misdrijf uitmaakt en niet meer een loutere verzwarende omstandigheid van de eenvoudige dronkenschap is.

Door het grootste deel van de rechtspraak werd voordien aangenomen dat de openbare dronkenschap met de verzwarende omstandigheid in die toestand een voertuig te besturen slechts als één enkel misdrijf moest worden beschouwd (69); dat zulks moest aangezien worden als zijnde eensluitend met de wil van de wetgever: artikel 3 van de B.W. van 14.11.1939 hernam niet de elementen van de dronkenschap, in artikel 1 omschreven: «indien de in staat van dronkenschap verkerende delinquent een voertuig bestuurt of een rijdier, enz... worden de bij art. 1 voorzien straffen opgevoerd tot....»

Deze interpretatie van de rechtspraak bood nochtans moeilijkheden inzake de herhaling: art. 1 en art. 3 voorzagen speciale herhalingsstraffen respectievelijk voor de eenvoudige en de gekwalificeerde dronkenschap.

Welke was dan de toestand als de overtreder een eerste maal veroordeeld werd wegens dronkenschap achter het stuur en hij vervolgd werd binnen het jaar van deze eerste veroordeling wegens eenvoudige dronkenschap? Was het de tekst van de wet geen geweld aandoen met de herhaling, bij artikel 1 voorzien, voor een eerste veroordeling, te weerhouden voor artikel 3, dat een andere modaliteit van herhaling voorhiel (70)? En omgekeerd, indien een persoon een eerste maal veroordeeld werd hoofdens eenvoudige dronkenschap en binnen het jaar voor dronkenschap achter het stuur vervolgd werd, moest dan de herhaling weerhouden worden voorzien bij artikel 1? Nochtans waren de herhalingsstraffen, voorzien bij artikel 1, lager dan deze voor de dronkenschap achter het stuur, zonder herhaling, zodat het onnodig was deze vorm van herhaling te weerhouden. Het vraagstuk werd nog ingewikkelder wanneer er driedubbele herhaling bestond. Men kon moeilijk aannemen dat zulks de wil van de wetgever was geweest en het scheen eerder dat hij deze toepassingsgevallen niet voorzien had. Daarom was een zekere rechtspraak de mening toegedaan dat de dronkenschap achter het stuur een speciale inbreuk was, verschillende van deze van de eenvoudige dronkenschap en dit het motief was waarom de speciale herhalingsstraffen waren uitgedacht. Dat dienvolgens het feit van in staat van dronkenschap een voertuig te hebben bestuurd twee verschillende inbreuken daargestelde: een eenvoudige dronkenschap en een dronkenschap achter het stuur; dat er meerdaadse samenloop aanwezig was, waardoor twee verschillende straffen dienden te worden opgelegd (71). Deze opvatting bood het voordeel dat zodoende de problemen door de herhaling gesteld, werden opgelost.

Wegens het feit dat de dronkenschap achter het stuur en de eenvoudige dronkenschap thans door afzonderlijke wetteksten wordt beteugeld, heeft de wetgever nu duidelijk zijn wil te kennen gegeven dat het hier om twee totaal verschillende misdrijven gaat, waar verschillende herhalingsstraffen gelden. Dat er dus meerdaadse samenloop aanwezig is, tengevolge waarvan twee verschillende straffen dienen te worden opgelegd.

* * *

E. Aanzetten en gedogen van de dronkenschap achter het stuur.

Art. 2-6 van de wet van 1.8.1899, ingevoerd door de wet van 15.4.1958: «Met gevangenisstraf van

acht dagen tot één maand, en met een geldboete van 50 frank tot 200 frank, of met één van die straffen alleen, wordt gestraft, alwie een persoon, die kennelijk dronken is of duidelijke tekenen van intoxicatie door alcohol vertoont, aanzet of uitdaagt tot het besturen van een voertuig of het geleiden van een rijder.

Met dezelfde straffen wordt gestraft, hij die een voertuig of een rijder toevertrouwt aan een persoon, die kennelijk dronken is of duidelijke tekenen van intoxicatie door alcohol vertoont ».

De eigenaar, die aan een ander toelaat zijn voertuig te besturen, wetende dat deze in staat van dronkenschap verkeert, en niet de nodige geschiktheid tot sturen bezit, is ook strafrechtelijk en burgerlijk verantwoordelijk. Indien de fouten van beide betichtingen niet van gelijke waarde zijn, dient nochtans op strafrechtelijk gebied een verschillende straf te worden toegepast. Op burgerlijk gebied zijn nochtans beide verantwoordelijk ten opzichte van de slachtoffers (72).

Diegene die, wetende dat de bestuurder dronken is, plaats neemt in het voertuig, begaat ook een fout (73). Zekere rechtspraak heeft daarentegen beslist dat er geen verantwoordelijkheid van de ingezetenen bestaat, wanneer zij de bestuurder hebben laten drinken of zelfs doen drinken (74). Het laatste geval lijkt echter wel wat overdreven (75).

* * *

Afdeling 4. — Overtreding op de ontzetting.

Art. 2-15 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: « Alwie, spijs het tegen hem uitgesproken verval, een voertuig of een luchtschip geleidt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maand en met een geldboete van 500 frank tot 2.000 frank, of met één van die straffen alleen ».

Het oud art. 2 hield dezelfde beschikking in, behoudens dat de maximum-gevangenisstraf van 3 op 6 maand werd gebracht.

Art. 2-16 van de wet van 1.8.1899: « Elk persoon die wetens een voertuig, een luchtschip of een rijder toevertrouwt aan een persoon die van het recht tot sturen is vervallen verklaard, wordt gestraft met een geldboete van 100 tot 1000 frank ».

De straffen, in het bijzonder geval van overtreding van de ontzetting, mogen niet verminderd worden onder de minima, door de wet voorzien; verzachtende omstandigheden mogen dus niet weerhouden worden (76). Het in acht nemen van verzachtende omstandigheden is enkel toegelaten voor de toepassing van de reglementen, genomen in uitvoering van de organieke wet, doch niet voor de feiten door de wet zelf als dusdanig bestempeld. Deze straf mag voorwaardelijk uitgesproken worden en zij kan het voorwerp uitmaken van een genadeverzoek.

Wanneer de straf, voorzien bij artikel 2 van de wet van 1.8.1899 een sanctie is, tegen de betichte uitgesproken wanneer deze nog in dienst was van de huidige patroon, kan deze niet door deze laatste ondergaan worden, wanneer hij als burgerlijk verantwoordelijk wordt vervolgd. Indien het echter bewezen is dat de patroon op de hoogte was van de ontzetting, door zijn werknemer opgelopen, dan zou hij wel in aanmerking komen voor een persoonlijke straf als medeplichtige (77).

* * *

Afdeling 5. — Overtreding op oplegging of verbeurdverklaring.

Art. 2-12, § 4: « Alwie gebruik maakt of aan een derde toelaat gebruik te maken van een voertuig waarvan hij weet dat de oplegging of de verbeurdverklaring is uitgesproken, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maand en met een geldboete van 100 tot 1000 frank, of met één van die straffen alleen. »

* * *

Afdeling 6. — Vluchtmisdrijf

Het betreft een overtreding op een misdrijf, door de organieke wet van 1.8.1899 zelf voorzien. Krachtens art. 2-2, gewijzigd door de wet van 15.4.1958, is de dader van het vluchtmisdrijf strafbaar met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 2 maand en/of een geldboete van 26 tot 100 frank. Heeft het ongeval voor een ander slagen of verwondingen of de dood voor gevolg gehad, dan wordt de bestuurder gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 2 jaar en/of een geldboete van 100 tot 500 frank.

Onder het oud artikel 3 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 1.8.1924, was de straf in elk geval 8 d. tot 2 m. en/of een geldboete van 100 tot 1000 frank.

Dit alles onverminderd in voorkomend geval de toepassing van de straffen voorzien voor de misdaden, wanbedrijven of overtredingen, die met de overtreding samengaan.

De gewone straffen, voorzien bij de organieke wet zelf voor de overtredingen op de reglementen ter uitvoering genomen, zijn niet van toepassing. Zo is het dat, wanneer de feiten zich 's nachts voorgedaan hebben, de straf niet mag verdubbeld worden (78) en dat de herhaling onderworpen is aan de algemene regelen van het S.W.B. (gewone herhaling). Zo ook mag de minimum-straf niet herleid worden bij toepassing van verzachtende omstandigheden (79). Immers, het vluchtmisdrijf wordt door de organieke wet zelf, in haar art. 2bis (nieuw art. 2-2) beteugeld, zodat art. 2, al. 2 daarop geen toepassing vindt. Indien art. 2-2 de verzachtende omstandigheden voorziet (nieuw art. 2-1), dan is dit enkel voor het geval van inbreuk op een reglement, genomen in uitvoering van de genoemde wet.

II. — De vervallenverklaring van het recht om te sturen

Afdeling 1. — Toepassingsgevallen.

1. Verplichte ontzettingen.

A. Lichamelijke ongeschiktheid.

Art. 2-8, § 1 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: « Het verval van het recht tot sturen moet uitgesproken worden wanneer, naar aanleiding van een veroordeling wegens verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een voertuig of een luchtschip of tot het geleiden van een rijder. »

Deze beschikking is dezelfde gebleven als onder de oude wetgeving; alleen werd de redactie verbeterd.

De rechtbanken zijn verplicht de ontzetting uit te spreken bij erkenning van lichamelijke ongeschiktheid om een rijtuig te besturen, ter gelegenheid van

een veroordeling wegens misdrijf op de politie van het vervoer of wegens vervoerongeval, te wijten aan de schuld van de dader ⁽⁸⁰⁾.

Deze ontzetting kan dus maar uitgesproken worden in de twee volgende voorwaarden (in welk geval zij dan ook verplichtend is) :

1° Begaan van een overtreding op de politie van het vervoer;

2° Veroorzaken van een vervoerongeval, te wijten aan de schuld van de lichamelijke onbekwame.

Beide voorwaarden kunnen samengaan bij het plegen van een overtreding op de politie van het vervoer, met een ongeval met lichamelijke letsels samengaande.

Doch het kan ook gebeuren dat een vervoerongeval wordt veroorzaakt zonder dat daarbij een overtreding op de wegcode werd begaan, hetzij deze niet toepasselijk is (bvb. niet op de openbare weg), hetzij geen specifieke inbreuk werd gepleegd, al heeft de lichamelijke onbekwame wel schuld aan het ongeval; zulks is namelijk het geval bij veroordeling hoofdens vrijwillige slagen of verwondingen bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg veroorzaakt (art. 418-420 S.W.B.) en gepleegd op de openbare weg of op private eigendom. Dan ook is de ontzetting verplichtend uit te spreken ⁽⁸¹⁾.

Praktisch genomen kan de ontzetting tegen de lichamelijke onbekwame uitgesproken worden, zodra deze zich met een voertuig op de openbare weg beweegt. Immers, dan begaat hij steeds een overtreding op art. 10, al. 3 van het algemeen verkeersreglement, dat voorhoudt dat iedere bestuurder op de openbare weg de vereiste lichaamsgechiktheid moet bezitten. Beweegt de lichamelijke onbekwame zich daarentegen niet op de openbare weg, dan nog kan de ontzetting verplichtend uit te spreken zijn, maar dan alleen voor het geval dat hij tevens een hoofdstraf wegens vervoerongeval (art. 418 tot 420 S.W.B.) oploopt. Bij vervoerongeval zal de veroordeling op grond van de artikelen 418 van 420 steeds moeten samengaan met de beveiligingsmaatregel van vervallenverklaring van het recht om een voertuig te besturen; deze vervallenverklaring heeft inderdaad niet het karakter van een straf, zoals dit het geval is bij alle andere soorten van ontzettingen, hetgeen belangrijke gevolgen kan hebben inzake bepaalde modaliteiten der ontzetting zoals wij verder zullen zien.

Weze aangemerkt dat tussen de vaststelling van de inbreuk en het vonnis een hele tijd verloopt. Dat in afwachting van het vonnis, dat de ontzetting zal uitspreken, geen enkele voorlopige maatregel kan getroffen worden tegen de lichamelijke onbekwame, die koppig voortgaat met sturen op de openbare weg. Onnodig te zeggen dat zulks te betreuren valt.

De rechter is ook verplicht de ontzetting uit te spreken zelfs indien er geen oorzakelijk verband bestaat tussen de ongeschiktheid en de overtreding ⁽⁸²⁾.

Onder lichamelijke onbekwaamheid dient te worden verstaan :

a) uitwendig lichaamsgebrek, bvb. amputatie van een been of een arm, dat de voerder niet toelaat meester te blijven van zijn voertuig;

b) ongeneesbare ziekte (hartziekte, epilepsie), die soms onverwachts het bewustzijn doet verliezen;

c) zenuwziekte, overprikelbaarheid of gemis aan voldoende coördinatie van de bewegingen, die de voerder gewoonlijk niet toelaten de meest elementaire reflexen te hebben ⁽⁸³⁾.

De rechtbank beslist vrij of de ongeschiktheid aanwezig is of niet, aangezien de wet hieromtrent

niets zegt. In twijfelachtige gevallen kan de rechter een medisch onderzoek bevelen, terwijl de schuldige nochtans niet verplicht is aan dit bevel gehoor te geven. Door zijn afwijzende houding kan de rechter evenwel in zijn uitspraak niet gehinderd worden ⁽⁸⁴⁾.

Opdat de sanctie van de ontzetting van het recht om te sturen zou kunnen toegepast worden wegens overtreding van art. 10, al. 3 is een fysieke onbekwaamheid van een zekere duur vereist. Bevindt zich niet in deze toestand de bestuurder die op een gegeven ogenblik onder de invloed van de drank zijnde, ongeschikt tot sturen is geweest en twee uren nadien in staat tot sturen bevonden werd ⁽⁸⁵⁾.

* * *

Er bestaat aanleiding om de definitieve ontzetting van het recht om een taxi te besturen uit te spreken, wanneer de bestuurder ervan een ongeval heeft veroorzaakt, te wijten aan een volkomen ontoereikende gezichtsscherpte en gezichtsveld ⁽⁸⁶⁾.

B. Overtreding op ontzetting.

Art. 2-15 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958 : «...bovendien spreekt de rechtbank een nieuw verval uit...»

Alwie, spijs de tegen hem uitgesproken vervallenverklaring voortgaat met sturen, zal een hoofdstraf oplopen, doch er wordt daarenboven een nieuw verval uitgesproken.

2. Facultatieve ontzettingen.

De rechtbanken mogen, doch zijn niet verplicht, de ontzetting uit spreken in de hierna aangegeven gevallen.

A. Veroordeling wegens doding of verwonding (art. 418 tot 420 S.W.)

Art. 2-7, § 1 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958 : « Bij de veroordeling wegens overtreding van de politie van het vervoer of wegens verkeersongeval, kan de rechter, voor zover het misdrijf of het ongeval aan het persoonlijk toedoen van de dader te wijten is, het verval van het recht tot besturen van een voertuig of een luchtvaartuig of het geleiden van een rijtuig uitspreken, hetzij voor goed, hetzij voor een duur van ten minste acht dagen en ten hoogste twee jaar : 1° Zo een veroordeling wordt uitgesproken wegens doding of verwonding.»

Zelfde beschikking als onder de oude wetgeving.

B. Drie vroegere veroordelingen hoofdens verkeersinbreuk binnen twee jaar vóór misdrijf.

Art. 2-7, § 1 wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958 : «...2° Zo de schuldige binnen twee jaar vóór het misdrijf drie veroordelingen wegens enigerlei overtreding van de verkeersverordeningen heeft opgelopen.»

Onder de oude wetgeving was deze facultatieve ontzetting enkel mogelijk bij een vroegere veroordeling wegens ongeoorloofde snelheid (tegenwoordig voor iedere inbreuk), t.t.z. overtreding op art. 26-1 van de wegcode, en enkel bij het bestaan van 2 vroegere veroordelingen (tegenwoordig 3) binnen het jaar (tegenwoordig 2 j.).

C. Vroegere veroordeling hoofdens doding of twee vroegere veroordelingen hoofdens verwondingen binnen de vijf jaar vóór het misdrijf.

Art. 2-7, § 1, wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: «..... 2°..... ofwel binnen vijf jaar tevoren veroordeeld werd wegens doding of tweemaal veroordeeld werd wegens slagen of verwondingen, naar aanleiding van een aan zijn persoonlijk toedoen te wijten verkeersongeval».

Onder de oude wetgeving waren steeds twee veroordelingen vereist, ook wanneer het om doding ging en de termijn bedroeg slechts 3 jaar (tegenwoordig 5 jaar).

D. Overschreden min. alcoholgehalte in bloed of voortgezet misdrijf.

Art. 2-7, §2 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: «De rechter kan hetzelfde verval uitspreken: 2° Wanneer hij veroordeelt wegens een van de misdrijven omschreven in art. 2-3....»

* * *

E. Dronkenschap achter het stuur.

Art. 2-7, § 1 van de wet van 1.8.1899, gewijzigd door de wet van 15.4.1958: «De rechter kan hetzelfde verval..... uitspreken:

3° Wanneer hij veroordeelt wegens inbreuk op art. 2-4.....».

Onder de oude wetgeving was de rechter verplicht de ontzetting uit te spreken ingeval de bestuurder tot een hoofdstraf voor dronkenschap achter het stuur werd veroordeeld, t.t.z. dat zijn dronkenschap viel onder de toepassingsvoorwaarden van de B.W. van 14.11.1939, welke ook de hoofdstraf was die werd opgelegd en zelfs indien geen specifieke inbreuk op de wegcode werd gepleegd⁽⁸⁷⁾ of geen ongeval werd veroorzaakt. De inbreuk moest nochtans — wel te verstaan — begaan zijn in een openbare plaats (openbare weg of andere plaatsen voor het publiek toegankelijk). De ontzetting van het recht om een voertuig te besturen, uitgesproken bij toepassing van de B.W. van 14.11.1939, was echter niet gegrond op de fysische onmogelijkheid om een voertuig te besturen⁽⁸⁸⁾.

De dronkenschap achter het stuur valt echter niet meer onder toepassing van de B.W. van 14.11.1939, maar wordt nu speciaal beteugeld door de organieke wet van 1.8.1899, zoals zij werd gewijzigd door de wet van 15.4.1958. Thans is het verval niet meer verplichtend, maar is het facultatief geworden. Er wordt dus een groter appreciatievermogen aan de rechter gegeven. Het kan echter steeds uitgesproken worden indien de dronkenschap achter het stuur zich voordoet in een openbare plaats (openbare weg of andere voor het publiek toegankelijke plaats, ook private), zelfs indien geen inbreuk op de wegcode werd gepleegd of geen enkel ongeval werd veroorzaakt.

Sturen onder invloed van de drank.

Indien het nu gaat om een bestuurder, wiens staat van dronkenschap niet onder toepassing valt van de B.W. van 14-11-1939 en die qualitate qua dan ook geen hoofdstraf kan oplopen en alleen onder toepassing valt van het art. 10, al. 3 van de wegcode, dan kon onder de oude wetgeving de ontzetting niet uitgesproken worden op grond van de besluitwet van 1939, doch er bleef nog steeds een facultatieve ontzetting mogelijk

op grond van art. 2 van de organieke wet van 1899.

Krachtens laatstgenoemde wet kon de ontzetting nochtans slechts uitgesproken worden onder één van de twee volgende voorwaarden: a) begaan van een overtreding op de politie van het vervoer; b) veroorzaken van vervoerongeval te wijten aan de schuld van de dader.

Beide voorwaarden konden samengaan, namelijk bij het plegen van een overtreding op de politie van het vervoer, samengaan met een ongeval van lichamelijke letsels. Doch het kon ook gebeuren dat een vervoerongeval werd veroorzaakt zonder dat daarbij een inbreuk op de wegcode werd begaan, hetzij deze laatste niet toepasselijk is (b.v.b. niet op de openbare weg) hetzij geen specifieke inbreuk werd gepleegd al heeft de belanghebbende wel schuld aan het ongeval; zulks is namelijk het geval bij slagen of verwondingen bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg veroorzaakt (art. 418 tot 420 SW.) en begaan zowel op de openbare weg als op private eigendom.

Praktisch genomen kon de facultatieve ontzetting toepassing vinden in hoofde van een persoon onder de invloed van de drank zodra deze zich met een voertuig op de openbare weg bewoog. Immers, dan begaat hij steeds een overtreding op artikel 10 van het algemeen verkeersreglement (de bestuurder op de openbare weg moet steeds de nodige lichaamsgechiktheid bezitten).

Bewoog deze persoon zich niet op de openbare weg met zijn voertuig, doch op gelijk welke andere plaats voor het publiek toegankelijk (bvb. private weg of niet), dan kon nog de ontzetting uitgesproken worden, maar dan alleen in het geval dat hij een ongeval met gekwetsten veroorzaakt had, t.t.z. een hoofdstraf opliep voor slagen en verwondingen bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg (art. 418-420 SW.)

Zelfs de zwaarste dronkenschap in een niet-openbare plaats was — wettelijk gezien — geen «dronkenschap achter het stuur», doch kon dan geassimileerd worden met het sturen onder de invloed van de drank en een facultatieve ontzetting medebrengen, indien er zich een vervoerongeval met gekwetsten voordeed. Wegens het niet-openbaar karakter van de plaats, kon de verplichte ontzetting een facultatieve worden.

Thans is bij de «dronkenschap achter het stuur» de ontzetting niet meer verplichtend uit te spreken en bij het «sturen onder invloed van de drank» in geen geval nog mogelijk.

Eenvoudige dronkenschap.

De vervallenverklaring van het recht om te sturen, kan ook uitgesproken worden bij veroordeling tot eenvoudige dronkenschap op grond van art. 10 van de B.W. van 14-11-1939, gewijzigd door de wet van 15-4-1958. Het is een facultatieve ontzetting, doch deze kan enkel worden uitgesproken bij veroordeling tot gevangenisstraf of zwaardere straf, t.t.z. dat zij enkel zal mogelijk zijn ingeval van dubbele herhaling.

Op dit gebied werd er aan de wetgeving niets veranderd.

Hier bedoelt de wetgever vooral het geval van een persoon, die gewoonlijk een voertuig bestuurt, doch zich niet achter het stuur bevindt op het ogenblik dat hij in dronken toestand bevonden wordt, bvb. bij de tussenkomst van de verbalisanten op het ogenblik dat de dronkaard het stuur ging nemen. Onnodig te zeggen dat deze beschikking zelden van toepassing is.

* * *

F. Vluchtmisdrijf.

Art. 2-7, § 2 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd

door de wet van 15-4-1958 : « De rechter kan hetzelfde verval voor de hierna bepaalde duur uitspreken : 1° Wanneer hij veroordeelt wegens het misdrijf omschreven in art. 2-2... »

Artikel 2. — Draagwijdte van de ontzetting.

Iedere ontzetting, zowel de verplichte als de facultatieve, ontnemt het recht om een voertuig of luchtschip te besturen (art. 2-7, § 1 en art. 2-8, § 1 van wet van 1-8-8-1899) of van een rijdier te geleiden.

Onder de term « voertuigen » zijn ook de rijwielen begrepen; deze term omvat al de vervoermiddelen op de grond en sluit geenszins de fietsen zonder motor uit. Het wordt trouwens ook duidelijk gezegd in art. 2, 8° van de wegcode (89).

De termen « voertuig » en « rijtuig », die voordien voorkwamen respectievelijk in art. 3 en 10 van de B.W. van 14-11-1939 en in art. 2 en 3 van de organische wet van 1-8-1899 waren synoniemen, wat de gerechtelijke zienswijze betrof.

De ontzetting mag of moet dus worden uitgesproken voor het besturen van gelijk welk voertuig, t.t.z. elk middel van vervoer te land, zelfs landbouw- en bedrijfsmaterieel (90).

De ontzetting ontnemt daarenboven het recht om een luchtschip te besturen of een rijdier te geleiden.

Voorheen was dit enkel voorzien in de B.W. van 14-11-1939, art. 10 en niet in art. 2 van de org. wet van 1-8-1899 (91), zodat dit enkel bestond voor de dronkenschap, doch niet ingeval van sturen onder invloed van de drank, in welk geval de ontzetting enkel kon uitgesproken worden van het recht om een rijtuig te besturen. Hetzelfde geldt voor wat het vluchtmisdrijf betreft (92).

De ontzetting kan niet worden beperkt tot het besturen van een voertuig of van een luchtschip of het geleiden van een rijdier, zij slaat op al deze vervoermiddelen (93).

De ontzetting kan nochtans beperkt worden tot het voeren van een of meer soorten voertuigen. Art. 2-9 org. wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958 : « In alle gevallen waarin het verval van het recht tot sturen wordt uitgesproken, kan de rechter dat verval beperken tot de vervoermiddelen die hij aangeeft ».

Dit was voordien enkel mogelijk bij de ontzetting wegens lichamelijke ongeschiktheid, waar de ontzetting kon beperkt worden tot het voeren van een of meer soorten rijtuigen, volgens de aard of de graad van de onbekwaamheid (oud art. 2 van de wet van 1-8-1899). In al de andere gevallen kon de ontzetting niet worden beperkt bvb. tot het sturen van een motorvoertuig (94).

Art. 2-10 van de wet van 1-8-1899, gew. door de wet van 15-4-1958 : « Indien ingevolge samenloop van misdrijven de bij deze wet bepaalde vrijheidsstraffen en geldboeten niet uitgesproken worden, is dit nochtans wel het geval voor het verval van het recht tot sturen onder de voorwaarden als bepaald in deze wet ».

De verschillende opgelopen vervallenverklaringen moeten dus voor hun samengetelde duur worden ondergaan zelfs indien het openbaar ministerie gelijktijdig de kennisgevingen betreffende de tenuitvoerlegging van elk hunner toestuurt. Er dient te worden voorkomen dat een veroordeelde die 2 of meer vervallenverklaringen oploopt betreffende éénzelfde vervoermiddel, zou kunnen beweren, wanneer zij door de parketten ten uitvoer worden gelegd, dat hij ze zelfdertijd geheel of ten dele ondergaat (Omzendbrief Proc.-Gen. Brussel 30-6-1958, W. 61/58).

Art. 2-11 van de wet van 1-8-1899, gew. door de wet van 15-4-1958 : « De straffen van verval die overeen-

komstig § 4 van art. 2-7 van deze wet ten uitvoer worden gelegd, worden slechts tegelijkertijd ondergaan indien zij verschillende vervoermiddelen betreffen ».

Het is alleen op de « openbare weg » dat geen voertuig meer bestuurd mag worden (Cass. 27-5-1957, P. 1160).

Zou dus bvb. niet strafbaar zijn een landbouwer, die ontzet uit het recht om te sturen, een traktor zou voeren in de velden.

Het doel is te voorkomen dat de ontzetting zou worden opgeslorpt door de toepassing van hoofdstaffen, die geen uitstaans hebben met de verkeerspolitie. De bepaling is dus van toepassing zowel ingeval van materiële als van ideale samenloop van misdrijven. Zo zal ingeval van materiële samenloop tussen een misdaad en het misdrijf van de dronkenschap achter het stuur, het verval van recht tot sturen worden uitgesproken, ofschoon de straf wegens de misdaad alleen wordt uitgesproken.

De cumulatie is echter niet onbeperkt ingeval van verdubbeling van vervallen uitgesproken wegens samenlopende misdrijven. De cumulatie zal enkel geschieden tot beloop van het dubbel van het langdurigst tijdelijk verval, overeenkomstig art. 60 SW. Ingeval van eendaadse samenloop belet de toepassing van de zwaarste straf niet (b.v.b. art. 418-419 S.W.) dat de vervallenverklaring verbonden aan de minder zware opgeslorpte hoofdstaffen kan opgelegd worden (Omzendbr. Proc.-Gen. Bruss. dd. 30-6-1958, nr 61/58).

Afdeling 3. — Karakter van de ontzetting.

De ontzetting van het recht om te sturen is een bijkomende straf, tenzij zij uitgesproken wordt om reden van fysieke onbekwaamheid; in dit laatste geval is het een beveiligingsmaatregel. In beide hypothesen kan zij slechts bijkomend uitgesproken worden aan een bijkomende straf (95). Toepassingen hiervan worden gemaakt bij de studie van de mogelijkheid van voorwaardelijkheid, kwijtschelding door genade en eerherstel.

Afdeling 4. — Inwerkingtreding van de ontzetting.

1. Oude opvatting.

Voorheen was de rechtspraak de mening toegedaan dat het vertrekpunt van de ontzetting door de rechter ten grond moest worden bepaald, als zijnde een maatregel die uitsluitend de uitvoering van de straf betrof. Dat zulks afhing van het souverain oordeel van de rechter ten gronde (96).

De Hoven en Rechtbanken hadden over het algemeen de gewoonte aangenomen in het arrest of vonnis te bepalen op welke datum de vervallenverklaring begon te lopen, en zulks op vordering van het O.M. Dit viel dan gewoonlijk samen met de dag, waarop hiervan melding werd gemaakt op de e.k., zoals de wet het voorschrijft. Gaf de veroordeelde echter geen gehoor aan de uitnodiging van de griffier om zijn e.k. aan te bieden, dan werd de vervallenverklaring van kracht na verloop van 5 dagen, die hem daartoe gegeven werden.

Het gebeurde dan ook dat het vonnis of arrest niets hadden bepaald betreffende de aanvang der vervallenverklaring, bvb. uit loutere vergetelheid. Het Hof van Cassatie nam dan aan dat alsdan de ontzetting begon te lopen vanaf de dag, dat het arrest of vonnis in kracht van gewijsde was gegaan (97). Het was daarbij zonder belang of de vervallenverklaring op dit ogenblik reeds op de e.k. was vermeld,

gezien het doel van deze inschrijving (98).

2. Nieuwe opvatting.

Sinds het arrest van het Hof van Cassatie d.d. 8-10-1951 (99), werd echter als algemene regel de oplossing genomen van de vroegere interpretatie, ingeval van ontstentenis van nadere bepaling in het tussengekomen arrest of vonnis.

De ontzetting neemt een aanvang bij het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis, dat ze heeft uitgesproken en dus niet op de dag waarop de vermelding daarvan op de e.k. van de veroordeelde wordt aangebracht. Dit in acht genomen het doel van de vermelding. Het vertrekpunt moest dus niet worden gevorderd noch uitgesproken (100).

De regel was dus dat diegene die bvb. twee maanden vervallen verklaard werd en als bestuurder betrapt werd meer dan twee maanden nadat het vonnis in kracht van gewijsde was gegaan, maar niet minder dan twee maanden nadat de inschrijving op zijn e.k. was aangebracht, niet in overtreding was (101).

3. Nieuwste opvatting.

Art. 2-7, § 4 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: « Elk verval dat als straf uitgesproken werd, gaat in de vijfde dag na die waarop het openbaar ministerie de kennisgeving aan de veroordeelde heeft gedaan ».

Uit het oude stelsel vloeide voort dat, indien de veroordeelde een vrijheidsstraf uitzat, eventueel wegens het feit waarvoor het verval werd uitgesproken, deze laatste sanctie, welke tegelijkertijd met de gevangenisstraf loopt, zonder uitwerking was.

Art. 2-8, § 2 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: « Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid van de bestuurder gaat in bij de uitspraak van de beslissing wanneer deze op tegenspraak is gewezen en vanaf de betekening wanneer zij is gewezen bij verstek, ondanks alle verhaal ».

Om veiligheidsredenen is het van belang terstond een verval, dat wegens de lichamelijke ongeschiktheid van de bestuurder verantwoord is, uitvoerbaar te maken alvorens hun de gelegenheid te bieden om door aanwending van rechtsmiddelen de tenuitvoerlegging ervan te doen uitstellen. Men kan, zonder tegenstrijdigheid, aan de rechter niet het recht laten te beslissen dat dit verval, dat hij meent te moeten uitspreken, niet dadelijk begint te lopen.

Afdeling 5. — Duur van de ontzetting.

1. Bepaling van de duur.

A. Verplichte ontzettingen.

a) Lichamelijke ongeschiktheid :

Art. 2-8, § 1, in fine: « ... ; in dat geval wordt het verval uitgesproken hetzij voorgoed, hetzij voor een termijn gelijk aan de waarschijnlijke duur van de ongeschiktheid al naargelang deze blijvend of voorlopig blijkt te zijn. »

Deze wetgeving is dezelfde gebleven (102).

b) Overtreding op de ontzetting.

Art. 2-15 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: « bovendien spreekt de rechtbank een nieuw verval uit hetzij voorgoed, hetzij voor

een duur van ten minste 15 dagen en ten hoogste 2 jaar ».

Onder de oude wetgeving moest de duur van de ontzetting verdubbeld worden (oud art. 2). De duur van de ontzetting, door de beslissing van veroordeling uitgesproken, mocht het dubbel van de lopende ontzetting niet te boven gaan (103).

Het vonnis dat een verdachte veroordeelt om een voertuig te hebben bestuurd niettegenstaande de ontzetting van 4 maand tegen hem uitgesproken, en dat een nieuwe ontzetting van 8 maand uitspreekt, is onwettig (104).

Ingeval van inbreuk tegen een ontzetting van het recht een voertuig te besturen op de openbare weg, moet de rechter een ontzetting uitspreken van een duur die gelijk is aan deze die liep op de dag van de inbreuk (105).

B. Facultatieve ontzettingen.

a) *Drie vroegere veroordelingen hoofdens verkeersinbreuk binnen de twee jaar, veroordeling hoofdens doding of verwondingen, vroegere veroordeling hoofdens doding of verwondingen binnen de vijf jaar.*

Art. 2-7, § 1: « ... hetzij voorgoed, hetzij voor een duur van ten minste 8 dagen en ten hoogste 2 jaar ».

Onder de oude wetgeving mocht de duur van de vervallenverklaring niet meer bedragen dan 6 maand. Alleen bij veroordeling wegens doodslag of verwondingen mocht de duur onbeperkt zijn en zelfs voorgoed, indien de verwondingen bij het slachtoffer meer dan 25 % bestendige werkonbekwaamheid tot persoonlijke arbeid hadden veroorzaakt (106).

b) *Overschrijden van het minimum-alcoholgehalte in het bloed en voorzetten van dit misdrijf.*

1. Duur: min. 8 d. en max. 6 maand.

Art. 2-7, § 2, 2° van de wet van 1-8-1899: « ... voor een duur van ten minste 8 dagen en ten hoogste zes maanden ».

2. Herhaling :

— Na een eerste veroordeling: min. 1 m. en max. 2 jaar.

Art. 2-7, § 3, al. 1: « In de gevallen van herhaling als bedoeld in artikel 2-5, kan de rechter hetzelfde verval van het recht tot sturen uitspreken voor een duur van ten minste 1 maand en ten hoogste 2 jaar ».

— Na een eerste veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur :

Art. 2-7, § 3, al. 2: « Hij kan het voorgoed uitspreken wanneer de eerste veroordeling werd uitgesproken wegens overtreding van artikel 2-4 ».

3. Dubbele herhaling: steeds definitief.

Art. 2-7, § 3, al. 3: « In het geval van nieuwe herhaling als bedoeld in art. 2-5, laatste lid, wordt het definitief verval altijd uitgesproken ».

c) Dronkenschap achter het stuur.

1. Duur: min. 8 d. en max. 2 jaar.

Art. 2-7, § 2, 3°: « ... voor een duur van tenminste acht dagen en ten hoogste twee jaar ».

Voorheen bedroeg het minimum 15 dagen en het maximum 6 maand (107).

2. Herhaling :

Art. 2-7, § 3, al. 1 en 2: « In de gevallen van herhaling als bedoeld in artikel 2-5, kan de rechter hetzelfde verval van het recht tot sturen uitspreken

voor een duur van ten minste één maand en ten hoogste twee jaar. Hij kan het voorgoed uitspreken wanneer de eerste veroordeling of de nieuwe werd uitgesproken wegens overtreding van art. 2-4 ».

3. Dubbele herhaling: steeds definitief.

Art. 2-7, § 3, al. 3: « In het geval van nieuwe herhaling als bedoeld in art. 2-5, laatste lid, wordt het definitief verval altijd uitgesproken ».

Sturen onder invloed van de drank.

In dit geval kan tegenwoordig de ontzetting niet meer uitgesproken worden. Voordien mocht de duur in geen geval meer dan zes maand bedragen. Zij kon enkel voor een onbepaalde duur, en dan zelfs definitief worden uitgesproken, indien er doodslag of verwondingen waren bij het slachtoffer met een bestendige werkonbekwaamheid van meer dan 25 %.

Eenvoudige dronkenschap.

De duur van de facultatieve ontzetting wegens eenvoudige dronkenschap gaat hetzij voorgoed hetzij voor een duur van ten minste 8 dagen en ten hoogste 2 jaar.

d) Na vluchtmisdrijf.

Duur: min. 8 d. en max. 2 jaar of voorgoed indien het ongeval bij een ander slagen, verwondingen of de dood tot gevolg heeft gehad.

Art. 2-7, § 2, 1° van de wet van 1-8-1899: « ... voor een duur van ten minste 8 dagen en ten hoogste 2 jaar; in het geval bedoeld in het laatste lid van dat artikel, kan hij het voorgoed uitspreken ».

Oude wetgeving: max. 6 maand, tenzij de schuldige zich tegelijk bevond in een der gevallen, waarin het oud art. 2 van de wet van 1-8-1899 toeliet de vervallenverklaring voor een langere duur uit te spreken.

2. Opheffing der ontzetting.

Eens voor een zekere tijd uitgesproken, kan de duur der ontzetting niet verminderd worden.

Is niet ontvankelijk de vóór de correctionele rechtbank ingeleide eis ten einde ontheven te worden van de definitieve ontzetting van het recht een voertuig te besturen, voordien door dezelfde rechtsmacht uitgesproken. Wat in dit geval aan de rechtbank gevraagd wordt, is niet de verbetering van een vroeger vonnis, maar de intrekking of wijziging ervan (108).

Uitzondering: bij de ontzetting wegens lichamelijke ongeschiktheid, wanneer de fysieke onbekwaamheid is komen op te houden. Art. 2-8, § 3 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: « Hij die wegens lichamelijke ongeschiktheid van het recht tot sturen vervallen is verklaard, kan na twee jaar om opheffing van het verval verzoeken zo aan zijn ongeschiktheid een einde is gekomen. Het verzoek wordt ingediend bij dagvaarding aan het openbaar ministerie voor het gerecht dat de maatregel van het verval heeft uitgesproken. Tegen de uitspraak van dit gerecht staat geen hoger beroep open. Wordt het verzoek afgewezen, dan kan geen nieuw verzoek worden ingediend vóór een termijn van twee jaar te rekenen van de datum der afwijzing is verstreken ».

Onder de oude wetgeving was de opheffing der ontzetting niet mogelijk, zelfs niet ingeval van lichamelijke ongeschiktheid (109).

3. Wijze van berekening.

De duur van de ontzetting moet berekend worden

op de wijze, voorzien in artikel 25 van het S.W., een straf van 1 maand zijnde een van 30 dagen, wijl de ontzetting van het recht om te sturen een straf is. Uitgenomen indien uitgesproken wegens fysieke onbekwaamheid; dan is zij geen straf, maar een beveiligingsmaatregel; dan nog kan deze slechts bijkomend aan een bijkomende straf uitgesproken worden (110).

Afdeling 6. — Voorwaardelijkheid.

Art. 2-13. van de wet van 1-8-1899, gew. door de wet van 15-4-1958: « Artikel 9 van de wet van 31-5-1888, waarbij de voorwaardelijke invrijheidsstelling en de voorwaardelijke veroordelingen in het strafstelsel worden ingevoerd, gewijzigd bij de wet van 14-11-1947, is niet van toepassing op het verval van het recht tot het besturen van een voertuig of luchtschip of tot het geleiden van een rijder ».

In principe zou de voorwaardelijkheid mogen toegestaan worden, vermits de ontzetting in algemene regel een straf (bijkomende) is. Zulks was dan ook de gehuldigde opvatting onder de oude wetgeving (111).

Wijl de ontzetting behoort bij een hoofdstraf, geniet de ontzetting eveneens van de voorwaardelijkheid, indien de hoofdstraf met opschorsing uitgesproken wordt (112). De opschorsing bleef nochtans steeds een gunst — en geen recht — en de ontzetting kon dus zonder voorwaardelijkheid worden uitgesproken, ofschoon de andere hoofdstraffen voorwaardelijk opgelegd werden; immers, de ontzetting van het recht een voertuig te besturen heeft een dubbel karakter: het is een straf, doch tevens ook een maatregel van openbare veiligheid en deze laatste kan de maatregel vereisen (113). Alleen bij ontzetting wegens lichamelijke ongeschiktheid kan de voorwaardelijkheid niet worden toegestaan, wijl deze niet het karakter heeft van een straf, maar van een loutere beveiligingsmaatregel; zij kon dus niet worden verzacht door opschorsing (114). Dezelfde oplossing gold voor de ontzetting uitgesproken op grond van de B.W. van 14-11-1939 (eenvoudige dronkenschap en dronkenschap achter het stuur) omdat, tegen het principe in de voorwaardelijkheid uitdrukkelijk werd uitgesloten door art. 10, par. 3 van bedoelde besluitwet (115).

Thans bepaalt de wet van 1-8-1899, die nu zelf de dronkenschap achter het stuur beteugelt, uitdrukkelijk dat in ieder geval de voorwaardelijkheid wordt uitgesloten, ook inzake andere ontzettingen dan deze wegens dronkenschap achter het stuur of wegens lichamelijke ongeschiktheid.

Afdeling 7. — Genade en eerherstel.

Bij ontstentenis van uitdrukkelijke wetsbepaling, blijft o.i. het principe gelden voor wat betreft het recht op genade en op eerherstel. Deze kunnen dus in algemene regel toegestaan worden zonder dat intussen nochtans de ontzetting geschorst kan worden (116), aangezien de ontzetting principieel als een straf dient te worden beschouwd. Alleen in het geval van verplichte ontzetting wegens lichamelijke ongeschiktheid, zal de toepassing ervan worden uitgesloten, omdat het alsdan om een beveiligingsmaatregel gaat (117).

Afdeling 8. — Verjaring.

De ontzetting kan uitgesproken worden zolang er geen verjaring is ingetreden van de inbreuk, om reden van dewelke zij uitgesproken wordt; daar zij enkel een aanvullende en bijkomende sanctie is (118).

Zij kan nog uitgesproken worden zelfs als de overtreding van de dronkenschap verjaard is (¹¹⁹).

Afdeling 9. — Controlemaatregelen.

1. Melding op de eenzelveidskaart.

Art. 2-14 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: « Van elke rechterlijke beslissing waarbij het verval van het recht tot sturen uitgesproken wordt, alsook van de duur van dit verval wordt melding gemaakt op de identiteitskaart voorgeschreven bij het koninklijk besluit van 1 maart 1950 of op het als dusdanig geldend bewijs ».

Oud art. 2: Melding van het vonnis, waarbij de vervallenverklaring en dezer duur uitgesproken wordt, zal gemaakt worden op de e.k., ingesteld bij K.B. van 6-2-1919 of op een kaart af te leveren in de voorwaarden die door de regering zullen vastgesteld worden ».

Deze vermelding op de e.k. van de veroordeelde, heeft niet tot doel de uitgesproken vervallenverklaring ter kennis te brengen van de veroordeelde, doch wel de bevoegde personen in te lichten, die belast zijn met de vaststelling van de inbreuken op de politie van het wegverkeer, en zodoende de vaststelling te vergemakkelijken van de inbreuken op art. 2 van de wet van 1-8-1899, en de bestraffing er van te verzekeren. Deze vermelding is er alleen maar om controle mogelijk te maken en kan niet als een uitvoeringsmaatregel worden beschouwd. Vandaar ook dat de ontzetting ingaat, niet op de dag dat daarvan melding werd gemaakt op de e.k., maar de 5de dag na de kennisgeving door het O.M. aan de veroordeelde gedaan.

De procedure wordt voorgeschreven door art. 6 van de wegcode. Vroeger moest diegene die vervallen verklaard was niet het initiatief nemen en hij mocht wachten op de uitnodiging van de griffie om zijn e.k. of het als dusdanig dienend bewijs af te leveren of te doen afleveren. Hij moest zulks dan doen binnen de 5 dagen na de uitnodiging, hem door de griffie toegezonden (oud art. 10 van de wegcode).

Hij mocht zich wel spontaan aanmelden, doch dan was het ook het recht van de griffier daarop niet in te gaan (¹²⁰). Deze uitnodiging was niet onderworpen aan vormvoorschriften; zij moest niet noodzakelijkerwijze bij aangetekend schrijven worden gedaan en het was voldoende dat zij de belanghebbende had kunnen bereiken en voldoende expliciet was (¹²¹). Er was geen termijn voorzien voor de griffie betreffende de uitnodiging na het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis. De termijn van 5 dagen, waarover de belanghebbende beschikte om het nodige te doen, moest, letterlijk genomen, beginnen te lopen vanaf de dag van het toesturen van de uitnodiging; praktisch, was zulks onmogelijk en kon men enkel de termijn laten lopen vanaf het ogenblik dat de belanghebbende kennis genomen had van die uitnodiging (¹²²).

Dit alles gaf begrijpelijkerwijze aanleiding tot vele moeilijkheden. Het O.M. was dikwijls in de onmogelijkheid de ontvangst van de uitnodiging te bewijzen. Zo had het Auditoraat-Generaal van het Militair Gerecht op 7-5-1953 (¹²³) beslist dat voortaan deze uitnodiging aan de politie of de rijkswacht zou worden toegezonden, die ze dan persoonlijk aan de veroordeelde zou overhandigen, met uitnodiging er de datum van ontvangst en de handtekening op aan te brengen; voor de militairen in actieve dienst aan de eenheidsbevelhebber.

Daarom voorziet de nieuwe wegcode dat geen uit-

nodiging meer moet worden toegezonden. Belanghebbende moet van rechtswege zijn e.k. of het alsdusdanig dienend bewijs op de griffie inleveren of doen inleveren, zonder enige uitzondering dus, binnen de 10 dagen vanaf het in kracht van gewijsde gaan van de beslissing. Uit de bewoordingen volgt dat de belanghebbende niet persoonlijk de stukken moet inleveren (¹²⁴).

Een vonnis, waartegen geen verhaal meer open staat, maar dat het voorwerp uitgemaakt heeft van een genadevraag, is nochtans in kracht van gewijsde gegaan (¹²⁵).

De bevoegde griffier is deze van de rechtbank, die de beslissing uitgesproken heeft: de Politierechtbank, de Correctionele Rechtbank of het Hof van Beroep (¹²⁶).

Krachtens een omzendbrief van het Auditoraat-Generaal van het Militair Gerecht (¹²⁷) blijft nochtans een bericht aan de veroordeelde toegezonden. Ofschoon het niet meer nodig is dat deze persoonlijk bereikt wordt, blijft dit bericht nochtans langs de politie of de rijkswacht overgemaakt, doch de veroordeelde moet daarop niet meer de dagtekening of zijn handtekening plaatsen.

De oude tekst van art. 10 sprak van « eindvonnis », waarmee bedoeld werd een vonnis in kracht van gewijsde gegaan. De nieuwe tekst van art. 6 drukt zulks nu duidelijker uit en is ook precieser, wanneer de term « beslissing » wordt gebruikt; immers, de ontzetting kan evengoed door het Hof van Beroep uitgesproken worden als door de Politierechtbank of de Correctionele Rechtbank (benevens van « vonnis » had de oude tekst dan ook moeten spreken van « arrest »).

De weggebruiker, die een straf van vervallenverklaring opgelopen heeft, zal dus evengoed als de andere van zijn e.k. of van het als dusdanig geldend bewijs, waarop de vervallenverklaring aangetekend is, voorzien moeten zijn. In het oud art. 10, al. 2 werd dit uitdrukkelijk gezegd; wegens dubbel gebruik werd deze tekst terecht weggelaten.

Betreffende de formaliteiten door de gemeentebesturen te vervullen ingeval van vernieuwing of vervanging van een e.k., teneinde niet-vermelding van de ontzetting daarop te voorkomen, hetgeen hieruit kan voortspruiten dat over het algemeen de bevolkingsdienst niet over de vereiste inlichtingen beschikt doordat het strafregister door een andere dienst wordt bijgehouden cf. Omzendbrief van de Proc.-Gen. Gent, dd. 26-9-1955, nr 63/55.

2. Verwittiging van sommige andere diensten.

Onmiddellijk na het ingaan der ontzetting moeten daarvan verwittigd worden:

- a) De Dienst van het Wegverkeer;
- b) Het Centraal Signalementsblad;
- c) De Politiecommissaris of de burgemeester van de woonplaats van de veroordeelde;
- d) De Bevelhebber van de Rijkswacht (eventueel Provoostschap, t.t.z. de Rijkswacht te velde, zoals in Bezet Duitsland, bvb.) van de woonplaats van de veroordeelde. Deze nodigt dan de verdachte uit om hem te zeggen dat hij door zijn diensten onder een voortdurende controle zal geplaatst worden en om hem kennis te geven van de opgelegde straffen ingeval van niet-naleving van de ontzetting.

Het is ook nuttig dat de bevolkingsdienst door de Rijkswacht zou worden verwittigd om te vermijden dat een duplicata van de e.k. zou worden afgeleverd, zonder melding van de ontzetting. Bij aanvraag van een dubbel, verwittigt die dienst dan de rijkswacht, die de veroordeelde uitnodigt op de griffie de melding te laten aanbrengen.

Afdeling 10. — Sancties bij niet-naleving der ontzetting.

Naast het oplopen van een hoofdstraf moet een nieuw verval worden uitgesproken.

III. — De ontzetting uit sommige andere rechten

Ingeval van veroordeling wegens dronkenschap achter het stuur, kan de ontzetting uit sommige andere rechten nog worden uitgesproken.

Art. 2-7, § 2, 3°, al. 2, van de wet van 1-8-1899: «In het geval bedoeld onder 3° hierboven, kan de rechter bovendien de overige in artikel 10 van de besluitwet van 14-11-1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap bedoelde vervallenverklaringen en ontzettingen uitspreken».

Deze rechten zijn:

1) het waarnemen van sommige ambten nl. van gezworene, voogd of gerechtelijk raadsman: voor 2 j. tot 5 j. (art. 10, 1° BW., 14-11-1939, gew. door de wet van 15-5-1958)

2) drankverkoop gedurende max. 2 j. op straffe van 8d.-lm. en boete van 100-500 fr. voor iedere overtreding van dit verbod (art. 10, 2°, BW., 14-11-1939, gewijzigd door de wet van 15-4-1958).

In het geval van eenvoudige dronkenschap kunnen deze ontzettingen slechts uitgesproken worden, bij veroordeling tot gevangenisstraf of zwaardere straf. De rechter is er echter nooit toe verplicht.

Ingeval van dronkenschap achter het stuur, was de rechter in ieder geval verplicht ze uit te spreken, welke ook de uitgesproken hoofdstraf was, op grond van het artikel 10 (oud) van de B.W. van 14-11-1939.

Thans wordt de dronkenschap achter het stuur afzonderlijk beteugeld door de organieke wet van 1-8-1899; aldaar wordt er verwezen (art. 2-7, § 2, 3°, al. 2) naar art. 10 van de BW. van 14-11-1939, doch de oplegging is facultatief geworden («kan»).

IV. — Voorlopige hechtenis

Afdeling I. — Dronkenschap achter het stuur.

Ingeval van ongeval met lichamelijke letselen aan derden, wordt de bewezen dronkenschap achter het stuur, ongeacht de andere feiten van het ten laste gelegd wanbedrijf, steeds aanzien als een gewichtige en uitzonderlijke omstandigheid, die de voorhechtenis wettigt in het belang van de openbare veiligheid, en zelfs indien er geen vluchtmisdrijf aanwezig is.

Deze opvatting werd voor het eerst gehuldigd door het Parket te Gent (128) en wordt zelfs toegepast indien slechts geringe lichamelijke letselen bij de slachtoffers werden veroorzaakt. Het Hof van Beroep te Gent nam echter aan dat de zwaarte van de veroorzaakte verwondingen buiten beschouwing mag gelaten worden, evenzeer als het feit of het onderzoek al dan niet volledig is.

Weldra vond deze rechtspraak ingang in andere rechtsgebieden, ten blijk waarvan korte tijd nadien een arrest verscheen van het Hof van Beroep te Brussel, waarbij dezelfde beginselen werden gehuldigd (129). Deze strekking van de rechtbank is nochtans het voorwerp geweest van kritieken (130).

De delinquent moet dus opgeleid worden en ter beschikking gehouden worden van de Procureur des Konings (of Krijgsauditeur); bij twijfel moet het advies worden gevraagd van de magistraat van dienst.

Indien de onderzoeksrechter, die geweigerd heeft een aanhoudingsbevel te verlenen, de verdachte onder-

hoord heeft, maakt de Kamer van Inbeschuldigingsstelling gebruik van haar recht van evocatie en wijst zij een van haar leden aan om de zaak te onderzoeken, met opdracht van de verdachte te verhoren en onmiddellijk nadien tegen hem een bevel tot aanhouding te verlenen (131).

Ook voor de militairen, in staat van dronkenschap achter het stuur, moet een aanhoudingsmandaat gemaakt worden, welke ook de graad van dronkenschap weze (132).

Eenvoudige dronkenschap.

Ingeval van dronkenschap (eenvoudige of gekwalificeerde) is er bewarende opsluiting mogelijk, indien de dader wanorde of schandaal verwekt of een gevaar betekent voor zichzelf of voor anderen (art. 1, § 2, B.W. 14-11-1939).

Afdeling 2. — Vluchtmisdrijf.

In de huidige toestand van het verkeer, maakt het vluchtmisdrijf van de betichte en zijn staat van dronkenschap, en ongeacht de andere omstandigheden van het misdrijf en welke ook de aard van de toegebrachte letselen weze, zware en uitzonderlijke omstandigheden uit, die de toepassing vragen van de voorlopige hechtenis in het belang van de openbare veiligheid voor zover de voorwaarden van de wet van 1874 op de voorlopige hechtenis verenigd zijn (133).

Bij ongeval, die de dood of slagen of verwondingen veroorzaakt heeft, wordt het vluchtmisdrijf meestal beschouwd als een zware en uitzonderlijke omstandigheid, die de voorlopige hechtenis vraagt in het belang van de openbare veiligheid (art. 1 van de wet van 20-4-1874) (134). Het in dergelijke gevallen gepleegd misdrijf is o.m. strafbaar met gevangenisstraf van 8 dagen en wettigt dus de voorlopige hechtenis.

V. — Tijdelijke oplegging

De tijdelijke oplegging (leggen van de zegels en aan de ketting leggen), voorheen «tijdelijke verbeurdverklaring» genoemd, is mogelijk in de volgende gevallen:

1. *Bij iedere ontzetting als straf, ttz. ieder facultatieve.*

Art. 2-12, § 1 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door de wet van 15-4-1958: «De rechter kan tijdelijke oplegging van het voertuig bevelen in alle gevallen waarin het tijdelijk verval van het recht tot het besturen van een voertuig als straf wordt uitgesproken, voor zover het eigendom is van de dader van het misdrijf of uitsluitend te zijner beschikking staat voor een termijn die ten minste gelijk is aan de duur van de oplegging. Oplegging mag voor geen langere duur dan die van het tijdelijk verval van het recht tot sturen worden uitgesproken».

2. *Aanzetten tot of dulden van vluchtmisdrijf.*

Art. 2-12, § 1, al. 3: «Tijdelijke oplegging en verbeurdverklaring van het voertuig kunnen eveneens bevolen worden binnen de perken, bepaald in de twee vorige leden, ingeval van veroordeling wegens overtreding van art. 2-2 (vluchtmisdrijf), wanneer de eigenaar van het voertuig ofwel tot die overtreding aangezet heeft ofwel geduld heeft».

3. *Toevertrouwen van voertuig aan een ontzette persoon.*

Art. 2-16 van de wet van 1-8-1899: «Elke persoon die wetens een voertuig, een luchtschip of een rijder

toevertrouwt aan een persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard, wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 1.000 frank.

Bovendien kan de rechter de tijdelijke oplegging van het voertuig bevelen indien dit eigendom is van de dader van het bij voorgaand lid bedoeld misdrijf of uitsluitend te zijner beschikking staat voor een termijn die ten minste gelijk is aan de duur van de oplegging. Oplegging mag voor geen langere duur dan die van het door de bestuurder opgelopen nieuw verval van het recht tot sturen worden uitgesproken.

De inbeslagname hier bedoeld wijkt af van de algemene principes van art. 42 S.W.B. in de volgende punten:

- a) zij mag enkel tijdelijk worden uitgesproken;
- b) zij kan slaan op een zaak (voertuig), die geen eigendom is van de dader van de inbreuk, nl. van een persoon die het voertuig aan de dader toevertrouwde (135).

De verkoop van het voertuig blijft geldig maar het verkochte voorwerp zal onbeschikbaar moeten blijven gedurende de termijn vastgesteld door het vonnis, behalve wanneer dit gedeelte van de straf bij genade-maatregel wordt kwijtgescholden. De oplegging mag worden uitgesproken zelfs in het geval van verkoop op afbetaling, zelfs indien de verkoper zich de eigendom heeft voorbehouden of het voertuig aan de financier is afgestaan (Verslag van de Commissie van Justitie van de Senaat, bl. 8).

Uitvoeringsmodaliteiten.

Art. 2-12, § 3: « Bij tijdelijke oplegging worden op het voertuig de zegels gelegd of wordt het aan de ketting gelegd, een en ander op kosten en risico van de dader van het misdrijf ». Het parket zal de tenuitvoerlegging van die straf vervolgen door het voertuig aan de ketting te leggen of door de zegels te leggen op een onderdeel ervan, met eventueel een gelegenheidscontrole door de politie. Art. 284 S.W.B. zal van toepassing zijn op de zegelverbreking (Memorie van Toelichting, bl. 16).

Oude reglementering.

De tijdelijke verbeurdverklaring was voorheen slechts mogelijk ingeval van overtreding op de opgelegde ontzetting door de veroordeelde of diegene die wetens en willens zijn rijtuig had toevertrouwd aan een persoon vervallen verklaard van het recht een rijtuig te besturen en enkel indien het eigendom was van de dader van het misdrijf.

De rechter wees de bergplaats aan, waarin het voertuig aan de ketting zou worden gelegd op de kosten en de risico's van de overtreder (136).

Sanctie bij overtreding der oplegging.

Is de hoofdstraf voorzien bij art. 2, 12, § 4.

VI. — Verbeurdverklaring

Afdeling 1. — Principe.

De inbeslagname en de verbeurdverklaring zijn in principe verboden.

Voor de overtredingen op de wet van 1-8-1899 wordt zulks uitdrukkelijk voorzien in het nieuw artikel 2-12, § 2 (wet van 15-4-1958): « Bij afwijking van art. 43, eerste lid, van het Strafwetboek wordt de verbeurdverklaring van het voertuig wegens overtreding van deze wet enkel uitgesproken in de gevallen die zij bepaalt ».

Zulks was ook in gelijksoortige termen voorzien in het oud artikel 2.

Afdeling 2. — Formeel recht.

Ook op dit principe kunnen er uitzonderingen bestaan in speciale gevallen, door de wet van 1-8-1899 zelf voorzien en waarover hierna zal worden gehandeld. De verbeurdverklaring zal nochtans steeds facultatief blijven, zodat de rechter nimmer verplicht zal zijn ze op te leggen.

Afdeling 3. — Oude reglementering.

Ingevolge het oud art. 2 van de wet van 1-8-1899 kon de verbeurdverklaring wel uitgesproken worden tegen iemand die, spijts de hem opgelegde vervallenverklaring, voortging met sturen, dus als sanctie van de niet-naleving van de opgelegde ontzetting. Deze verbeurdverklaring was facultatief, zodat de rechter ze niet moest uitspreken. Zij kon ook maar uitgesproken worden indien het voertuig eigendom was van de dader van het misdrijf of van diegene die, wetens en willens, zijn rijtuig had toevertrouwd aan de persoon vervallen verklaard van het recht tot sturen, terwijl deze vervallenverklaring van kracht was.

In geval van dronkenschap achter het stuur, inbreuk beteugeld door de BW. van 14-11-1939, voorzag deze besluitwet niet dat inbeslagname en verbeurdverklaring mogelijk waren, zodat de toepassing ervan uitgesloten was. Er was dus geen speciale afwijking voorzien op art. 43 SWB., dat dus zijn volle kracht behield.

Welnu, de dronkenschap achter het stuur is geen opzettelijk misdrijf; de bewoordingen van art. 42, 1° SWB. sluiten noodzakelijkerwijze het begrip in van een handelende criminele wil (« gediend, bestemd, plegen »). De overtreding of het wanbedrijf van openbare dronkenschap is echter een onvrijwillig misdrijf, waarbij geen misdadig inzicht is vereist. De aanwezigheid van een verzwarende omstandigheid als een auto sturen in staat van dronkenschap verandert niets aan het onvrijwillig karakter van het hoofdfeit der dronkenschap (137).

Afdeling 4. — Nieuwe reglementering.

De verbeurdverklaring kan nu steeds bevolen worden bij.

1. Definitief verval of verval van ten minste 6 maand.

Nieuw art. 2-12, § 1, al. 2: « Hij kan verbeurdverklaring van het voertuig bevelen wanneer het verval definitief is of ten minste 6 maand bedraagt, zo het voertuig eigendom is van de dader van het misdrijf ».

Dus ook na het plegen van vluchtmisdrijf, waar de ontzetting 8 d. tot 2 j. bedraagt of definitief is ingeval van dood, slagen of verwondingen bij het slachtoffer.

Onder de oude wetgeving bleef zulks een omstreden vraagstuk in de rechtspraak (138); krachtens een recent arrest van het Hof van Verbreking zou de inbeslagname ingeval van vluchtmisdrijf uitdrukkelijk uitgesloten geweest zijn.

2. Aanzetten tot of dulden van vluchtmisdrijf.

Art. 2-12, § 1, al. 3: « Tijdelijke oplegging en verbeurdverklaring van het voertuig kunnen eveneens bevolen worden binnen de perken, bepaald in de twee vorige leden, ingeval van veroordeling wegens overtreding van art. 2-2 (vluchtmisdrijf), wanneer de eigenaar van het voertuig ofwel tot die overtreding aangezet ofwel haar geduld heeft ».

3. Toevertrouwen van voertuig dan een ontzet persoon.

Art. 2-16 van de wet van 1-8-1899: «Elke persoon die wetens een voertuig, een luchtschip of een rijdier toevertrouwt aan een persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard, wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 1.000 frank.

Bovendien kan de rechter de tijdelijke oplegging van het voertuig bevelen indien dit eigendom is van de dader van het bij voorgaand lid bedoeld misdrijf of uitsluitend te zijner beschikking staat voor een termijn die ten minste gelijk is aan de duur van de oplegging. Oplegging mag voor geen langere duur dan die van het door de bestuurder opgelopen nieuw verval van recht tot sturen worden uitgesproken.

Hij kan de verbeurdverklaring bevelen wanneer dit verval definitief is of ten minste zes maanden bedraagt zo het voertuig eigendom is van de dader van het misdrijf».

Opdat de rechter wettelijk de inbeslagname van het voertuig bevele tegen diegene die, spijs te tegen hem uitgesproken ontzetting, een voertuig op de openbare weg bestuurt, volstaat het niet dat hij vaststelt dat de betichte dit voertuig gebruikte; het is vereist dat hij vaststelt dat het voertuig de eigendom is van de betichte of van de persoon die aan deze zijn voertuig heeft toevertrouwd, wetende dat de betichte vervallen was van het recht om een voertuig te besturen (139).

N.B.

1) Ingeval van dronkenschap, drager van een wapen (eenvoudige of gekwalificeerde dronkenschap) moet dit wapen in beslag genomen worden en verbeurd verklaard worden (art. 2 BW. 14-11-1939);

2) De inbeslagname mag het voorwerp uitmaken van een genadeverzoek.

A. PILATE,
Advocaat te Gent

BIBLIOGRAFIE EN MONOGRAFIEN

- Bruyhooghe R.: «Le diagnostic de l'ivresse» (Rev. méd. de Louvain, 1938, nr 11).
De Geest A.: RW., 1951-52, kol. 193 tot 210.
De Laet: L'intoxication alcoolique et les accidents du roulage (RDP., 1952-53, bl. 631).
Kettenmeyer D.: L'intoxication alcoolique du point de vue judiciaire (Archives belges de méd. soc., 1950, bl. 2).
Kluyskens P.: De criteria bij de bepaling van de dronkenschap (RW., 1951-52, bl. 905).
Rutten: «Problèmes posés par la déchéance du droit de conduire (RDP., 1953-54, bl. 17).
«Est-il opportun d'introduire en Belgique le permis de conduire (RDP., 1951-52, bl. 343).
Rey: «Le permis de conduire et les accidents de roulage» (RDP., 1951-52, 392).
Sem: «L'ivresse au volant» (JT., 1954, 93).
Tinnenga: L'analyse de sang aux Pays-Bas (RDP., 1953-54, bl. 663).
Trousse P.: Le diagnostic médico-chimique de l'intoxication alcoolique du point de vue juridique» (Arch. belges de Méd. soc. 1950, bl. 27).
Tumerlaire: Rapport à la Conférence de Stockholm (RDP., 1951-52, bl. 366).
Van Bevis Léon: Aspects judiciaires du diagnostic médico-légal de l'ivresse (Arch. belges de méd. soc. 1950, bl. 7).
Vandenbergh H.: De ontzetting uit het recht tot sturen (Tijdschrift Vrederechters, 1952, bl. 27).
Vanderveeren J.: L'ivresse au volant, JT., 1953, 93.
Verduyn J.: Het bloedonderzoek bij verkeersongevallen (Buitenrechtstijd., 1954, nr 1, bl. 3).
Versele S.: L'influence de l'intoxication alcoolique sur la responsabilité criminelle (JT., 1953, bl. 289).
Versele S.: La détention préventive en cas d'ivresse au volant (JT., 1953, bl. 593).

(1) Staatsblad 3-6-1957.

(2) De oude tekst van art. 2 luidde: «De straffen worden op het dubbele gebracht: 1° bij herhaling binnen het jaar, te rekenen van de dag waarop een vroeger vonnis van veroordeling, in kracht van gewijsde gegaan, werd verleend».

(3) De oude tekst van art. 2 luidde: «De straffen worden op het dubbele gebracht; 2° wanneer de misdrijven bij nacht werden begaan».

(4) Nov., 3278.

- (5) P., I, 841.
(6) Luik, 13-10-1955, B.A., 823.
(7) Pol. Waremmé, 31-1-1902.
(8) Hrb. Charleroi, 20-11-1951, B.A., 1952, bl. 266.
(9) Civ. Brussel, 21-6-1929, B.A., 435.
(10) Cass. 13-12-1948, P., 708; R.W., 1948-49, kol. 711.
(11) Corr. Charleroi, 30-11-1951, B.A., 1952, bl. 266.
(12) Civ. Brussel, 21-6-1929, B.A., 435; Rb. Brussel, 10-7-1939, B.A., 1940, 92; Hb. Gent, 5-10-1939, Jur. Comm. Fl. 1939, 292.
(13) Nov., 2350-56; Bruss. 3-10-1931, J.T., 524; P., 303; RGAR., 1933, 1227; Hb. Luik, 20-8-1940, B.A., 554, Pol. Pérulwez, 15-2-1934; corr. Doornik, 18-5-1934, B.A., 1127; corr. Luik, 20-8-1940, B.A., 554.
(14) Cass. 13-12-1948, P., 708; R.W. 1948-49, kol. 711; corr. Charleroi, 30-11-1951, B.A., 1952, bl. 266.
(15) Corr. Charleroi, 30-11-1951, op cit.
(16) Cass. 22-7-1950, P., 1841.
(17) Pol. Soignies, 13-2-1932, RGAR., 1933, 1380.
(18) Nov., 2350-56.
(19) Cass. 8-1-1951, J.T., 263 + nota P. Orianne.
(20) Cass. 29-1-1952, P. 299; idem, 20-9-1954, P., 1955, 13; id., 26-9-1955, P., 1959, 94; id. 12-3-1956, P., 729; id. 19-11-1956, P., 1957, 238.
(21) Cass. 11-10-1954, P., 1955, 105.
(22) Cass. 14-12-1953, P., 1954, 303.
(23) Alg. Winkler Prins Encyclopedie, v° dronkenschap.
(24) idem, v° Alcoolisme.
(25) idem, v° Delirium tremens.
(26) idem, v° Korsakow.
(27) idem, v° Dipsomanie.
(28) Cass. 18-1-1954, RDP., 53/54, bl. 613-618; JT. 7-3-1954, 166.
(29) Brussel, 14-7-1949, J.T., 530, P., II, 95.
(30) Rechtspraak in andere zin vóór arrest dd. 18-1-1954: Civ. Bruss. 12-12-1951; Krijghof, 27-11-1953, J.T., 1954, 618; RDP., 53/54, 618; Tongeren, 20-12-1949, RW., 1950/51, kol. 320.
(31) Cass. 14-7-1952, P., 752; id., 16-5-1949, P. 378; id. 15-10-1951, P., 52, 74.
(32) Krijghof 30-9-1953, i/z Huts; id. 29-1-54 i/z Vanden Bosch.
(33) id., 30-9-1953, i/z Smets.
(34) id., 19-11-1953, i/z Van Oosterwijk.
(35) id., 20-11-1953, i/z De Decker.
(36) id., 21-5-1952.
(37) Cass. 27-4-1953, P., 655; RW. 22-11-1953, kol. 475-7; JT., 1953, 427; RDP., 52/53, 1002.
(38) Pol. Wellin, 12-3-1953, JCAL. 52/53, bl. 192.
(39) Cass. 5-3-1951, P., 453; id., 28-7-1953, P., 949.
(40) Cass. 14-7-1952, P., 752.
(41) Cass. 26-2-1951, P., 42; JT., bl. 319.
(42) Corr. Marche, 12-6-1952, JCAL., 1952/53, bl. 17.
(43) Cass. 26-5-1952, P., bl. 632.
(44) Cass. 11-3-1935, P., bl. 187; RDP., bl. 529.
(45) Cass. 28-11-1932, P., 1933, 32; id., 12-12-1949, P., 1950, 245.
(46) Cass. 5-10-1931, RGAR., 1933, 287; Bruss., 6-11-1931, RGAR., 1932, 954; Luik, 12-12-1933, JCAL., 1934, 161.
(47) Luik, 10-7-1950, B.A., 839; RGAR., 4798; JCAL. 50/51, bl. 28; corr. Neufchâteau, 18-2-1953, B.A., 440; corr. Aarlen, 2-9-1954, RGAR., 5446.
(48) Krijghof, 27-11-1953.
(49) Corr. Luik, 10-7-1950, JCAL., 50/51, bl. 28; cf. ook studie van J. Vanderveeren «Ivresse au volant», JT., 7-2-1954, bl. 53, nr 5010.
(50) Civ. Luik, 14-1-1952, J.T., 25-5-1952, 319.
(51) idem.
(52) B.A., 1953, bl. 440.
(53) Cass. 6-7-1953, P., 885; id., 23-4-1951, P., 584; id. 7-5-1951, P. 608; id. 18-2-1951, P., 355; id., 18-2-1952, P., bl. 752.
(54) Cf. P. Delahaye, Archives belges de Médecine sociale et Médecine légale, janvier 1950, n° I.
(55) Omzendbrief Procureur-Generaal Gent, dd. 8-7-1955, nr. 51/55.
(56) Alcoholbepaling in het bloed van Dr W. Froentjes en Dr W. Verburgh, 's Gravenhage; Besluiten van de Société de Médecine Légale de Belgique, RDP., april 1953, bl. 636; Studie van Prof. Thomas en V. Van Hecke, RDP., jan. 1952, bl. 336 en vgl.; cf. ook «Belgisch Tijdschrift voor Geneeskunde», nr 17, 1-9-1951.
(57) Luik, 10-7-1950, op cit.; corr. Neufchâteau, 18-2-1953, op cit.; corr. Aarlen, 2-9-1954, op cit.
(58) Krijghof, 27-11-1953.
(59) Corr. Luik, 10-7-1950, op cit.
(60) Civ. Luik, 14-1-1952, op cit.
(61) Cass. 6-7-1953, op cit.; id., 23-4-1951, op cit.; id., 7-5-1951, op cit.; id., 18-2-1951, op cit.; id., 18-2-1952, op cit.
(62) Corr. Bergen, 26-4-1932, RGAR., 1933, 1179; Vredege. Andenne, 9-3-1932, JJP., 129.
(63) Cass. 10-11-1949, P., 1950, 68.
(64) Cass. 15-10-1951, P., 1952, 74.
(65) Omzendbrief Proc.-Gen. Gent, dd. 10-2-1950, R. 14/50.
(66) Studie van Casier en Delannois, Instituut voor Pharmacodynamie, Rijksuniversiteit Gent, «L'intoxication par l'alcool éthylique»; Krijghof, 27-11-1953, JT. 28-2-1954, bl. 152.
(67) Cass. 5-10-1931, RGAR., 1933, 1287; id. 30-3-1936, RDP., bl. 427; id. 6-7-1936, RDP., 1030; P., I, 333; id., 18-1-1954, JT. 167; RDP., 53/54, bl. 613.
(68) Cass. 14-7-1952, P., 752.
(69) Cass. 13-3-1950, P., 498; R.W. 14-5-1950, kol. 1409; JT. 1950, 341; Cass. 15-5-1950, P., 644; Krijghof, 20-11-1953, i/z De Decker.

- (70) Cf. ook Krijgshof, 30-9-1953, i/z. Nijs; Bruss., 14-7-1949, JT., 25-10-1949.
- (71) Cass. 7-2-1933, P., 97; RDP., 442; JT., 175; Cass. 5-10-1931, P., 243 (deze arresten dateren nochtans van vóór de invoeging van de B.W. van 14-11-1939).
- (72) Corr. Luik, 17-2-1950.
- (73) Corr. Luik, 6-2-1932, P., III, 61; BA., 327.
- (74) Corr. Verviers, 4-5-1933, BA., 1934, 94.
- (75) Les Nouvelles, 442.
- (76) Cass. 20-4-1953, P., 631; id., 5-11-1934, P., 1935, 46.
- (77) Pol. Verviers, 1-10-1941, B.A., 969.
- (78) Corr. Brussel: 14-10-1929, RDP., nr 1026; Cass. 21-9-1953, P., 1954, 28.
- (79) Cass., 16-2-1953, P., bl. 457; id. 12-3-1934, P., 212.
- (80) Cass. 4-10-1938, P., 302; BA., 622; R.W., 38/39, 354; RDP., 1938, 1184 + nota.
- (81) Cass. 20-9-1954, P., 1955, 16.
- (82) Cass. 11-7-1932, 230.
- (83) Cf. studie De Geest, R.W., 14-10-1951; Rutten, « Problèmes posés par la déchéance du droit de conduire », RDP., 1953, bl. 17 tot 39.
- (84) Bekaert H., De verzwarende omstandigheden van de onvoorzichtigheid, RDP., 1954/55, bl. 239.
- (85) Cass. 22-11-1938, P., 360.
- (86) Gent, 5-7-1952, R.W. 53/54, kol. 1861.
- (87) Cass. 10-10-1949, P., 1950, I, 68.
- (88) Cass. 27-2-1950, P., 453.
- (89) Gent, 10-1-1951, R.W., 1950-51, kol. 1222; Gent, 7-3-1951; cf. ook R.W., 51/52, kol. 204; Cass. 23-11-1953, R.W., kol. 1766; P. 1954, 227; contra: Erkens R.
- (90) Cass. 30-6-1941, P., 265; id., 24-3-1929, P., 145.
- (91) Cass. 14-7-1952, P., 750.
- (92) JT., 1955, bl. 20.
- (93) Cass. 27-2-1950, P., 453.
- (94) Cass. 3-11-1952, P., 1953, 124; id. 24-1-1955, P., 543.
- (95) Cass. 26-4-1954, RDP., 53/54, bl. 959; id., 30-6-1941; corr. Ieper, 16-10-1952, R.W., 1952/53, kol. 896.
- (96) Cass. 24-1-1949, R.W., 1949/50, kol. 111; P., 56.
- (97) Cass. 11-4-1932, P., 125.
- (98) Cass. 29-1-1951, P., 353.
- (99) P., 1952, 48; R.W., 1951/52, kol. 1033; JT., 27-4-1952, kol. 247.
- (100) Cf. verder: Cass. 30-3-1953, P., 593; id., 10-3-1952, P., 422; JT., 1-6-1952, bl. 332; id., 27-10-1952, P., 1953, 95; id., 5-5-1952, P., 547; id. 19-5-1952, P., 601; id. 26-5-1952, P., 617; id. 5-1-1953, P., 287; id. 9-2-1953, P., 442; corr. Brugge, 10-7-1952, R.W., 1953/54, kol. 440; Cass. 20-12-1954, P., 1955, 392.
- (101) Cass. 18-2-1952, P., 357.
- (102) Cf. oud art. 2 w. 1-8-1899; Cass. 4-10-1938, P., 302; BA., 622; R.W., 1938/39, 354; RDP., 1938, II, 184.
- (103) Cass. 19-9-1939, P., 382.
- (104) Cass., 4-4-1955, P., I., 860.
- (105) Cass. 18-4-1955, P., 893.

- (106) Cf. ook Cass. 10-10-1949, P., I, R.W. 1949/50, kol. 1058.
- (107) Cass. 29-7-1952, P., bl. 765; id., 2-7-1951, P., 752; id. 5-3-1951, P., 453.
- (108) Corr. Ieper, 16-10-1952, R.W., 1952/53, kol. 896; Cass. 26-4-1954, RDP., 1953/54, bl. 959; Cass. 30-6-1941.
- (109) Corr. Ieper, 16-10-1952, op. cit.
- (110) Cass. 26-4-1954, RDP., 1953/54, bl. 959; JT., 24-10-1954, bl. 589.
- (111) Cass. 30-6-1941, P., 265; id., 25-3-1929, P., 145; RGAR., 1932, 927; JT., kol. 404; P.P., 125; RDP., 473.
- (112) Cass. 25-3-1929, op. cit.; cf. ook Les Nouvelles, 3286; Cass. 3-2-1930, P., 84; JT., 1939, kol. 166; RDP., 230; Cass. 7-7-1936, P., 343; RGAR., 2420.
- (113) Cass. 4-10-1938, BA., bl. 622; P., 302; R.W. 1938/39, 354; Veurne, 14-7-1939, R.W., 1939/40, 1151.
- (114) Cass. 14-2-1949, P., 1299; R.W., 1949/50, kol. 1150; Cass. 7-7-1934, P., 343; RGAR., 2420; Cass. 4-10-1938, P., 302.
- (115) Cass. 27-2-1950, P., 453.
- (116) Cass. 14-2-1949, P., 1299; R.W., 1949/50, kol. 1150; Cass. 7-7-1934, P., 343; RGAR., 2420; Cass. 4-10-1938, P., 302 voor de genade en Cass. 14-3-1955, P. 776 voor het eerherstel.
- (118) Cass. 30-6-1941, P., 265.
- (119) Cass. 13-1-1930, P., 59.
- (120) Les nouvelles, 401-402.
- (121) id., 404.
- (122) Les Nouvelles, 407.
- (123) Circ. nr 2240 Z/202-18-3.
- (124) Les nouvelles, 408.
- (125) Cass. 11-4-1932, P., 125.
- (126) Les nouvelles, 403.
- (127) 5-4-1955, DOC. A. 44, nr 2311.
- (128) Gent, 19-10-1948, R.W., 1948/49, kol. 569; Gent, 18-1-1949, R.W., 1948/49, kol. 751; Gent, Kamer van Inbeschuldigingstelling, 27-12-1949, R.W., 5-2-1950, kol. 870.
- (129) « Revue de Droit Pénal et de Criminologie », 1949, bl. 797; cf. ook Kamer van Inbesch. Brussel, 26-6-1952, i/z. Fagnoul.
- (130) « La détention préventive en cas d'ivresse au volant », Versele, JT., 1953, 593.
- (131) Gent, 11-9-1951, R.W., 1951/52, kol. 643.
- (132) Circ. Aud.-Gen. 7-10-1947, nr 1907 Z/202-II-2.
- (133) Gent, 18-1-1949, R.W., kol. 751 en 19-10-1948, R.W., 48/49, kol. 569.
- (134) Gent, 26-11-1952, R.W. 1952-53, 1283; Gent, 18-1-1949, op. cit.; Gent, 19-10-1948, op. cit.
- (135) Cass. 29-1-1931, P., 353; id. 8-10-1951, P., 5892; cf. ook Cass. 24-1-1949, P., 66; R.W., 1949/50, III; corr. Aarlen, 10-2-1954, JT. 294.
- (137) Cass. 13-3-1950, P., 408; JT., bl. 341; R.W., 1950/51, kol. 1950; Cass. 15-5-1950, P., 645; Cass. 29-7-1952, P., 765; Cass. 3-11-1952, P., 1953, 124.
- (138) Cf. Rutten, RDP., 1953/54, bl. 33 en 34.
- (139) Cass. 1-10-1951, P., 1952, 75.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 3 februari 1958.

Voorzitter: M. Sohier.

Raadsheer-verslaggever: M. Valentin.

Advocaat-generaal: M. Mahaux.

Rechtspraak. — Vonnis in ander lokaal uitgesproken dan in voor de rechtsbedeling bestemde lokalen.

Ieder vonnis moet in openbare terechtzitting worden uitgesproken; voor de naleving van dit voorschrift moeten de vonnissen in beginsel worden gewezen in de lokalen, die voor de rechtsbedeling bestemd zijn.

Deze regel is echter niet zo strikt, dat hij geen uitzondering mag lijden. De wet zelf bepaalt een aantal uitzonderingen en een deugdelijke rechtsbedeling vereist, dat de hoven en rechtbanken desnoods hun beslissing kunnen wijzen in andere lokalen dan die, waar de rechterlijke macht wordt uitgeoefend, voor zoveel de vereisten van de door de Grondwet voorgeschreven openbaarheid worden in achtgenomen.

Loodts t./ Puche, Marcassin en Roland.

Gelet op het bestreden vonnis, op 23 mei 1957 in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank te Bergen;

I. Aangaande de beslissing gewezen over de publieke vordering welke ingesteld is ten laste van:

1) verweerder Marcassin:

Overwegende dat aanlegger zonder hoedanigheid is om zich tegen deze beslissing te voorzien;

2) aanlegger:

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 96 en 97 van de Grondwet, 1040 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 153, 155, 176 en 190 van het wetboek van strafvordering, 16 en 146 van de wet van 18 juni 1896 op de rechterlijke inrichting,

doordat het bestreden vonnis niet uitgesproken is op de plaats waar de rechtbank van eerste aanleg te Bergen zitting houdt en in het voor de terechtzitting dienend gebouw, en doordat mitsdien de voorwaarden van openbaarheid en plechtigheid van de uitspraak op een openbare terechtzitting, zoals de wet ze eist, niet in acht genomen zijn, zonder dat trouwens genoegzaam vastgesteld is dat een volstrekt beletsel om zulks te doen aanwezig was of dat het onmogelijk was de debatten weder te openen en te voorzien in de vervanging van de belette magistraat, zodat het niet mogelijk is de wettelijkheid van het uitspreken van het vonnis te toetsen:

Overwegende dat in het proces-verbaal der terechtzittingen, op 23 mei 1957 gehouden door de correctionele rechtbank te Bergen, vastgesteld is, enerzijds, dat «daar de zetel niet regelmatig samengesteld is ingevolge de ziekte van de Heer Rechter Brenez, de rechtbank de uitspraak in deze zaak verdaagt tot op de buitengewone openbare terechtzitting welke heden te halftwaalf 's voormiddags zal gehouden worden in de Clinique Saint Joseph, avenue Reine Astrid te Bergen», anderzijds, dat, de zaak op dezelfde dag opgeroepen zijnde op de plaats en het uur als hierboven aangeduid, de rechtbank, regelmatig samengesteld uit de HH...., na beraadslaging uitspraak doende, haar vonnis wijst in buitengewone openbare terechtzitting;

Overwegende dat in het bestreden vonnis vastgesteld is dat het in buitengewone terechtzitting uitgesproken is, met alle deuren geopend, in de kliniek te Bergen waar een van de leden van de zetel verpleegd werd, in tegenwoordigheid van deze leden, van het openbaar ministerie en van de griffier, de partijen in de zaak of hun raadslieden behoorlijk verwittigd zijnde;

Overwegende dat ieder vonnis in openbare terechtzitting dient te worden uitgesproken en dat, voor het naleven van dit voorschrift, de vonnissen in beginsel moeten gewezen worden in de lokalen welke voor de rechtsbedeling dienen;

Dat deze regel evenwel niet zodanig strikt is dat hij geen uitzondering mag lijden;

Dat de wet zelf een aantal uitzonderingen bepaalt en dat een deugdelijke rechtsbedeling vereist dat de hoven en rechtbanken desnoods hun beslissingen kunnen wijzen in andere lokalen dan die waar de rechterlijke macht uitgeoefend wordt, voor zoveel de vereisten van de door de Grondwet opgelegde openbaarheid in acht genomen worden;

Overwegende dat de buitengewone terechtzitting het publiek ter kennis is gebracht; dat de noodzakelijkheid ervan door het vonnis impliciet vastgesteld is, waar dit erop wijst dat zij plaats gehad heeft in de kliniek «waar een der leden van de zetel verpleegd werd»; dat het vonnis uitdrukkelijk heeft vastgesteld dat de terechtzitting openbaar geweest is;

Dat het middel naar recht faalt.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 3 juni 1959.

Voorzitter : M. Van Hal.

Raadsheren : M.M. de la Vallée Poussin en Colson.
Advocaat-generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs. E. Boonen en Smetrijns.

Borgtocht. — Aard en strekking.

De borgtocht is essentieel een bijkomend contract, dat tot voorwerp heeft de uitvoering van een hoofdverbintenis te verzekeren; hij veronderstelt het bestaan van een geldige hoofdverbintenis.

De borgtocht moet strikt worden uitgelegd; hij wordt niet vermoed en men kan hem niet verder uitstrekken dan de grenzen, binnen dewelke hij is aangegaan.

Van de Velde t/ De Weert e.a.

Gezien de akte van beroep dd. 4 september 1958;
Gezien het arrest van het Hof van Beroep dd. 25 maart 1959 dat de heropening der debatten heeft bevolen om ophelderingen aan partijen te vragen;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd; dat het ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de hoofdeis er toe strekt appellant in hoedanigheid van borg van een lening die door wijlen Marcel Van Heule aan Andreas Declerck toegestaan zou geweest zijn, te horen veroordelen tot de betaling van de som van 50.000 frank met de conventionele intresten aan 8 % vanaf 1 januari 1953; dat de tegeneis strekt tot betaling van een schadevergoeding van 5.000 frank wegens roekeloos en tergend geding;

Wat betreft de hoofdeis :

Overwegende dat het ten onrechte is dat de eerste rechter de eis ingewilligd heeft; dat geïntimeerden het bewijs niet leveren dat hun rechtsvoorganger, wijlen Marcel Van Heule, de som van 50.000 frank aan Andreas Declerck werkelijk geleend heeft; dat de borgtocht essentieel een bijkomstig kontrakt is hetwelk tot voorwerp heeft de uitvoering van een hoofdverbintenis te vrijwaren; dat het bestaan van een geldige hoofdverbintenis onderstelt en vereist;

Overwegende dat het te vergeefs is dat geïntimeerden het bewijs van de beweerde lening van 50.000 fr. beweren te vinden in de verklaringen door appellant gedaan op 26 september 1956 voor de onderzoeksrechter Viaene van de rechtbank van eerste aanleg te Gent; dat uit die verklaringen niet blijkt dat de lening van 50.000 frank voor dewelke appellant bekend zich begin 1953 borg te hebben gesteld wel gesloten werd tussen wijlen Van Heule en Declerck; dat appellant uitdrukkelijk aangedrongen heeft op het feit dat de handtekening van Van Heule en Declerck op het kontrakt niet voorkwamen en dat hij de exemplaren van het kontrakt nooit teruggezien heeft;

Overwegende dat het nog te vergeefs is dat geïntimeerden de boekhouding van wijlen Van Heule inroepen; dat gezegde boekhouding vermeldt wel twee leningen van 23.000 frank door Van Heule aan Declerck toegestaan, de eerste op 30 september 1953, de tweede op 30 oktober 1953, maar dat dit feit ondoeltreffend is ten opzichte van het bewijs van het bestaan begin 1953 van kwestieuze lening van 50.000 frank daar bedragen en data verschillend zijn; dat de borgtocht van strikte interpretatie is; dat hij niet vermoed wordt; dat men hem niet verder kan uitstrekken dan de grenzen waarbinnen hij is aangegaan (B.W.B. art. 2015);

Wat betreft de tegeneis :

Overwegende dat de vraag ongegrond is; dat het niet bewezen is dat de hoofdeis een roekeloos en tergend karakter zou vertonen; dat geïntimeerden zich te goeder trouw over hun rechten hebben kunnen vergissen;

Om deze redenen :

Det Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord de Heer van den Eynde de Rivieren, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven,

Alle nadere of strijdige besluiten van de hand wijzende,

Ontvangt het beroep; er op rechtdoende :

Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre het de hoofdeis heeft ingewilligd.

Hervormende dienaangaande :

Verklaart de hoofdeis ongegrond; wijst geïntimeerden ervan af.

Bevestigt het vonnis voor het overige.
Verwijst geïntimeerden in de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 29 maart 1958.

Voorzitter : M. Vanden Abeele.
Raadsheren : M.M. Moeneclaeys en Lefebvre.
Advocaat-generaal : M. Bonte.

Wegverkeer. — Toepasselijkheid van artikel 6 van de wet van 1 augustus 1899 op het vluchtmisdrijf.

De artt. 1 en 2 van de wet van 1 augustus 1924 hebben de artt. 1 en 2 van de wet van 1 augustus 1899 gewijzigd en aangevuld; artikel 3 van de wet van 1 augustus 1924, waarbij het vluchtmisdrijf strafbaar is gesteld, vormt artikel 2 bis van de wet van 1 augustus 1899. Deze nieuwe wetsbepalingen, die in de wet van 1899 zijn ingelast, vormen een geheel met deze wet, zodat, zoals de vrederechters krachtens artikel 2 van de wet van 1899 kennis nemen van de vluchtmisdrijven, ook de meesters krachtens artikel 6 van de wet van 1899 aansprakelijk zijn voor de boete, waartoe hun ondergeschikten zijn veroordeeld.

O.M. t./ Five (b.p.) en Bosseloo G. en J.

Overwegende dat al de partijen en het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld hebben;

Overwegende wat de overtreding van de wegcode betreft dat de verjaring van de openbare vordering gestuit werd door de akte van beroep van het Openbaar Ministerie dd. 2 november 1957.

Overwegende dat de 13 februari 1957 omstreeks 8.50 u. te Ninove op de hoek van de steenweg op Aalst en de Eenestraat Five Sonia, een kind van 5 jaar oud aangereiden werd door de vrachtwagen bestuurd door de beklaagde;

Overwegende dat Bosseloo aan een gematigde snelheid reed en rechts de Eenestraat insloeg zonder opgemerkt te hebben dat een kind het verhoogde voetpad van de steenweg op Aalst volgde en op het punt stond de Eenestraat over te steken;

Dat gelet op zijn jeugdigen ouderdom het kind niet kon onderhoord worden doch dat haar vader en haar tante van op korte afstand het ongeval zagen gebeuren; dat beiden aan de rijkswacht onmiddellijk na de feiten verklaarden dat Sonia omvergereden werd door het voorste rechter gedeelte van de auto toen volgens de tante, Sonia het voetpad verliet en volgens de vader toen ze de aansluiting wilde oversteken;

Overwegende dat rekening gehouden met de breedte van de camion, de beklaagde onmogelijk met het voorste gedeelte van zijn wagen zeer dicht tegen het voetpad kon rijden daar in dit geval de achterwielen op het voetpad zouden gekomen zijn en dat het koetswerk de gevel van het huis zou geraakt hebben; dat dientengevolge beklaagde een brede draai heeft moeten nemen en het kind onmogelijk met de rechter slijkweerder op het voetpad kan getroffen hebben; dat derhalve de verklaring van de twee getuigen voor de onderzoeksrechter gedaan dat het kind op het voetpad door de rechterspatbord gevat werd niet kan weerhouden worden en dat integendeel dient aangenomen

dat als de beklaagde de weg insloeg het kind nog op het voetpad stond en dat zonder het verkeer van de bestuurders te hinderen het tegen de wagen is gelopen toen de beklaagde de straat inreed;

Dat derhalve de verdenking A zomin voor het Hof als voor de eerste rechter bewezen is geworden terwijl dat de feiten B en C bewezen zijn gebleven, het feit B echter zonder de verzwaren de omstandigheid van de herhaling;

Overwegende dat de straf door de eerste rechter uitgesproken wegens de feiten B en C gepast voorkomt en dient bevestigd dat evenwel het Hof van oordeel is dat er geen reden zijn om aan beklaagde de gunst van de schorsing van straf toe te kennen.

Overwegende dat de eerste rechter terecht de tweedegedaagde burgerlijk aansprakelijk heeft verklaard voor de beklaagde voor de betaling van de boete uitgesproken wegens het feit C; dat inderdaad de artikelen 1 en 2 van de wet van 1.8.1924, artikel 1 en 2 Wet 1.8.1899 hebben gewijzigd en aangevuld en dat art. 3 Wet van 1924 dat het vluchtmisdrijf beteugelt het art. 2 bis vormt van de wet van 1899; dat deze nieuwe wetsbepalingen ingelast zijn in de wet van 1899, met deze wet een geheel vormen zodat gelijk de vrederechters van de vluchtmisdrijven kennis nemen ingevolge art. 2 van de wet van 1899 zo ook de aanstellers aansprakelijk zijn voor hun aangestelde voor de betaling van de boete ingevolge artikel 6;

Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat de eerste rechter terecht zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij; dat inderdaad niet-tegenstaande beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan de verdenking B en C het plegen van deze feiten echter in geen oorzakelijk verband staat met de schade geleden door de burgerlijke partij;

Om deze redenen,

Gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935, 211 WBSV en toepassing makende van de wetsbepalingen door de eerste rechter ingeroepen en op deze terechtzitting door de Voorzitter opnieuw aangeduid met daarenboven artikel 140 W. 18.6.1869 gew. door artikel 2 W. 4.9.1891, doch met uitzondering van de wet van 31.5.1888.

Het Hof, wijzende op tegenspraak,

Ontvangt het beroep en er over beslissend;

Op strafrechtelijk gebied.

Bevestigt het bestreden vonnis met deze enkele wijziging aangenomen met eenparigheid van stemmen, dat aan de beklaagde de gunst van de schorsing van straf ontnomen wordt;

Veroordeelt beklaagde en gedaagde solidair tot de kosten van beroep gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie.

Op burgerlijk gebied.

Bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen;

Zegt dat de burgerlijke partij haar kosten van beroep zelf zal te dragen hebben.

NOOT : Tegen bovenstaand arrest is geen cassatieberoep ingesteld. Te vergelijken met R. Van Roye, Le Code de la circulation, M. 1981 in fine, waar een arrest van het Hof te Brussel dd. 14 oktober 1929, Rev. Dr. Pén. 1929, 1026 wordt vermeld.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 18 Juni 1959.

Voorzitter : M. Rubens.

Rechters : M.M. Massa en Van Hecke.

Advocaten : Mrs. H. Schiltz en F. Daeseleire.

Rechterlijke bevoegdheid. — Vordering tot herziening van bijdrage in het levensonderhoud van een uit het huwelijk gesproten kind 8 jaar na de echtscheiding. — Rechtbank «ratione materiae» onbevoegd.

Een vordering strekkende tot herziening van een bijdrage in het levensonderhoud van een uit het huwelijk gesproten kind, door een gescheiden vrouw ingesteld tegen haar voormalig echtgenoot op grond van de wettelijke onderhoudsplicht van de vader, houdt geen verband met het echtscheidingsgeding.

Bedoelde vordering valt derhalve buiten het bereik van de door artikel 3 par. II van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, gewijzigd door artikel 2 van de wet van 10 februari 1953, bepaalde uitzondering op de bevoegdheid van de Vrederechter.

De Rechtbank is derhalve «ratione materiae» onbevoegd om van bedoelde vordering kennis te nemen.

Stock T/ De Leersnijder.

Overwegende dat bij vonnis dezer Rechtbank en Kamer dd. 21.3.1959 de echtscheiding werd toegelaten tussen partijen lastens verweerder;

Overwegende dat de hoede over het minderjarig kind aan aanlegster werd toegekend en verweerder werd veroordeeld om voor het kind een maandelijks onderhoudsgeld van 600 Frank te betalen;

Overwegende dat aanlegster thans vordert dat dit maandelijks onderhoudsgeld zou aangepast worden en gebracht op 1.000 Frank per maand;

Overwegende dat verweerder de onbevoegdheid «ratione materiae» van de Rechtbank van eerste aanleg opwerpt;

Overwegende dat artikel 3 § 11 van de wet van 25.3.1876 gewijzigd door artikel 2 van de wet van 10.2.1953 aan de Vrederechter de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de geschillen betreffende de uitkering tot levensonderhoud gegrond op artikel 205 - 206 - 207 - 212 - 337 en 351 B.W. met uitzondering echter van de geschillen die verband houden met een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed;

Overwegende dat onderhavige vordering niet tijdens een procedure in echtscheiding of als aanvulling van de vordering in echtscheiding, na het ten uitvoer gelegd vonnis van 21.3.1950, krachtens artikel 301 B.W. werd ingesteld, maar wel ruim 8 jaar later op grond van de wettelijke onderhoudsverplichting van de vader ten opzichte van een wettig uit het huwelijk gesproten kind;

Overwegende dat er tussen deze vordering en het geding in echtscheiding geen onderling verband bestaat in de zin van de wet;

dat immers de wetgever alleen de vorderingen tot uitkering van levensonderhoud ingeleid tijdens een procedure in echtscheiding of scheiding van tafel en bed en deze steunend op artikel 301 B.W. aan de bevoegdheid van de Vrederechter heeft willen onttrekken (zie Wordingsgeschiedenis van de wet van 10.2.1953 en van 12.8.1911 — zie ook Hof van Verbreking 1.12.1932 en nota Pas. 1953.1.37);

Overwegende dat de Rechtbank derhalve onbevoegd is «ratione materiae».

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak;

Verklaart zich onbevoegd «ratione materiae».

Veroordeelt aanlegster tot de kosten van het geding.

KINDERRECHTER TE TONGEREN

20 juni 1959.

Rechter : M. Frère.

O.M. : M. Meers.

Advocaten : Mrs. de Borman en Panier.

Aansprakelijkheid van de vader voor de handelingen van zijn minderjarige kinderen zelfs, indien dezen niet met hem samenwonen.

De aansprakelijkheid voor kinderen berust in principe bij de vader en gaat slechts over op de moeder, wanneer de ouderlijke macht niet meer aan de vader toebehoort of wanneer deze niet meer in de mogelijkheid is deze macht uit te oefenen. Deze aansprakelijkheid gaat niet over op de moeder in geval van feitelijke scheiding. In zulk geval kan de vader aansprakelijk gesteld worden op grond van zijn persoonlijke fouten, door niet voor de opvoeding van zijn kinderen te zorgen, noch in hun onderhoud te voorzien, o.a. door opzettelijk zijn verblijfplaats te veranderen om zijn kinderen niet te moeten ontvangen.

O.M. t./ Verhoeven, Schurgers e.a.

Aangezien de feiten A. 1) ten laste van Verhoeven Albert gebeurden ten tijde dat de minderjarige Verhoeven Albert de ouderdom van 16 jaar reeds bereikt had, zodat de Kinderrechtbank in zake niet meer bevoegd is;

Aangezien het feit A. 2) bewezen is zoals omschreven in de inleidende dag-vaarding;

Aangezien de feiten B. ten laste van Schurgers Ida bewezen zijn voor wat de ontucht, niet voor wat de prostitutie betreft.

Aangezien de derde en vierde gedaagde verantwoordelijk zijn voor hun respectievelijke kinderen;

Overwegende dat, ingevolge artikel 24 van de Wet van 15 mei 1912, de personen, die hetzij krachtens artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, hetzij krachtens een bijzondere wet, aansprakelijk zijn, gedagvaard worden en met het kind hoofdelijk gehouden zijn tot het betalen van de kosten;

Overwegende dat op grond hiervan de vader van minderjarige Schurgers gedagvaard werd;

Overwegende dat hij zijn verantwoordelijkheid betwist omdat in zake de voorwaarden van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek niet zouden vermeld zijn, en meer bepaald de *verplichte samenwoning van vader en kind*;

Overwegende dat het kind wettelijk verplicht is bij zijn ouders, inzonderheid bij zijn vader, in te wonen;

Overwegende dat het niet voldoende is om de vader van elke verantwoordelijkheid te ontslaan dat het kind opgehouden heeft bij hem te verblijven;

Overwegende dat het inderdaad vereist is dat dit afzonderlijk verblijf een gegronde reden zou hebben;

Overwegende dat zo de vader zijn minderjarig kind een zwerversleven laat leiden, of het vrijwillig achter-

laat bij de moeder, wetende dat deze dit kind geen goede opvoeding geven zal, wel integendeel, hij daarin geen redenen kan vinden om zijn verantwoordelijkheid af te schudden (Kluyskens, De Verbintenissen, I, n° 378, 209);

Overwegende dat de rechtsleer en de rechtspraak akkoord gaan over het feit, dat de verantwoordelijkheid in principe berust op de vader en slechts op de moeder overgaat wanneer de ouderlijke macht niet meer aan de vader toebehoort of deze niet meer in de mogelijkheid is deze macht uit te oefenen;

Overwegend dat de verantwoordelijkheid niet op de moeder overgaat in geval, zoals «in casu», van feitelijke scheiding; (Corr. Brussel, 31 december 1931, Pas. 1932, III, blz. 70, en noot);

Overwegende dat in dit laatste geval de vader eventueel verantwoordelijk gesteld kan worden op grond van zijn persoonlijke fout; door zwaar nalatig te zijn en niet voor de opvoeding van zijn kinderen te zorgen, noch in hun onderhoud te voorzien, o.m. door opzettelijk zijn verblijfplaats te veranderen om zijn kinderen niet te moeten ontvangen (Depage, deel II, n° 973, B, blz. 926 — Kluyskens, op. cit. n° 378, 2 en Verbr. 15 juni 1925, Pas. 1925, I, blz. 286);

Overwegende dat het blijkt uit de gegevens van de bundel dat de vader van minderjarige Schurgers zijn kinderen verliet, gedoogde dat zij bij hun moeder en bij dezer bijzit en kinderen samenwoonden en noch geldelijk in hun onderhoud tussenkwam noch zorgde voor hun opvoeding;

Overwegende inderdaad dat hij zich opeenvolgend te Hasselt en Eisden ging vestigen, verzuimde de kinderen bij zich te nemen of ze elders te plaatsen, dit noch gedurende het echtscheidingsproces, noch, a fortiori nadat de Rechtbank hem door het vonnis in echtscheiding de kinderen toegewezen had;

Overwegende dat hij aldus een persoonlijke fout beging en verantwoordelijk is voor de kosten;

NOOT: Betreffende de aansprakelijkheid van de moeder voor de handelingen van haar kinderen, zie o.a. Kinderrechter Tongeren, 13 dec. 1958, R.W. 1958-'59, 1565.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 25 februari 1958.

Voorzitter: M. Reyniers.

Referendaris: M. Van Hauwermeiren.

Advocaten: Mrs. Hollet, Ronse en De Neek.

Wissel. — Gebrek aan provisie kan niet aan de derde drager worden tegengeworpen.

Het gebrek aan provisie kan aan de derde drager te goeder trouw niet tegengeworpen worden.

De betrokkene-acceptant, die aan de derde drager betaald heeft, kan het betaalde van de trekker terugvorderen.

Heyndrieckx t/ D'Hondt en Sofinter.

Gezien de dagvaarding van 7-6-1957;

Overwegende dat de eerste gedaagde, Robert D'Hondt een kookhaard verkocht heeft aan de eiser Heyndrieckx, volgens contract d.d. 12-2-1957;

Overwegende dat de N.V. Sofinter, tweede verweerder, die verkoop financierde op de volgende wijze: de koper, de heer Heyndrieckx, ondertekende voor aanvaarding een reeks wissels van 374 frank; deze wissels

werden door de N.V. Sofinter geëskompteerd en dus betaald aan dhr D'Hondt;

Overwegende dat het koopcontract, door dhr Heyndrieckx ondertekend vermeldde dat de kookhaard (Vuur nr 54) geleverd was geweest: «de aankoper verklaart de waar ontvangen en aangenomen te hebben in goede staat, na volledig onderzoek en voldoende proef»;

Overwegende dat het thans vaststaat (door de briefwisseling van D'Hondt) dat de koopwaar nooit geleverd werd;

Overwegende dat de eis luidt als volgt: «1. gedaagde het contract van verkoop op afbetaling dd. 12-2-1957 betreffende een kookhaard Davo te zijner schade te horen te niet doen wegens niet-levering door hem van het verkochte voorwerp; zich te horen veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van 1.000 frank; 2. gedaagde te horen zeggen dat de wissels die eiser tegenover hem onderschreef, volgens zelfde koopcontract, tot afbetaling met maandelijks storting van 374 frank vernietigd is, bij gebrek aan oorzaak; dat eiser van alle schuld ontlast is en al de met dit doel ondertekende wissels om zelfde reden en bij gebreke aan provisie, aan eiser dienen teruggegeven; zich te horen verwijzen in de kosten;»

Overwegende dat de eerste verweerder D'Hondt geen dossier heeft nedergelegd;

Overwegende dat de tweede verweerder Sofinter tegenwerpt dat zij derde draagster is van de wissels en ter goeder trouw, zodat volgens artikel 28 en 35 van de wet van 10 augustus 1953 op de wisselbrief, er geen gebrek aan provisie kan tegengeworpen worden;

Overwegende dat het bewijs van gebrek aan provisie kan tegengeworpen worden;

Overwegende dat het bewijs van gebrek aan provisie wél tegen de trekker D'Hondt kan bewezen worden, hetzij onmiddellijk (en dat dit bewijs trouwens op staande voet geleverd wordt), hetzij door een afzonderlijk geding (Zie L. Fredericq, Traité T. X blz. 202-203-204-205, J. Fontaine, nr 308; interpretatie van artikel 85);

Overwegende echter dat het geding ingespannen tegen de N.V. Sofinter strekt tot het teruggeven van de wissels door een derde draagster, t.i.z. tot de vernietiging van cambiare verplichtingen, wat onontvankelijk is tegenover die derde draagster (Op. Cit. L. Fredericq, blz. 280-281-282);

Overwegende dat de eis tegen de N.V. Sofinter gericht dus ongegrond is;

Overwegende dat de vordering tegen de heer D'Hondt wél gegrond is, vermits het vaststaat dat hij het koopcontract niet uitgevoerd heeft, dat de provisie niet bestaat en dat de betrokkene (na zijn veroordeling om te betalen aan de derde drager) het recht heeft om van de trekker rekening te eisen (Fontaine nr 308, Fredericq, blz. 204). Zie ook verslag E. Ronse Doc. Parl. Sénat 1947-1948 nr 40, blz. 25);

Overwegende dat de eiser echter hic et nunc aan D'Hondt geen terugbetaling vraagt noch kan vragen van de sommen die hij zal hoeven te betalen aan Sofinter; dat dit recht zal bestaan van zodra hij de sommen zal uitbetaald hebben op aanbidding der wissels;

Overwegende dat de eiser Heyndrieckx, slechts tot hiertoe van D'Hondt 1.000 frank vergoeding eist voor de schade (kosten) door hem geleden en spruitende uit de gedragingen van verweerder, wat niet aangenomen wordt;

Om deze redenen :

de Rechtbank,
Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de vordering tegen de N.V. Sofinter ongegrond;

Zegt dat deze verweerder geen kosten zal hoeven te dragen;

Zegt dat de vordering tegen de Heer D'Hondt gegrond is;

Verklaart het contract van koop-verkoop dd. 12-2-1957 betreffende een « vuur » verbroken te nadele van de heer D'Hondt;

Veroordeelt deze laatste tot het betalen aan eiser van 1000 frank ten titel van schadevergoeding, onder voorbehoud van de rechten van eiser op verdere schadevergoedingen gebeurlijk op tijd en stond te eisen;

Veroordeelt verweerder D'Hondt tot al de kosten van het geding.

VREDEGERECHT ZUIDKANTON TE MECHELEN

19 december 1958.

Rechter : M. De Ridder.

Verstek. — Vermoeden van betwisting van eis. — Wet niet van openbare orde. — Verplichting van Rechtbank overeenstemming van eis met wet na te gaan. — Onbevoegdheid ratione loci — Van ambtswege op te werpen door rechtbank.

Clausule van bevoegdheid op factuur. — Niet handelaar. — Geen tegenstelbaarheid. — Handelaar. — Gebrek aan levering van bewijs van aanvaarding. — Geen tegenstelbaarheid.

De verstekdoende verweerder wordt vermoed de eis te betwisten. De rechtbank moet dan ook nagaan of de eis rechtvaardig en verrechtvaardigd is en zelfs onderzoeken of de eis niet in strijd is met een wet die niet van openbare orde is. Zij mag dan ook de onbevoegdheid ratione loci van ambtswege opwerpen.

Een clausule van bevoegdheid op een factuur is niet tegenstelbaar aan de koper zo hij geen handelaar is, en is het slechts, zo hij een handelaar is, indien het bewijs van zijn aanvaarding ervan geleverd wordt.

N.V. Trefac t/ Puylaert.

Gelet op het exploit van rechtsingang van deurwaarder De Keyser Roger te Gent, dd. 18 november 1958;

Gehoord, ter zitting van 28 november 1958, de volmachtdrager der eiseres, terwijl de verweerder verstek laat gaan;

I. — Aangezien de eiseres tegen de verweerder een som opvordert van 358 fr., « voor levering van koopwaren, volgens de rekening hierboven »;

Aangezien de eiseres haar maatschappelijke zetel heeft te Rijmenam, Kanton Duffel, terwijl de verweerder zijn domicile heeft te Gent, kanton Gent;

Aangezien, op onze vraag waarom het geding wordt gebracht voor het Zuidkanton te Mechelen, de volmachtdrager der eiseres antwoordt dat, zoals de dag-

vaarding vermeldt, « de rechtbank van Mechelen bevoegd is »;

dat hij beweert dat zulkdanige bepaling op de aan verweerder gestuurde factuur zou gedrukt staan, doch geen copij van zulke factuur kan tonen;

dat hij belooft die copij te zullen neerleggen doch, in strijd met zijn bewering, die copij niet neerlegt, maar ons op 3 december 1958, per brief, besluiten op zegel van 20 fr. doet geworden in zaak « Trefac » N.V. t/ Lammertz, Dejardin, Tuylaert, Dirickx, Boite, Lauriol, Henrard, Arnold » net alsof al die zaken samengevoegd zijn, en voorhoudt dat de bevoegdheid ratione loci niet van openbare orde is, en door ons niet van ambtswege mag opgeworpen worden, erbij voegende « het feit dat verweerders niet verschijnen, onthouden zij zich van ieder middel of verdediging en aanvaarden zij stilzwijgend de vraag van eiseres »;

dat hij zelfs niet weet te vertellen of de verweerder handelaar is of niet;

II. — Aangezien het verstek laten gaan vanwege de verweerder *niet*, mag beschouwd worden als een akkoord gaan met de eis: qui tacet habetur pro invito et contradicente (Précis de la procédure civile devant le juge de paix, uitgave 1957, door P. Pierret, nr 204, en voetnota, 2°);

dat de verstekmakende verweerder vermoed wordt de eis te betwisten (Rép. pr. dr. b., v° jugement, n° 429);

Aangezien de Vrederechter, zowel als de burgerlijke en de handelsrechtbanken, vooraleer bij verstek een vordering toe te staan, moet nagaan of zij rechtvaardig is, t.t.z. of zij in overeenstemming is met het recht en of zij verrechtvaardigd is, t.t.z. of de feiten waarop het recht steunt, bewezen zijn; dat bij verstek de taak van de rechter veel breder is dan bij een rechtspleging op tegenspraak, vermits hij tot taak heeft ook te onderzoeken of de vordering niet in strijd is met een wet die nochtans niet van openbare orde is (Cass., 30 april 1936, Pas. 1936, I, 228; Vredegerecht Rochefort 22 november 1940, J.J.P. 1940-1941, 158; Vredegerecht Mechelen-Zuid, 3 oktober 1952, R.W. 1952-1953, Kol. 900; Handelsrechtbank Luik, 29 oktober 1953, Jr. Liège, 1953-1954, 117; Chauveau sur Carré, éd. belge, t.I., quest. 429 et 87, in fine; Tissier et Darras, Code de procédure civile, 1901, t. I. p. 102, nr 13; Précis de la procédure devant le juge de paix, door P. Pierret, nr 204; Rép. pr. dr. b. v° procédure civile, nr 157; P.L. in voetnota 4 onder arrest Cass. 30 april 1936, Pas. 1936, I, 228-229);

dat, in toepassing van dit beginsel, de Rechter de onbevoegdheid ratione loci mag opwerpen (Précis de la procédure devant le juge de paix, door P. Pierret, nr 204; Dendermonde, 1 februari 1906, Pas. 1906, III, 210; Vredegerecht Sint Gillis 12 november 1952, J.J.P. 1954, 47);

Aangezien de eiseres er blijkbaar op speculeert dat de verweerder, gelet op het kleine bedrag, geen verplaatsingskosten zal uitgeven om een verweer, dat in de geest der gewone lieden toch altijd problematisch blijft, te doen gelden;

dat zij daarom de eis niet voorlegt aan de rechter der woonplaats van de verweerder, doch aan de rechter van het Zuidkanton te Mechelen;

dat de eiseres beweert dat dit Vredegerecht bevoegd zou zijn, omdat zulks gedrukt staat op de factuur, gezonden aan de verweerder;

dat echter geen dubbel der factuur wordt voorgelegd;

Aangezien niet beweerd wordt, en ook niet bewezen is, dat op het ogenblik waarop de verkoop tussen de partijen werd afgesloten, één der verkoopvoorwaarden

de bevoegdheid van het Vredegerecht Mechelen-Zuid vastlegde;

Aangezien de beweerde vermelding der factuur bijgevolg ter kennis kwam van de verweerder na het afsluiten van de verkoop;

dat deze vermelding niet tegenstelbaar is aan de verweerder indien hij geen handelaar is (iets waarover de eiseres ons niet inlicht), en dat zij aan de verweerder, indien hij handelaar zou zijn, evenmin tegenstelbaar is tenzij de eiseres zou bewijzen dat die vermelding werd aanvaard door de verweerder, welk bewijs in casu niet geleverd wordt (zie: Vredegerecht Sint-Gillis, 12 november 1952, J.J.P. 1954,47; Brussel, 27 november 1891, Pas 1893, II, 14; Handelsrechtbank Gent, 10 oktober 1922, Pas. 1923, III, 2; Rép. pr. dr. b. v^o compétence en matière civile et commerciale, nr 1539; Handelsrechtbank Luik, 22 januari 1925, Jur. Liège, 167);

Aangezien wij ons dienvolgens onbevoegd verklaren ratione loci om van de eis te kennen;

Gelet op art. 2-30-32-33-37 en 41 Wet 15-6-1935;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, oordelende in laatste aanleg en bij verstek tegen de verweerder, verklaren Ons bevoegd, ratione loci om van de eis te kennen; veroordelen de eiseres tot de kosten van het geding begroot tot heden op 80 fr.

BOEKBESPREKING

J. B. CUYVERS. — Statuts administratifs du personnel des Ministères. Vier delen. Die Keure, Brugge, 1959.

In het werk, uitgegeven door de heer J. B. Cuyvers bij de firma Die Keure, wordt een volstrekt originele methode gehuldigd. Het is er de auteur om te doen alle hoegenaamde bepalingen, die betrekking hebben op het statuut van de staatsagenten, te verzamelen, te ontleden en te commenteren. Dit is aanleiding geweest tot een zeer uitvoerig en moeizaam werk, waarvan thans de vrucht deze uitgave is in vier delen, waarin al wat maar van enig belang is in verband met de toestand der staatsagenten verzameld is geworden.

De uitgave is opgevat volgens de beproefde specialiteit van de uitgeverij Die Keure: tekst gedrukt op losse bladen die verzameld zijn in een handige soepele band en die steeds de aanvulling van nieuwe bladen toelaten.

In beginsel is de orde gevolgd van het K.B. van 2 oktober 1937 betreffende het statuut van de staatsagenten, doch voor elk artikel worden er vier verschillende soorten bladen gebruikt. De witte bladen bevatten de tekst van het K.B. en van de voorbereidende werken; de gele bladen vermelden de bijvoeglijke besluiten en de voorbereidende werken die er betrekking op hebben; in een derde stel roze bladen wordt verwezen naar de jurisprudentie, hoofdzakelijk deze van de Raad van State, die betrekking heeft op de behandelde onderwerpen, en uiteindelijk wordt op blauwe bladen het commentaar van de schrijver over de verschillende onderwerpen verstrekt.

Het is een werk dat reusachtig veel vlijt en nauwgezetheid heeft geleverd en dat thans van het grootste

belang is niet alleen voor de staatsagenten zelf, die hier methodisch geklasseerd al zullen vinden wat belang heeft voor hun juridische toestand, maar tevens ook voor al degenen die zich interesseren aan het administratief recht.

De verzorging van de uitgave door de Uitgeverij Die Keure verdient alle gelukwensen.

De heer L. Camu schreef een inleiding waarin hij voor het werk de grootste lof over heeft.

LE CODES LARCIER. (Les XV Codes : Edmond Picard) in vijf delen. Ferd. Larcier, Brussel, 1959.

Opnieuw is er een volledig stel verschenen van de vijf boekdelen der Codes Larcier, respectievelijk gewijd aan het burgerlijk en handelsrecht, het strafrecht, het sociaal recht, het fiscaal recht en het staats- en administratief recht. Deze uitgave bevat al de wetboeken en gebruikelijke wetten die nodig zijn voor de praktijk, en is bijgewerkt tot op 1 januari 1959. Al de vorige complementen zijn thans in de tekst ingelast geworden zodat men door deze uitgave beschikt over een volstrekt volledige wetgeving tot het begin van dit jaar.

Het dient opgemerkt te worden dat deze nieuwe uitgave veel vollediger is dan de vorige en dat er verschillende nieuwe wetteksten aan de inhoud zijn toegevoegd geworden, zodat wij er een maximum gegevens in vinden die bij de praktijk behulpzaam zijn.

Het formaat van deze Codes is handig en lenig en laat toe zeer gemakkelijk elk van de vijf delen, naar gelang de behoeften, mede te nemen naar de rechtbank.

Het klasement van de wetten en reglementen is geschied volgens alfabetische volgorde zodat men onmiddellijk en zonder enige moeite de volledige verzameling voor zich heeft van alle teksten die op een bepaald onderwerp toepasselijk zijn.

Niets is aangenamer voor de jurist dan vóór zich een volstrekt volledig stel te hebben van alle wetgevende bepalingen die bestaan in verband met een bepaalde kwestie, zodat men verlost is van de angst een of andere wetswijziging over het hoofd te zien. Deze zekerheid verstrekken in de hoogste mate deze vijf delen der Codes Larcier.

De praktische bruikbaarheid wordt nog verhoogd door de omstandigheid dat in elk deel een volledige inhoudstafel voorkomt van al hetgeen in de vijf delen is gepubliceerd.

Het is de belangstellenden mogelijk elk deel afzonderlijk aan te schaffen.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen Eindejaarsvergadering 25-6-1959

Op 25 juni 1959 was het druk op de baan Antwerpen-Brasschaat, want een honderdtal confraters had er aan gehouden de laatste manifestatie van de Vlaamse Conferentie voor het jaar 58-59 bij te wonen in het kasteel van Brasschaat.

Even na 20 uur ving een smakelijk eetmaal aan, besproeid met goede wijn en onderbroken door tafelspeeches.

Het kasverslag van Meester F. Maes wees uit dat de financiële toestand van de conferentie minder ongunstig was dan het jaar voordien.

De sekretaris gaf een kort overzicht van de talloze activiteiten die onder het regnum van Meester Van Nieuwerburgh aan de confraters waren aangeboden geworden.

Nadat de stafhouder op spirituele wijze zijn trouw en gehechtheid aan de Vlaamse Conferentie had uitgesproken, was het de beurt aan Meester Willy Van Nieuwerburgh, die zijn bestuursleden dankte voor hun medewerking en die de bekiers uitreikte aan de kampioenen van de tenniswedstrijd die in de namiddag betwist was geworden.

De winnaars waren: Mr. K. Ferdinand voor het enkelspel en Meesters P. Michiels en L. Tritsmans voor het dubbelspel.

Vervolgens werd het nieuwe bestuur voor het jaar 1959-60 verkozen, bestaande uit Mr. G. Franck, voorzitter, Meesters A. Debergh en A. Kinsbergen, onder-voorzitters, Mr. J. Van Goethem, schatbewaarder, en Mr. A. Van Gelder, sekretaris.

De nieuwe voorzitter dankte voor het in hem gestelde vertrouwen en bracht in ontroerende bewoordingen een gepaste hulde aan wijlen zijn vader, de diep betreurde spil van de Vlaamse Conferentie, Mr. Jules Franck. Hij beloofde zijn best te doen om een goed voorzitter te zijn en zette dadelijk zijn belofte in daden om door de vergaderde schare te vergasten op een « tournée générale ».

Zoals gebruikelijk werd dan het woord verleend aan Mr. Wittemans, die onder bazuingeschal sprak over de Ufonen. Het koude angstzweet brak ons uit doen tijdens deze uiteenzetting de ramen van de eetzaal op mysterieuze wijze openzwaaiden en twee spoken onder het slaken van ijselijke gillen de spreker kwamen onderbreken. Waren het Ufonen die hun bestaan kwamen bewijzen? Moeten wij vermoeden dat zij spionnen op aarde hebben, en dat deze zelfs tussen ons vertoeven, daar, kort vóór dit afgrijselijk tafereel plaats greep, twee confraters geheimzinnig van hun plaatsen wegslopen? Wie zal het zeggen!

Diep onder de indruk verlieten we de plaats der verschrikking en gingen we terug van waar wij kwamen.

Sommige confraters waren zo bevreesd dat zij het nodig achtten zich in de stad wat moed te gaan indrinken tot in de vroege uurtjes.

In elk geval, de Ufonen ten spijt, was het een mooie vergadering, een waardig slot voor een prachtjaar William regnante (losse ablatief).

Arnold van Gelder.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen. Boottocht van 19 september 1959.

Een bootjesadvokaat als kersverse voorzitter van de Vlaamse Conferentie, moest vanzelfsprekend op de idee komen de activiteiten van het gerechtelijk jaar met een boottocht in te zetten.

De kansen werden gunstig geacht, met een confrater als burgemeester en een dito exemplaar als schepen van de haven.

Door de magische invloed en overredingskracht van een der slankste, maar sterkste steunpilaren van de Conferentie, Meester Louis Rombaut, werd droom tot werkelijkheid en kon er gevaren worden op zaterdag 19 september.

Daar de zon na een half jaar haar vergissing nog altijd niet heeft ingezien en onze streken de genoegens schenkt waarop Italië traditionele rechten kan doen gelden, was het normaal dat de tocht verliep onder een blauwe hemel.

Wat minder normaal was, ja zelfs tegen alle traditie in, was het feit dat de boot ongeveer stipt op tijd vertrok, rond 14 uur, zodat zelfs een bestuurslid te laat op de kade verscheen.

Had hij niet de tegenwoordigheid van geest gehad naar de Royerssluis te rijden, en daar op akrobatische wijze in te schepen, dan zou zich de ramp hebben voorgedaan dat het Rechtskundig Weekblad geen verslag zou hebben kunnen publiceren. Langs deze weg worde het bestuurslid-verslaggever vaderlijk vermaand meer stiptheid aan de dag te leggen.

Intussen waren de tijdig ingescheepte confraters met hun dames reeds voorzien van geestrijke en andere dranken, van documentatie over de haven en van uitleg, die bereidwillig en uiterst deskundig verstrekt werd door de heer Suykens. Wij zijn hem dankbaar, daar we ons nu pas bewust zijn hoe weinig wij als Antwerpse advocaten eigenlijk weten over de technische verwezenlijkingen en de enorme organisatie van onze haven.

We kwamen in sluizen, werden versast, leerden dat men soms lang moet wachten alvorens men een sluis in of uit kan, kregen enig besef van de waterwegcode, waarover Meester Erkens bij mijn weten nog geen boek schreef, zagen Engelse, Duitse, Indische, Egyptische, Franse en zelfs Belgische schepen, hoorden stoomfluiten in alle tonen en bevelende luidsprekers, we zagen schepen slepen en schepen zwaaien, maar en grote bezienswaardigheid vormde toch wel een vrouwelijke eerste stuurman aan boord van een Russisch schip, die door alle confraters nieuwsgierig begluurd werd. We vragen ons af wat de kapitein aan boord van dat schip nog te vertellen zal hebben!

Terwijl de confraters, hongerig geworden door de gezonde Scheldelucht — de gezondheid ervan werd wel enigszins getemperd door de uitwasemingen van de petroleumtanks — gretig de aangeboden sandwiches verorberden, voeren we de stroom terug op en ging het, tussen de trekkende wilde eenden en meerkoeien, terug naar de kade.

Rond 6 uur volgde de ontschepping van de tevreden advocatenbemanning, die groot behagen had gevonden in deze halve dag zeemansleven, zij het dan maar in dokken en sluizen.

A. van Gelder.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

De plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen zal plaats hebben op zaterdag, 17 oktober aanstaande om 15 uur in de zittingszaal van het Assisenhof ten Gerechtshove te Antwerpen.

Mr. Jozef Dyck zal de openingsrede houden. Hij koos als onderwerp « Een politiek proces: Het groot komplot ».

MEDEDELINGEN

Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht.

De eerste Algemene Vergadering van de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht zal plaats hebben op 3 oktober 1959 om 16 uur in de Etablissements Losseau, Place du Palais de Justice te Mons.

Op de dagorde staat het overhandigen van de prijs en de officiële proclamatie van de uitslagen van de tweede wedstrijd ingericht door de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht.

Nadien zal Mr. Hannequart zijn verslag samenvatten over de Strafrechtelijke aansprakelijkheid der Ingenieurs. Dit verslag werd onderzocht door al de leden die er een copie van ontvangen hebben en zal het voorwerp uitmaken van commentaren en opmerkingen overeenkomstig het allergrootste belang van dit vraagstuk.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1959 - n° 7-8 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1959 - n° 31 :

J. H. Blauw, Enige beschouwingen over de verzekeringsportefeuille. — A. Berkhout, Defensie en Dienstplicht. — J. A. J. Bottenheim, « De Kleine Balie ». — L. Mok, Citeren van buitenlandse literatuur door Duit-

se strafrechtgeleerden. — I. Van Creveld, Het Ontwerp Bewijsrecht. — D. Van Eck, Door de andere echtgenoot toegestaan overspel als echtscheidingsgrond.

Advocatenblad, jrg. 1959 - n° 7 :

W. J. I. Van Wijmen, In memoriam Mr. A. W. Ras-sers. — A. F. De Savornin Lohman, De kosteloze rechtsbijstand in Engeland. — E. W. J. Van Breukelen, De 30ste Duitse « Anwaltstag » te Stuttgart.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1959 - n° 4597 :

Th. A. Versteeg, de kerken en het privaatrecht (II slot). — A. G. G. Tydeman, Flitsen uit het Zwitsers recht. — R. D. Kolewijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VIII).

Journal des Tribunaux, jrg. 1959 - n° 4245 :

G. Potvin, A propos des projets de réforme du contentieux social.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer, jrg. 1959 - n° 111 :

G. Mineur, Les dommages et intérêts coutumiers. — La coutume qui autorise l'allocation de dommages-intérêts, sans exiger la preuve de l'existence d'une faute, dans le chef du prévenu, peut-elle être appliquée ?

Jurisprudence du Port d'Anvers, jrg. 1959 - n° 7-8 :

Abordage. — Affrètement fluvial. — Affrètement maritime. — Commissionnaire. — Compétence. — Connaissance. — Contrat. — Epave. — Faillite. — Lettre de change. — Mélange. — Prêt hypothécaire.

Recueil Dalloz, jrg. 1959 - n° 29 :

A. Besson, Le secret de la procédure pénale et ses incidences.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"